

รายงานทางวิชาการ

ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
กรณีศึกษา แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า
จังหวัดสมุทรสาคร

จัดทำโดย กลุ่มไก่อฟ้า

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๕
สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
ประจำปี ๒๕๕๗

ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
กรณีศึกษา แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า
จังหวัดสมุทรสาคร

จัดทำโดย กลุ่มไก่อฟ้า

๑. พ.ต.อ.ดิเรก	ปลั่งดี
๒. นางนงลักษณ์	ขวัญแก้ว
๓. น.ส.รวิวรรณ	ศรีวนาภิรมย์
๔. น.ส.มาลี	ศรีรัตนธรรม
๕. นายสมชาย	อุดมศรีสำราญ
๖. นายนรินทร์	เยี่ยมสมบัติ
๗. นายรัฐวิทย์	อรรณยุติ
๘. นายนิสิต	อนันตรักษ์
๙. นายเจริญ	จุนพึ้งพระเกียรติ
๑๐. พ.ต.อ.รุ่งเกียรติ	สนแจ้

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๕
สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
ประจำปี ๒๕๕๗

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาที่ส่งผลการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ครั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่ส่งผลให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร ไม่เข้ารับการจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ทำการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ๑๐ คน กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ จำนวน ๑๐ คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ๑๐ คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหา ดำเนินการศึกษาวิจัยในระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๗

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาที่ส่งผลการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มแรงงานต่างด้าว คือ ไม่ทราบขั้นตอนการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายของไทย ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก เสียค่าใช้จ่ายเยอะ ใช้ระยะเวลานาน ต้องเดินทางไปติดต่อหลายหน่วยงาน ไม่มีขั้นตอนการติดตามการตรวจสอบในภายหลังการจดทะเบียน ทำให้เกิดปัญหา เช่น นายจ้างผิดสัญญาจ้าง การเรียกเก็บเงินจากเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ ปัญหาที่ส่งผลการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการ คือ ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก ใช้เวลานาน ลำบาก เสียค่าใช้จ่ายมาก (ส่งผลให้มีการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวที่ไม่ขึ้นทะเบียนเข้ามาทำงานด้วย) และปัญหาที่ส่งผลการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ยอมรับว่าขั้นตอนการจดทะเบียนมีหลายขั้นตอนมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้า มีเอกสารมีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายสูง ไม่มีการควบคุมหลังจดทะเบียน และขาดข้อมูลของแรงงานต่างด้าวที่เป็นปัจจุบันในการใช้งานเพื่อตรวจสอบติดตาม (ฐานข้อมูลกลาง)

ผลจากการศึกษาวิจัยสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ได้ดังนี้

๑. ควรลดขั้นตอน ลดค่าใช้จ่าย และลดเอกสารบางอย่างที่ไม่มีความจำเป็นในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อให้มีความรวดเร็ว กระชับ โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จัดทำเหมือนบัตรประชาชนสามารถเคลื่อนย้ายแรงงานได้โดยเสรี เพื่อให้ไทยพ้นจากการกีดกันทางการค้าด้วยการค้ามนุษย์และแรงงาน
๒. จัดศูนย์ One Stop Service ทำให้เป็นศูนย์บริหารจัดการแบบจุดเดียวเพื่อสามารถควบคุมได้ง่าย ควรพิจารณาค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น และตัดระบบนายหน้า
๓. ให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน มีฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันและเป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการควบคุมและตรวจสอบ
๔. ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักแยกต่างหากที่ปฏิบัติงานได้ครบทุกองค์ประกอบ
๕. ควรมีอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี การใช้ชีวิตให้ปลอดภัยแล้วไม่ตกเป็นเหยื่อสังคมหรือการค้ามนุษย์แก่แรงงานต่างด้าว
๖. ควบคุมเรื่องสัญชาติ เพื่อป้องกันการกลืนสัญชาติโดยแรงงานต่างชาติและคนไทย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวិจัยเรื่องปัญหาที่ส่งผลต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยความรู้และความอนุเคราะห์ช่วยเหลือของบุคคลหลายท่าน ซึ่งไม่อาจจะนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรกคือผู้ศึกษาวิจัยขอกราบขอบพระคุณคือ รองศาสตราจารย์ อนงค์ทิพย์ เอกแสงศรี และคณะอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอนเพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบคุณท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร (นายอาทิตย์ บุญญะโสภิต) ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้ศึกษาวิจัยทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ขอขอบคุณกลุ่มแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ ที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาครและสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร ที่กรุณาให้ความสะดวกและช่วยในการประสานงานต่างๆ

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบคุณสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้ให้โอกาส และสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในศึกษาวิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจมาโดยตลอด

คณะผู้ศึกษาวิจัย (กลุ่มไก่อ๊ฟ)

กันยายน ๒๕๕๗

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๓
๑.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	๓
บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม	
๒.๑ ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง	๔
๒.๑.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว	๔
๒.๑.๒ แนวคิดในการจัดการแรงงานต่างด้าว	๙
๒.๑.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๒.๑.๔ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ	๑๗
๒.๒ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๕
๒.๓ กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	๒๗
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการศึกษาวิจัย	๒๘
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๘
๓.๓ เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๘
๓.๔ ประเด็นที่ศึกษา	๒๙
๓.๕ การสร้างเครื่องมือวัด	๒๙
๓.๖ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๐
๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๑
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๓๒
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการศึกษาวิจัย	๔๓
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๔๕
๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๔๕
๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ	๔๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	๔๗
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑	๔๙
ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒	๕๗
ภาคผนวก ค ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๗๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗	๗๙
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์	๘๓
ภาคผนวก จ ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร	๘๗
ภาคผนวก ฉ ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงาน ต่างด้าว สัญชาติพม่าในกิจการ	๙๗
ภาคผนวก ช ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว	๑๐๓
ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ	๑๑๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

การเดินทางเคลื่อนย้ายถิ่นเป็นปรากฏการณ์ของมนุษยชาติที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องมาจากวัฒนธรรมและปัจจัยหลายประการประกอบกัน อีกทั้งในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของโลกไร้พรมแดนในเรื่องของข่าวสารข้อมูลต่างๆ การเดินทางติดต่อสื่อสารที่สะดวก ตลอดจนระบบเศรษฐกิจทุนนิยมได้รุกเข้าไปยังประเทศต่างๆ เกือบทั่วโลก นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นทั้งภายในประเทศและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศอย่างยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ กลุ่มเอเชียหลายประเทศได้มีการพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช่น เกาหลีใต้ ฮ่องกง และสิงคโปร์ จึงเกิดสภาพของการขาดแคลนแรงงานภายในประเทศต้องนำเข้าแรงงานจากประเทศอื่นในแถบเอเชียที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมช้ากว่าและมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า

ในสภาพความเป็นจริงประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานไร้ฝีมือ ไร้อำนาจต่อรอง แรงงานที่ไร้ความรู้ ทักษะต่ำ และบางครั้งเสี่ยงอันตราย ดังนั้น จึงมีแรงงานต่างด้าวเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยจำนวนมาก การเข้ามาทำงานของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านต้องผ่านกระบวนการของหน่วยราชการต่างๆ มากมายหลายขั้นตอนหรือบางครั้งอาจถูกปฏิเสธการเข้ามา อันเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น เหตุผลด้านสาธารณสุข ซึ่งทางราชการเกรงว่าแรงงานต่างด้าวอาจนำโรคระบาดมาแพร่สู่ประชาชนไทย หรืออาจเกิดจากการสงวนแรงงานไว้ให้ประชาชนไทย แต่อย่างไรก็ตามแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มองว่าประเทศไทยเป็นแหล่งชุมทรัพย์มหาศาล ซึ่งรัฐบาลไทยก็ทราบปัญหานี้ดี จึงได้ออกมาตรการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าว จนถึงขั้นมีการผ่อนปรนให้ผู้ประกอบการที่มีแรงงานต่างด้าวอยู่ในการปกครอง นำแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ไปจดทะเบียนให้ถูกต้องตามระเบียบ แต่จากสถิติการจับกุมแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมือง หรือกระทำความผิดในคดีต่างๆ และกำลังรอการส่งกลับหรือผลักดันออกนอกประเทศในแต่ละปี มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น โดยผู้ต้องขังชาวพม่ามีจำนวนมากที่สุดมาโดยตลอด ถึงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายผลักดันแรงงานต่างด้าวแต่ก็ไม่ได้ผล เพราะแม้จะสามารถผลักดันแรงงานต่างด้าวกลับไปได้ แต่ไม่นานก็เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยอีก

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวมากในลำดับต้นๆ ของประเทศ ตามข้อมูลของสำนักงานจัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร รายงานว่า ในเดือนเมษายน ๒๕๕๗ มีแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานจำนวน ๑๙๔,๑๗๓ คน ประกอบด้วย สัญชาติพม่า จำนวน ๑๗๒,๕๕๒ คน สัญชาติลาว จำนวน ๔,๐๗๘ คน สัญชาติกัมพูชา จำนวน ๖,๖๓๖ คน และสัญชาติอื่นๆ จำนวน ๑๐,๙๐๗ คน แต่จากข้อมูลของ กอ.รมน. สมุทรสาคร พบว่าแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่กระจัดกระจายทุกอำเภอ (เมืองสมุทรสาคร กระทุ่มแบน และบ้านแพ้ว) โดยเฉพาะอำเภอเมืองสมุทรสาครจะมีแหล่งที่ชุมชนคนต่างด้าวพักอาศัยหนาแน่น เนื่องจากมีสถานประกอบการจำนวนมาก โดยมีจำนวนชุมชนทั้งสิ้น ๔๕ ชุมชน (๕๐๐ คนขึ้นไป) ดังนี้

อำเภอเมืองสมุทรสาคร	๓๗	ชุมชน	ประมาณ	๒๖๘,๐๐๐	คน
อำเภอกระทุ่มแบน	๖	ชุมชน	ประมาณ	๒๔,๕๐๐	คน
อำเภอบ้านแพ้ว	๒	ชุมชน	ประมาณ	๙,๕๐๐	คน

จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่าในจังหวัดสมุทรสาครมีแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวชาวพม่าเป็นแรงงานต่างด้าวที่มีจำนวนมากที่สุด แรงงานต่างด้าวจำนวนมากเหล่านี้จะเปลี่ยนอาชีพ และเปลี่ยนนายจ้างตลอดเวลา ทั้งนี้ โดยทำงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรม การผลิตเพื่อการส่งออกในหลายๆ ประเภท การขาดแคลนแรงงานในจังหวัดในภาคการประมง เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทำให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก ทั้งที่เป็นแรงงานถูกกฎหมายและแรงงานที่ผิดกฎหมาย

สาเหตุการลักลอบเข้าทำงานของแรงงานต่างด้าว สามารถกล่าวได้ดังนี้ คือ ประการแรก ประชาชนหลบหนีการสู้รบ ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ทางการเมืองภายในประเทศพม่า ประการที่สองรัฐบาลพม่าไม่สามารถควบคุมประชากรของตนได้ เนื่องจากมีหลายเชื้อชาติหลายเผ่าพันธุ์ จึงทำให้เกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม และชนกลุ่มน้อยดังกล่าวได้ถูกกดขี่ทำให้ต้องออกนอกประเทศ ประการที่สามประชาชนบริเวณแนวชายแดนมีวัฒนธรรม ประเพณีที่คล้ายคลึงกัน มีความสัมพันธ์กัน อย่างลึกซึ้ง หรือเป็นเครือญาติกัน ซึ่งมีการไปมาหาสู่กันเป็นประจำ และประการสุดท้ายคือเศรษฐกิจ และสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่า จึงลักลอบเข้ามาขายแรงงานและตั้งรกราก อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีปริมาณ ไม่เพียงพอต่อการดูแลอย่างทั่วถึง จึงทำให้เกิดปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย จำนวนมาก

จากการที่ผู้ประกอบการใช้แรงงานต่างด้าวราคาถูกมีผลกระทบต่อการส่งสินค้าออกของประเทศ ในการที่จะถูกประเทศคู่ค้าใช้มาตรการกีดกันทางการค้ามาเป็นข้ออ้างว่าชนชั้นแรงงานถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกขูดรีดแรงงาน ซึ่งจะกล่าวหาว่าประเทศไทยละเมิดสิทธิมนุษยชน EU และสหรัฐอเมริกา ได้พยายามที่จะเชื่อมโยงปัญหาแรงงานเข้ากับการค้าในการที่จะกีดกันการส่งเสริมสินค้าออกของประเทศ กำลังพัฒนา คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายให้เข้าสู่ระบบที่ทางราชการสามารถควบคุมได้ ซึ่งได้กำหนดนโยบายครั้งแรกโดยการจัดระบบแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และใช้มาตรการทางทะเบียนควบคุมกันไปกับการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายความสำคัญระหว่างประเทศ และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเพราะยังเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ รัฐบาลได้มีการกำหนดทั้งนโยบายและมาตรการในการผลักดัน จับกุม และสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งตั้งใจให้คนไทยทำงานในกิจการต่างๆ เพื่อทดแทนแรงงานต่างด้าว แต่ผลการดำเนินการดังกล่าวยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย เนื่องจากมิได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และที่สำคัญคือภาคเอกชน/นายจ้าง และแรงงานต่างด้าว

ดังนั้น ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร ไม่เข้ารับการจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคล ๓ กลุ่มที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการรับจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ๑.๒.๑ ศึกษาปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร
- ๑.๒.๒ เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

- ๑.๓.๑ ขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่ : จังหวัดสมุทรสาคร
- ๑.๓.๒ ขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหา : ปัญหาที่ส่งผลต่อการจดทะเบียน
แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า
ในจังหวัดสมุทรสาคร
- ๑.๓.๓ ขอบเขตการศึกษาด้านระยะเวลา: เมษายน – กันยายน ๒๕๕๗

๑.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- ๑.๔.๑ ได้ทราบปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร
- ๑.๔.๒ ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในจังหวัด
สมุทรสาคร

บทที่ ๒

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

๒.๑ ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว

๒.๑.๑.๑ ความหมายของแรงงานต่างด้าว

แรงงาน (labour) ในแนวคิดของวิชาเศรษฐศาสตร์แรงงาน คำว่า แรงงาน เป็นคำรวมหมายถึง ความพยายามของมนุษย์หรือการออกแรงในการผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและผู้ประกอบการจะได้รับค่าตอบแทนจากแนวคิดดังกล่าวก็จะเห็นได้ว่า แรงงานมีส่วนประกอบ ๒ ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการกระทำของมนุษย์ และส่วนที่ ๒ จากผลของการกระทำก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ ในรูปของค่าตอบแทนหรือรายได้ ดังนั้น การที่มนุษย์ออกแรงหรือกระทำการเพื่อตัวเองและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เป็นเงินเป็นทองจึงไม่อยู่ในความหมายของ “แรงงาน” โดยที่กระบวนการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น คำว่าการออกแรงไม่ได้หมายความว่าเพียง “การออกแรงกาย” เท่านั้น การใช้ “สมอง” และ “สติปัญญา” ก็อยู่ในความหมายของ “แรงงาน” ยิ่งกว่านั้นแม้การทำงานในโรงงานที่คนงานมีหน้าที่แต่เพียงกดปุ่มให้เครื่องจักรทำงาน ไม่ได้ใช้การออกแรงงานอย่างสมัยก่อนก็อยู่ในความหมายของ “แรงงาน”

พจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน นิยามคำว่า แรงงานไว้ว่า "แรงงาน น. ประชากรในวัยทำงาน ไม่รวมถึงคนพิการ คนวิกลจริต นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน นักบวช ทหาร ผู้ต้องขัง และผู้ประกอบกิจการเพื่อหากำไร; ความสามารถในการทำงานเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ, กิจการที่คนงานทำในการผลิตเศรษฐกิจ, ผู้ใช้แรงงาน."

คำนิยามของราชบัณฑิตยสถานครอบคลุมความหมายของเศรษฐศาสตร์แรงงาน โดยรวมบุคคลที่กำลังทำงานและหางานทำ แต่ไม่รวมผู้ที่อยู่ในสภาพที่ทำงานไม่ได้ เพราะร่างกายและจิตใจไม่สมประกอบ หรือผู้อยู่ในสถาบันการศึกษาและอื่นๆ เช่น ผู้ต้องขัง

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ในมาตรา ๕ จะให้ความหมายคำว่า "ทำงาน" หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังหรือความรู้ด้วยวัตถุประสงค์ค่าจ้าง หรือประโยชน์อื่นใดก็ตาม โดยสรุปแรงงาน คือ คนที่รับจ้างทำงาน ส่วนความหมายของคำว่า "คนต่างด้าว" นั้นในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๕ ให้ความหมายว่า "คนต่างด้าว" หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ดังนั้นแรงงานต่างด้าว จึงหมายถึง ผู้ไม่มีสัญชาติไทยรับจ้างทำงานในราชอาณาจักรไทย

๒.๑.๑.๒ ความเป็นมาของการเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย

การเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าเริ่มตั้งแต่ราว พ.ศ. ๒๓๒๖ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ โดยพระองค์ทรงโปรดให้เกณฑ์ไพร่พลชาวเขมรจำนวน ๑๐,๐๐๐ คน เข้ามาขุดคูรอบพระนคร ในสมัยรัชกาลที่ ๒ มีชนชาติจีนจำนวนมากหลบหนีภัยธรรมชาติและ ความอดอยากอดตายจากประเทศของตน เข้ามารับจ้างทำงานโยธาต่างๆ และรับจ้างแบกหาม รับจ้างเป็นกุลี รับจ้างทำเหมือง

ทางภาคใต้ และทำไร่อ้อยในภาคตะวันออก ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ชาวจีนส่วนใหญ่เข้ามารับจ้างสร้างและซ่อมแซมวัด และรับจ้างรัฐบาลไทยขุดคลอง ได้แก่ คลองท่าแสนแสบ และคลองบางขุนเทียน รับจ้างทำงานเป็นกุ๊ตแบกหามขนส่งสินค้า และทำงานในเรือเดินทะเล บางคนเริ่มทำการค้าขายทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการผูกขาดการค้าน้ำตาล ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ เศรษฐกิจรุ่งเรืองขึ้น จึงมีชาวต่างประเทศหลายชาติเข้ามาค้าขาย ได้แก่ ชาตินีเดอร์แลนด์ โดยมีชาวจีนรับจ้างแบกหามกระสอบข้าวและเป็นกรรมกรในโรงเลื่อยไม้ และโรงหีบอ้อย นอกจากเข้ามาค้าขายแล้วชาตินีเดอร์แลนด์เหล่านั้นยังเข้ามาเป็นกำลังทางสมอบให้แก่ประเทศไทย โดยการเข้ารับราชการและเป็นที่ปรึกษาการแผ่นดิน นอกจากนี้มีแรงงานชาวอินเดียเข้ามารับจ้างทำงานและประกอบการค้าขาย ในการเข้ามาทำงานในประเทศไทยของคนต่างชาติเหล่านี้ทวีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง นำมาซึ่งผลกระทบต่องานการมีงานทำของคนไทย หรืออาจกล่าวได้ว่าคนต่างด้าวเหล่านี้ได้เข้ามาแย่งอาชีพของคนไทยในตลาดแรงงานตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบัน คนต่างด้าวที่มีความประสงค์จะเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยต้องมีหนังสือเดินทาง (PASSPORT) ซึ่งรัฐบาลของประเทศนั้นๆ ออกให้คนสัญชาติตน หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และต้องมีข้อความทำนองเดียวกันกับหนังสือเดินทาง ซึ่งออกให้โดยรัฐบาลของประเทศที่ผู้ถือสังกัดอยู่ ณ ถูกต้องและรัฐบาลไทยยอมรับ กล่าวคือ จะต้องได้รับการตรวจลงตรา (VISA) ในหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทางจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือขอรับการตรวจลงตราจากกระทรวงการต่างประเทศหรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเสียก่อน เพื่อแสดงให้เห็นว่าได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้ ยกเว้นคนต่างด้าวบางประเภทสามารถเดินทางเข้ามาได้โดยไม่ต้องขอรับการตรวจลงตรา ได้แก่ ประเทศที่ได้รับการผ่อนผัน แต่การอยู่ในราชอาณาจักรได้นานเท่าใดขึ้นอยู่กับประเภทของการตรวจลงตรา (VISA) ที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาต (กรมการจัดหางาน. กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : หน้า ๑๗๓ – ๑๗๔ และ ๑๙๕) โดยแบ่งประเภทการตรวจลงตราออกเป็น ๘ ประเภท กล่าวคือ

- ประเภททูต (Diplomatic VISA)
- ประเภทราชการ (Official VISA)
- ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant VISA) รหัส
- ประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist VISA) รหัส
- ประเภทคนเดินทางผ่านราชอาณาจักร (Transit VISA)
- ประเภทคนเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (Immigrant VISA)
- ประเภทคนเข้าเมืองนอกกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งจะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นรายปี (Non – Quota Immigrant VISA)
- ประเภทอภัยภัยไม่ตรี (VISA on Arrival)

๒.๑.๑.๓ ประเภทของแรงงานต่างด้าว

แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยมีอยู่ ๒ ประเภท คือ แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมาย และแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(๑.) แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมาย

แรงงานประเภทนี้ ได้แก่ แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ สามารถแยกจำแนกออกเป็น ๔ ประเภทตามลักษณะของใบอนุญาตประกอบอาชีพของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดังนี้

(๑.๑) ประเภทตลอดชีพ คือ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยขอวีซ่าประเภทอยู่ชั่วคราวและอาศัยอยู่ในประเทศไทยครบ ๓ ปี จึงทำการขอมิถุนฐานอยู่ในราชอาณาจักรไทย และได้รับใบอนุญาตทำงานตลอดชีพ

(๑.๒) ประเภทที่ได้รับใบอนุญาตชั่วคราว ได้แก่ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำงานในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และสามารถประกอบอาชีพได้เป็นการชั่วคราวในประเทศ ใบอนุญาตประเภทนี้พิจารณากำหนดเวลาตามความจำเป็นซึ่งโดยปกติมีอายุเท่ากับระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

(๑.๓) ประเภทที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการลงทุน และอาจได้รับสิทธิพิเศษตามโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

(๑.๔) ประเภทที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้แก่ แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยลักลอบเข้ามาอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย และถูกจับได้และรอการส่งกลับ หรือคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่และที่ทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวใช้บังคับ ซึ่งสามารถแยกประเภทได้ดังนี้

(๑.๔.๑) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพแทนการเนรเทศหรืออยู่ระหว่างรอการเนรเทศ

(๑.๔.๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ระหว่างรอการส่งออกนอกราชอาณาจักร

(๑.๔.๓) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๑.๔.๔) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยไม่ได้สัญชาติไทยหรือต่างด้าวโดยการถูกถอนสัญชาติตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒.) แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย

แรงงานประเภทนี้ หมายถึง แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาเพื่อประกอบอาชีพในประเทศไทยโดยฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

(๒.๑) แรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายที่เป็นแรงงานมีฝีมือหรือกึ่งฝีมือ ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทที่เข้ามาในรูปแบบของนักท่องเที่ยว นักธุรกิจ ผู้ได้รับอนุญาตให้ผ่านหรือแวะเข้าเมืองในระยะเวลาสั้นๆ (Transit or Entry Visas) แล้วเข้ามาทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต จากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือแรงงานจังหวัด

(๒.๒) แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งรวมถึงผู้อพยพลักลอบเข้ามาตามแนวชายแดนไทย โดยวิธีลักลอบเข้าเมือง (ทั้งอาชีพที่จำกัดไว้ให้คนไทยทำ หรืออาชีพที่อนุญาตให้คนต่างด้าวทำได้เป็นการถาวร หรือชั่วคราว หรือทำงานในช่วงก่อนจะเดินทางไปประเทศที่ ๓)

“แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย” หรือ “แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย” หมายถึง บุคคลที่เข้าเมืองโดยไม่ผ่านกระบวนการทางกฎหมาย ว่าด้วยคนเข้าเมืองของไทย โดยสรุปแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย คือ คนที่ไม่มีสัญชาติไทยที่ลักลอบเข้ามาทำงานในเมืองไทยโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ๒ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย กล่าวได้ว่ามีอยู่ด้วยกัน ๔ ลักษณะ คือ

๑. หลบหนีเข้าเมืองตามแนวพรมแดนระหว่างประเทศ คือ ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศพม่า

๒. คนต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทางและเข้าเมืองโดยถูกต้องอยู่เกินเวลาที่กำหนด

๓. คนต่างด้าวที่เข้ามาในฐานะแหวะผ่านเพื่อรอเปลี่ยนเครื่องบิน หรือเครื่องบินรอเวลาเดินทางต่อไป แต่ได้หลบหนีออกจากห้องพักผู้โดยสาร

๔. คนต่างด้าวที่อยู่ในเขตควบคุม และหนีออกจากเขตควบคุม

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กับสำนักงานศูนย์ดำเนินการเกี่ยวกับผู้อพยพ กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (กรมการจัดหางาน กองวิชาการและแผนงานฝ่ายวิจัยและพัฒนา, ๒๕๓๗ : ๕๘) มีความเห็นตรงกันในเรื่องแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่า แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าเป็นกลุ่มแรงงานที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากเป็นแรงงานที่เข้ามาเป็นจำนวนมากที่สุด

๒.๑.๑.๔ แนวคิดต่อปัญหาแรงงานต่างด้าว

มีการมองปัญหาแรงงานต่างด้าว ๔ แนวคิด คือ

๒.๑.๑.๔.๑ แนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ หรือชาตินิยม (National Security) มองว่าแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าทำงานในประเทศไทยเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายต้องจับตัวส่งออกไปนอกประเทศ หรือนายจ้างต้องมาประกันตัว เพื่อผ่อนผันขอใบอนุญาตทำงานแก่แรงงานต่างด้าวนั้นชั่วคราว

๒.๑.๑.๔.๒ แนวคิดทุนเสรีนิยม (Capitalist) เป็นแนวคิดของนักธุรกิจโดยทั่วไปที่มองว่ามีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าว เพื่อความเติบโตอย่างรวดเร็วของการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะเห็นว่ามีปัญหาขาดแคลนแรงงาน งานบางอย่างที่คนไทยไม่ทำ หรือหาคนงานไทยทำยาก ทำให้ต้องจ้างแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะงานประเภท ๓ ส หรือ ๓ D คือ ๑.งานเสี่ยงสูง (Danger) ๒.งานแสนลำบาก (Difficult) และ ๓.งานสกปรก (Dirty) เช่น งานก่อสร้าง ประมงทะเล เกษตรกรรมและงานรับใช้ในบ้าน เป็นต้น

๒.๑.๑.๔.๓ แนวคิดมนุษยนิยมหรือสิทธิมนุษยชน (Human Rights, Labour Protection) มองว่าผู้ใช้แรงงานทั่วโลก คือ พี่น้องกันมีชะตากรรมที่ถูกเอาเปรียบจากระบบทุนนิยมร่วมกันแรงงานทุกคนมีสิทธิเสมอภาค มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ถูกกดขี่ แบ่งแยกกีดกัน เพราะความแตกต่างของเชื้อชาติ สัญชาติ สีผิว ศาสนา และเพศ เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวคิดขององค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรหลายแห่งในประเทศไทย

๒.๑.๑.๔.๔ แนวคิดประสานประโยชน์ ระหว่างอำนาจรัฐ ราชการ กับกลุ่มธุรกิจเอกชน (Corporatism) เกิดขึ้นจากการพึ่งพาร่วมมือกันระหว่างกลุ่มอำนาจทุนเอกชน กับอำนาจรัฐราชการ โดยฝ่าย

ราชการจัดสรรอำนาจให้นักธุรกิจ/ผู้ประกอบการ ควบคุมกักขังแรงงานต่างด้าวไว้ให้ทำงานชั่วคราว โดยนายจ้างมีหน้าที่ต้องนำตัวแรงงานต่างด้าวไปตรวจสุขภาพ จ่ายค่าประกันตัว และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการทำงานตามกฎหมาย เพราะอำนาจรัฐไร้สมรรถภาพในการแก้ปัญหา แรงงานต่างด้าวจำนวนมากที่ลักลอบเข้ามาทำงานอยู่แล้ว หรือแรงงานในท้องถิ่นไม่ทำ หรือแรงงานต่างด้าวมียาเสพติดกว่า ขยันอดทน ปกครองง่ายกว่าแรงงานไทย

๒.๑.๑.๕ ผลกระทบของแรงงานต่างด้าว

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยในปัจจุบันได้สร้างผลกระทบให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยสามารถแบ่งได้ เป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑.๑.๕.๑ ผลกระทบทางสังคม อาทิ ปัญหาด้านอาชญากรรมและยาเสพติด เป็นที่ทราบกันดีว่าการมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวนมาก ทำให้เกิดการแย่งงานกันเองระหว่างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายด้วยกัน แรงงานต่างด้าวบางส่วนว่างงาน จึงมักพบว่าการลักลอบเกิดขึ้นในชุมชนที่มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่จำนวนมาก บ่อยครั้งมีการทะเลาะวิวาทจากการดื่มสุราและมีการลักลอบจากร้านค้าและชุมชนไทย ทำให้คนไทยบางส่วนเกิดความหวาดระแวงและหวาดกลัวภัยจากการที่แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่ในชุมชน นอกจากนี้สิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนอีกประการที่เห็นได้ชัดเจน คือ เรื่องสิ่งแวดล้อม มีขยะมาก ชุมชนสกปรกขึ้น เพราะความไม่มีระเบียบของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะ พม่า ลาว และกัมพูชา ที่เข้ามาในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี จากสถิติผู้ต้องขังชาวต่างชาติที่ถูกจับเนื่องจากเข้าเมืองผิดกฎหมายหรือกระทำความผิดในคดีต่างๆ และกำลังรอการส่งกลับหรือผลักดันออกนอกประเทศในแต่ละปี มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น โดยผู้ต้องขังชาวพม่ามีจำนวนมากที่สุดมาโดยตลอด รองลงมา คือ กัมพูชา และลาว ตามลำดับ ปัจจุบันคาดว่า มีผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ยังไม่มาจดทะเบียนประมาณ ๑ – ๑.๕ ล้านคน หนึ่งหนึ่งของคนกลุ่มนี้เป็นผู้หญิงและเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ปัญหาด้านการศึกษา โอกาสในการศึกษาของเด็กในครอบครัวแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่จะได้รับการศึกษามีอยู่ ๒ ลักษณะคือ การศึกษาจากชั้นเรียนที่ไม่เป็นทางการที่จัดขึ้นกันเองในกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และการได้เข้าเรียนในสถานศึกษาของไทย แต่การที่ลูกของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเหล่านี้จะได้รับการศึกษาเหมือนเด็กไทยนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากสถานศึกษาหลายแห่งอ้างว่าเด็กไม่มีสัญชาติไทย ขณะเดียวกันการเปิดโอกาสให้เด็กต่างด้าวเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย ก็จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการศึกษาของเด็กไทยด้วย

๒.๑.๑.๕.๒ ผลกระทบทางด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวบางส่วนได้เป็นพาหะนำโรคใหม่ๆ เข้ามาในประเทศไทย ถึงแม้ว่าแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับการตรวจสุขภาพและค้นหาโรคจากหน่วยงานสาธารณสุขของจังหวัดและได้รับบัตรประกันสุขภาพ แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและไม่จดทะเบียน แรงงานต่างด้าวที่ยังไม่จดทะเบียนกลุ่มนี้ สร้างปัญหาและผลกระทบในด้านสาธารณสุขต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อันก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบแก่สภาวะสุขภาพอนามัยต่อแรงงานต่างด้าว เช่น การแพร่ระบาดหรือการกระจายโรคติดต่อที่สำคัญ จากรายงานการศึกษาเรื่องความต้องการจ้างแรงงานอพยพต่างชาติในประเทศไทยปี ๒๕๔๖ – ๒๕๔๙ โดยสถาบันเอเชียศึกษา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม พบว่าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายส่วนหนึ่งเป็นโรคติดต่อและเจ็บป่วยด้วยโรคที่ประเทศไทยเคยควบคุมได้แล้ว มีการตรวจพบโรคต่างๆ ดังนี้ มาเลเรีย วัณโรค เหาช้าง ไข้เลือดออก โรคเรื้อน และไข้กาฬหลังแอ่น ซึ่งหากไม่มีการควบคุมให้ดีแล้ว อาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคเหล่านี้ในประเทศไทยอีกครั้ง ผลกระทบต่อรายจ่ายทางด้านสาธารณสุขหรืองบประมาณที่รัฐต้องเสียไปในการดูแลปัญหาเหล่านี้หรืออาจกล่าวได้ว่ารัฐต้องแบ่งปันทรัพยากรของคนไทยในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมดูแลและการป้องกันโรค ได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์อุปกรณ์ เวชภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายและเวลาในการออกติดตามในการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขของแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะจังหวัดบริเวณชายแดนจะรับภาระสูงเพราะมีผู้มาใช้บริการมาก

๒.๑.๑.๕.๓ ผลกระทบด้านความมั่นคง การที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก กระจุกกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยไม่ทราบจำนวนและที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวทั้งหมดที่มีอยู่แท้จริง แต่มีการประมาณว่าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่อยู่ในประเทศไทยน่าจะมีไม่ต่ำกว่า ๒ ล้านคน ในขณะที่การบริหารแรงงานต่างด้าวยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นปัญหาแรงงานต่างด้าวย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายสัญชาติพม่า มีการจ้างทำงานหนาแน่นมากที่สุด บริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศพม่า ได้แก่ จังหวัดตาก เชียงใหม่ และระนอง ลงมาจนถึงบริเวณพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งเป็นศูนย์รวมเศรษฐกิจของประเทศและเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแบบเข้มข้น ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายผลักดันแรงงานต่างด้าวแต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะถึงแม้จะสามารถผลักดันคนต่างด้าวกลับไปได้ แต่ไม่นานคนเหล่านั้นก็เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยอีก นอกจากนี้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายยังมีที่อยู่ไม่ถาวร มีการเคลื่อนย้ายเข้าออกระหว่างประเทศ

แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยที่เป็นประเด็นปัญหาใหญ่อยู่ในปัจจุบันนี้ ก็คือแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย จากปัญหาการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทยและความแตกต่างกันในทางเศรษฐกิจ กลายเป็นปัจจัยดึงดูดแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่าแรงงานต่างด้าวเหล่านี้จะเป็นประโยชน์และมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทยอยู่พอสมควรก็ตาม แต่จำนวนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้หลั่งไหลเข้ามาอย่างมากมายได้ก่อให้เกิดปัญหาและเกิดผลกระทบต่างๆ ในสังคมไทยเป็นอย่างมาก อันนำไปสู่วิธีการที่จะต้องมีการจัดการและนำระบบของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเข้ามาใช้

๒.๑.๒ แนวคิดในการจัดการแรงงานต่างด้าว

ปัญหาที่การจัดการแรงงานต่างด้าวไม่ประสบความสำเร็จอยู่ที่การจดทะเบียนแรงงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย หรือทำงานโดยผิดกฎหมาย ให้ได้รับผ่อนผันให้ทำงานต่อไปภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด และกระบวนการส่งกลับแรงงานที่หมดระยะเวลาอนุญาตให้ทำงาน หรือไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด แต่สิ่งที่เกิดขึ้นทางปฏิบัติในแต่ละปีคือความโกลาหล ซึ่งเกิดจากการมีจำนวนแรงงานต่างด้าวนับล้านคนในประเทศไทยไม่สนใจจะมาจดทะเบียน หรือจะมาจดทะเบียนแต่ก็มีอุปสรรคที่แตกต่างกันไป นานาประการ ในที่สุดมาตรการจดทะเบียนแรงงานในแต่ละปีก็ไม่สำเร็จ และก็ต้องขยายเวลาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการไปทำในปีต่อไป เป็นเช่นนี้มานานนับสิบกว่าปี

แนวคิดในการจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น ๓ แนวคิด

แนวคิดที่ ๑: การจำกัดและควบคุมโดยภาครัฐ ภาครัฐไทยมองแรงงานต่างด้าวเชื่อมโยงกับประเด็นความมั่นคง ในสายตาของภาครัฐ แรงงานข้ามชาติมีผลต่อความเป็นอธิปไตยและเขตแดนของประเทศ นอกจากนี้ แรงงานต่างด้าวยังมาพร้อมกับปัญหาต่างๆ ที่ภาครัฐต้องเข้ามาดูแลความสงบเรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพโรคติดต่อ การค้ามนุษย์ และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับแนวคิดการจัดการแรงงานข้ามชาติโดยการป้องกัน การควบคุม และการปราบปราม ในอดีตประเทศไทยไม่มีนโยบายโดยตรงเรื่องแรงงานต่างด้าว แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างค่อนข้างเสรี ต่อมาภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหาร นโยบายเกี่ยวกับแรงงานมีลักษณะออกไปทางชาตินิยม มีการควบคุมการทำงานของคนต่างชาติ โดยสงวนอาชีพบางอย่างไว้ให้คนไทยทำโดยเฉพาะ และกำหนดให้แรงงานต่างด้าวที่ต้องการทำงานในประเทศไทยต้องขอใบอนุญาตจากกระทรวงแรงงานก่อน ต่อเมื่อเวลาผ่านไปแนวโน้มนโยบายมีความผ่อนผันมากขึ้นมีการอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอย่างผิดกฎหมายสามารถทำงานได้เป็นการชั่วคราวในปี ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้ต้องมาจดทะเบียนกับรัฐ การจัดการกับปัญหาแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองมาอย่างผิดกฎหมายอยู่ในความสนใจของรัฐบาลยุคต่างๆ มาโดยตลอด มีลักษณะควบคุมโดยใช้กฎหมายและอำนาจหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ อย่างไรก็ตาม มีการตั้งข้อสังเกตว่า นโยบายในยุคหลัง ตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เป็นต้นมา มุ่งเน้นเรื่องการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติมากขึ้น ถึงแม้ในทางปฏิบัติจะยังมีข้อจำกัดอยู่มากก็ตาม

แนวคิดที่ ๒: การใช้ประโยชน์และการพึ่งพิงในภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์และต้องพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวโดยตรง กลุ่มนี้มองการใช้แรงงานต่างด้าวเป็นการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจส่งออก การจ้างแรงงานต่างด้าวที่มีความต่อเนื่องมีต้นทุนในการจัดการน้อยเป็นสิ่งจำเป็น งานศึกษาจากทั้ง ILO (International Labour Organization) และนักวิชาการไทยชี้ให้เห็นว่า แรงงานต่างด้าวมมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจไทยโดยรวมและในบางภาคส่วน เช่น การประมงและอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวมากขึ้น ช่วยลดอัตราเงินเฟ้อ ลดความกดดันจากการเพิ่มขึ้นของค่าแรง ในระดับผู้ประกอบการมีข้อมูลจากการสำรวจพบว่า การจ้างแรงงานต่างด้าวช่วยให้ผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น และมีต้นทุนการผลิตลดลง

แนวคิดที่ ๓: การเคารพในสิทธิมนุษยชน โดยกลุ่มองค์กรสิทธิมนุษยชนและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) กลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของแรงงานต่างด้าว เรียกร้องการปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม สนใจในประเด็นปัญหาการเอาเปรียบแรงงานข้ามชาติ การรับรองสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติ ทั้งในระดับโครงสร้างนโยบายกฎหมาย และระดับปฏิบัติโดยภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวคิดนี้มีทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ไม่ใช่เพียงแค่อำเภอ NGOs เท่านั้น แต่ยังมีสถาบันและกลไกที่มีอิทธิพล เช่น องค์กรระหว่างประเทศอย่าง ILO หรือแม้แต่กระทั่งประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา ที่มีกฎหมายเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศต่างๆ ซึ่งครอบคลุมกรณีแรงงานต่างด้าว สถาบันและองค์กรเหล่านี้มีผลกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนนโยบายและแนวทางปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าว

๒.๑.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๓.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีหลักการใช้บังคับเฉพาะคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเท่านั้น ส่วนคนต่างด้าวบางประเภทที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่มีหลักฐานการได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เช่น ญวนอพยพ เป็นต้น ไม่อยู่ในข่ายบังคับของกฎหมายนี้ และปัจจุบันบุคคลเหล่านี้ได้มาประกอบอาชีพหรือทำงานอยู่ในท้องที่จังหวัดต่างๆ โดยเสรี ทำให้ดูเหมือนว่าเป็นผู้มีสิทธิเหนือคนต่างด้าวอื่นๆ ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ โดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง จึงจำเป็นต้องเพิ่มบทบัญญัติเพื่อใช้บังคับแก่คนต่างด้าวเหล่านี้ ด้วยนอกจากนี้ถ้อยคำในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ หลายแห่งไม่ชัดเจนทำให้เกิดเป็นปัญหาขัดข้องในทางปฏิบัติอยู่หลายเรื่อง เนื่องจากได้ออกมาใช้บังคับโดยกะทันหันตามภาวะความจำเป็นในสมัยนั้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

อนึ่ง พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว เฉพาะในฐานะของบุคคลดังต่อไปนี้คือ คณะผู้แทนทางทูต บุคคลในคณะผู้แทนกงสุล ผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษ คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลที่กล่าวข้างต้น บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษาวัฒนธรรม ศิลปะ การกีฬา หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ ตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา และบุคคลซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด (มาตรา ๔)

มาตราที่สำคัญในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ฉบับนี้ ได้แก่

มาตรา ๕ นิยามศัพท์ที่สำคัญ

คนต่างด้าว หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

ทำงาน หมายความว่า การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์

ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒ งานใดที่ห้ามคนต่างด้าวทำในท้องที่ใด เมื่อใด โดยห้ามเด็ดขาด หรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างใดเพียงใดให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ งานใดที่มีได้ห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ คนต่างด้าวจะทำได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย เว้นแต่คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงาน อันจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะการทำงานไม่เกินสิบห้าวัน แต่คนต่างด้าวนั้นจะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลใดประสงค์จะให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักรจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตแทนคนต่างด้าวนั้นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายก็ได้

อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายจะออกใบอนุญาตให้แก่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อคนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว

มาตรา ๙ ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดเพื่อให้คนต่างด้าวปฏิบัติก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นต้องให้คนต่างด้าวให้คำรับรองก่อนว่าจะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นได้ และถ้าเป็นกรณีตามมาตรา ๘ คนต่างด้าวนั้นต้องให้คำรับรองก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๐ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นอยู่ในราชอาณาจักรแล้ว ระยะเวลาสามสิบวันให้นับแต่วันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ในระหว่างรอรับใบอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทำงานไปพลางก่อนได้

เมื่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับคำขอแล้วให้ออกใบอนุญาตให้โดยมิชักช้า

มาตรา ๑๑ คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมิใช่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว หรือผู้เดินทางผ่าน
- (๒) ไม่เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติ หรือต้องห้ามตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้จะทำงานใดได้เฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

(๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร

(๓) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

(๔) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวจะทำงานใดที่รัฐมนตรีกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออก เว้นแต่

(๑) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๐ ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายนั้นๆ

(๒) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ ให้มีอายุตามที่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายกำหนดแต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันออก

(๓) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรในขณะออกใบอนุญาต

(๔) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยไม่มีกำหนดเวลาแน่นอนให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันออก

มาตรา ๑๕ ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะทำงานนั้นต่อไปให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อนายทะเบียน ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานไปพลางก่อนได้จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ

การต่ออายุใบอนุญาตให้ต่อได้ครั้งละหนึ่งปี เว้นแต่

(๑) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๓) ให้ต่ออายุได้อีกไม่เกินระยะเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตนั้น ได้รับการขยายระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักร

(๒) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๔) ให้ต่ออายุได้อีกครั้งละสามสิบวัน เว้นแต่คนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองต่อไปโดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนเกินสามสิบวัน ให้ต่ออายุใบอนุญาตได้เท่าระยะเวลาที่รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร แต่ไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ หรือไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ หรือไม่อนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา ๒๑ ผู้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาต เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้ผู้รับอุทธรณ์นำส่งคณะกรรมการภายในสิบห้าวัน ให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวัน และให้รัฐมนตรีวินิจฉัยคำอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์มีสิทธิทำงานไปพลางก่อนได้ จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัวหรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างทำงาน เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนได้เสมอ

มาตรา ๑๙ ถ้าใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คนต่างด้าวเลิกทำงานตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ให้ส่งมอบใบอนุญาตคืนให้แก่นายทะเบียนในท้องที่จังหวัดที่ตั้งสถานที่ทำงานภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่เลิกทำงานนั้น

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้บุคคลใดรับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงานหรือรับคนต่างด้าวเข้าทำงานที่มีลักษณะหรือเงื่อนไขในการทำงานแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ บุคคลใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือให้คนต่างด้าวย้ายไปทำงานในท้องที่อื่น นอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือมีคนต่างด้าวออกจากงาน ให้บุคคลนั้นแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือวันที่คนต่างด้าวนั้นย้ายหรือออกจากงานแล้วแต่กรณี

การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยมอบหมายเป็น ประธาน ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทน กรมตำรวจ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า ผู้แทนกรมการค้า ภายใน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ และผู้แทน กรมแรงงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีหน้าที่วินิจฉัยให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีดังต่อไปนี้

- (๑) การออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๔ (๖) และมาตรา ๖
- (๒) การกำหนดงานที่รัฐมนตรีจะประกาศตามมาตรา ๑๒
- (๓) การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖
- (๔) การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๑๗
- (๕) เรื่องอื่นๆ ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดี มอบหมายนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงรวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือ หลักฐาน

(๒) เข้าไปในสถานที่ใดที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีคนต่างด้าวทำงานในระหว่างเวลา ที่ เชื่อได้ว่ามีการทำงาน เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถาม ข้อเท็จจริง หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใดๆ จากบุคคลที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว หรือบุคคล ผู้รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๑ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวในการปฏิบัติกรตาม หน้าที่นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา ๓๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดี มอบหมายนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๒.๑.๓.๒ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

การเข้าเมืองและการพำนักอาศัยของคนต่างด้าว ถือเป็นอำนาจอธิปไตยและดุลยพินิจ ของรัฐเจ้าของดินแดน (รัฐผู้รับ) กฎหมายระหว่างประเทศไม่ได้บังคับให้รัฐมีหน้าที่ต้องรับหรืออนุญาตให้ คนต่างด้าวเข้ามาในรัฐตน รัฐจึงมีอำนาจอย่างสมบูรณ์ที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาใน

รัฐก็ได้ โดยรัฐเจ้าของดินแดนมีอำนาจในการตรากฎหมายควบคุมการเข้าเมืองของคนต่างด้าวภายใต้เงื่อนไขใดๆ ได้อย่างเต็มที่ หลักการนี้ได้รับการยืนยันโดยศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา และอังกฤษว่า “การอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐเจ้าของดินแดน”

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ โครงสร้างของกฎหมายแบ่งออกเป็น ๘ หมวด ๙๒ มาตรา หมวด ๑ คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง หมวด ๒ การเข้าและออกนอกราชอาณาจักร หมวด ๓ พาหนะ หมวด ๔ การเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หมวด ๕ การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ราชอาณาจักร หมวด ๖ การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร หมวด ๗ เบ็ดเตล็ด และ หมวด ๘ บทกำหนดโทษ โดยมีแนวคิดในการควบคุมการเดินทางเข้าเมืองของคนต่างด้าว ใน ๔ ลำดับขั้นตอนด้วยกัน” คือ

๑. ก่อนเข้าประเทศ เช่น การขอวีซ่า
๒. คนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในประเทศ
๓. คนต่างด้าวพักอาศัยในประเทศ
๔. คนต่างด้าวเดินทางออกไปนอกประเทศ

โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตราที่สำคัญในพระราชบัญญัติการคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ฉบับนี้ ได้แก่

มาตรา ๔ นิยามศัพท์ที่สำคัญ

คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

คนเข้าเมือง หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(๑) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นพิเศษ

การตรวจลงตราและการยกเว้นการตรวจลงตราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๑) การตรวจลงตราตาม (๑) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่จะเข้ามาในราชอาณาจักร

(๓) เข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกร หรือเข้ามาเพื่อรับจ้างทำงานด้วยกำลังกาย โดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ หรือเข้ามาเพื่อทำงานอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

(๔) วิกัลจิตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) ยังมิได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีควัคซีน หรือปฏิบัติการอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์ เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นนั้น

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมาย หรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(๗) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(๘) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าจะเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๙) ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๑๔

(๑๐) รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๖

(๑๑) ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้ว หรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรโดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณายกเว้นให้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

การตรวจวินิจฉัยโรค ร่างกายหรือจิต ตลอดจนการปฏิบัติการเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ให้ใช้แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง

มาตรา ๑๓ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

(๑) ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายังท่า สถานี หรือท้องที่ ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไป

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ถือไว้ก็ได้

(๒) คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น

(๓) คนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตัวโดยสารทอดเดียวตลอดเพียงแต่ผ่านอาณาเขตประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้นๆ และรวมตลอดถึงผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะแห่งรถไฟเช่นนั้นด้วย

มาตรา ๑๔ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรตราบเท่าที่อยู่ในฐานะดังต่อไปนี้ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติการตามหน้าที่ของคนต่างด้าวตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ นอกจากการปฏิบัติหรือการต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ (๑) (๔) และ (๕) และมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูตซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรหรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักร เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(๒) พนักงานฝ่ายกงสุลและลูกจ้างฝ่ายกงสุลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่

ในราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(๓) บุคคลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศโดยความเห็นชอบของรัฐบาลไทยให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร

(๔) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ

(๕) หัวหน้าสำนักงานขององค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองการดำเนินงานในประเทศไทย หรือซึ่งรัฐบาลไทยได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว และรวมถึงพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่นซึ่งองค์การหรือทบวงการเช่นนั้น แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อองค์การหรือทบวงการดังกล่าว หรือเพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศนั้น

(๖) คู่สมรส หรือบุตร ซึ่งอยู่ในความอุปการะและเป็นส่วนแห่งครัวเรือนของบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

(๗) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำเป็นปกติ ณ ที่พักอาศัยของบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลซึ่งได้รับเอกสิทธิเท่าเทียมกันกับบุคคลซึ่งมีตำแหน่งทางทูตตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือกับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศ

ในกรณีตาม (๑) (๒) (๖) หรือ (๗) ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสอบถามและขอข้อมูลหลักฐานเพื่อสอบสวนว่าบุคคลซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นเป็นผู้ได้รับยกเว้นตามมาตรานี้

มาตรา ๑๗ ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใดๆ หรือจะยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตรวจบุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร

เพื่อการนี้ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้น

๒.๑.๔ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ

๒.๑.๔.๑ นโยบายการผ่อนผันการใช้แรงงานข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๓๓

ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเรื่องห้ามบุคคลสัญชาติพม่าอพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทย แต่เพื่อมนุษยธรรมได้ผ่อนผันให้บุคคลสัญชาติพม่าอพยพหลบภัยในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราว บัดนี้สถานการณ์ภายในสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่าอยู่ในภาวะปกติแล้ว จึงห้ามบุคคลใดอพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทยอีก ผู้ฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีฐานหลบหนีเข้าเมือง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ กระทรวงมหาดไทยมีระเบียบการจัดทำบัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ (แก้ไขใน พ.ศ. ๒๕๒๒) โดยผู้เข้ามาก่อนวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๑๙ คือ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าจะออกบัตรประจำตัวสีชมพู ผู้ที่เข้ามาหลังวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๑๙ คือผู้ที่หลบหนีเข้าเมืองจะออกบัตรประจำตัวสีส้ม

ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ มีพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ มีสาระโดยสรุปคือให้ออกบัตรประจำตัวคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต (บัตรสีส้มและบัตรสีม่วง) บัตรประจำตัวนี้จะใช้ได้ ๕ ปี ขณะที่รอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวผิดกฎหมายสามารถขอใบอนุญาตทำงานตามประเภทที่คณะรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้ ใบอนุญาตทำงานนี้มีอายุคราวละ ๑ ปี และต้องอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดให้ การเคลื่อนย้ายระหว่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอที่แจ้งไว้ต้องขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัด การเคลื่อนย้ายระหว่างจังหวัดต้องขออนุญาตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งมีอยู่ ๓๙ ลักษณะงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทำทะเบียนและบัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า พ.ศ. ๒๕๒๐ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบนโยบายการปฏิบัติการรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย - พม่า (พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๖) ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๓๒

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๓ ให้ดำเนินการแจกบัตรประจำตัวบุคคลบนที่ราบสูง (ชาวเขา) ใน ๒๐ จังหวัด ๙๐ อำเภอและกิ่งอำเภอ รวมทั้งสิ้น ๒๔๗,๗๗๕ คน (นับถึง พ.ศ. ๒๕๓๔) และประกาศกระทรวงมหาดไทยเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ เป็นมาตรการสกัดกั้นและควบคุมมิให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าเข้ามาในประเทศไทย ผู้ให้ความช่วยเหลือให้ที่พักพิงมีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๒.๑.๔.๒ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ผ่อนผันให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าที่เข้ามาในประเทศไทยหลังวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ที่ตั้งหลักแหล่งในประเทศไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติ และมีบัตรประจำตัวที่ทางราชการออกให้อยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราว โดยให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับที่ทางราชการกำหนด รวมทั้งผ่อนผันให้ทำงานชั่วคราวตามความจำเป็นภายใต้เงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดระเบียบประกาศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศเรื่อง การควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าที่เข้ามาในประเทศไทยหลังวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกาศเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

๒.๑.๔.๓ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้ผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติ (ทุกสัญชาติ) ที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และอยู่ระหว่างการรอส่งตัวกลับ ให้ทำงานในกิจการประมงทะเลได้ ในพื้นที่ ๒๒ จังหวัด

๒.๑.๔.๔ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๓๙

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ มีนโยบายจัดระเบียบควบคุมแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายที่ลักลอบทำงานและอยู่ในประเทศไทยให้เข้าระบบ เพื่อทางราชการสามารถดูแลได้ และเป็นไปตามกฎหมายป้องกันและสกัดกั้นการลักลอบเข้าใหม่ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้ประกอบการหรือนายจ้าง ผู้ใช้แรงงาน ราชการ ชุมชน ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๔.๕ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๑

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ และเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ มีนโยบายจัดระบบควบคุมแรงงานข้ามชาติที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา ให้ทำงานได้ชั่วคราวระหว่างรอการส่งกลับประเทศภูมิลำเนา ในเขตจังหวัดชายแดนไทยที่ติดต่อกับประเทศพม่า ลาว กัมพูชา จังหวัดที่มีกิจการประมงทะเลและจังหวัดที่มีกิจการอยู่ระหว่างการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อสามารถจ้างแรงงานไทยได้ มีกิจการสวนยางพารา ไร่อ้อย เลี้ยงหมู โรงสีข้าวและกิจการขนถ่ายสินค้าทางน้ำ

๒.๑.๔.๖ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๒

ปัญหาการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติได้เวียนกลับมาเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องพิจารณาอีกวาระหนึ่ง เมื่อใกล้ระยะเวลาที่การขออนุญาตของปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จะสิ้นสุดลงในวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรการเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติยังใช้หลักเกณฑ์เหมือนปี พ.ศ. ๒๕๔๑ คือมาตรการหลักการเน้นการผลักดัน จับกุม และสกัดกั้นแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองมาทำงานอย่างต่อเนื่อง แต่มีมาตรการรองรับผลกระทบคือ ยังคงจะผ่อนผันให้จ้างแรงงานข้ามชาติในจังหวัดที่มีกิจการที่หาแรงงานไทยทำไม่ได้ โดยครั้งนี้มีการกระจายอำนาจไปให้แต่ละจังหวัดพิจารณา และมีการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการแรงงานที่แต่ละจังหวัดส่งมา ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดจำนวน ประเภทกิจการ จังหวัดที่ผ่อนผัน และจำนวนที่จะให้จดทะเบียนเสนอต่อคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ผ่อนผันให้จ้างแรงงานข้ามชาติทำงานได้ใน ๑๘ กิจการในพื้นที่ ๓๗ จังหวัด เป็นจังหวัดชายแดน ๑๐ จังหวัด จังหวัดที่มีกิจการประมงทะเล ๑๘ จังหวัด และจังหวัดที่อยู่ระหว่างปรับปรุงกระบวนการผลิต ๙ จังหวัด โดยครั้งแรกให้มีการจ้างไม่เกิน ๘๖,๘๙๕ คน แต่หลังจากที่ผู้ประกอบการได้ร้องเรียนขอให้มีการผ่อนผันเพิ่มขึ้น ทำให้จำนวนที่ผ่อนผันเพิ่มเป็น ๑๐๖,๐๐๐ คน มีระยะเวลาดำเนินการจดทะเบียน ๙๐ วัน โดยค่าประกันตัวและค่าจดทะเบียนยังคงเดิม

ค่าตรวจสุขภาพคนละ ๗๐๐ บาท และบังคับให้ซื้อบัตรประกันสุขภาพคนละ ๑,๐๐๐ บาท จนถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ปรากฏว่ามีผู้มารายงานตัวและจดทะเบียนใบอนุญาตทำงานรวม ๙๙,๙๗๔ คน

๒.๑.๔.๗ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๓

การแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเริ่มเป็นปัญหาประจำปีมากขึ้น เมื่อใกล้ระยะเวลาที่ผ่อนผันในการจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายจะสิ้นสุดในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ก่อนเดือนสิงหาคมก็มีแรงผลักดันจากภาคธุรกิจเอกชนให้ขยายเวลาการอนุญาตทำงานต่อไปอีก ขณะเดียวกันก็มีเสียงเรียกร้องให้ขยายจำนวนแรงงานที่จะอนุญาตและพื้นที่ที่สามารถจ้างแรงงานข้ามชาติได้ ในปี ๒๕๔๓ นี้ กระทรวงแรงงานได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาเพื่อคาดประมาณจำนวนแรงงานที่สมควรอนุญาตและพื้นที่ รวมถึงกิจการที่จะได้รับการผ่อนผัน ซึ่งผลการศึกษา เสนอให้มีการปรับจำนวนเพิ่มขึ้นและพิจารณาพื้นที่ในบางแห่งเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามมติคณะรัฐมนตรีชุดนายชวน หลีกภัย ยังคงมีมติให้คงจำนวน พื้นที่ และกิจการที่จะได้รับอนุญาตไว้เท่าเดิมตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อไป และให้มีการจัดระบบข้อมูลแรงงานข้ามชาติ เข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตและแรงงานข้ามชาติที่ถูกส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อใช้ติดตามและเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติประสานกับกระทรวงมหาดไทย

๒.๑.๔.๘ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๔

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์การเมืองในปีนี้ พรรคไทยรักไทยเข้ามาเป็นแกนนำรัฐบาล มี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และในปีนี้ได้มีการออกมติคณะรัฐมนตรีให้มีการจดทะเบียนอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ

๒.๑.๔.๙ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๕

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ เรื่อง การดำเนินการจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามมติคณะกรรมการบริหารแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง ดังนี้

(๑) ให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๔๔

(๒) ให้กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการบริหารแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง และจัดให้มีการจดทะเบียนและการอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองทำงาน รวมทั้งการจัดทำระบบทะเบียนประวัติของแรงงานข้ามชาติ โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับดำเนินการในรายละเอียด

(๓) ให้กระทรวงมหาดไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย ผ่อนผันให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับต่อไปได้อีก ๑ ปี เฉพาะผู้ที่มารายงาน

ตัวขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ระหว่างเดือนกันยายน ถึงตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ จำนวน ๕๖๘,๒๔๙ คน

(๔) ให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงาน เกี่ยวข้องกับการประกาศกำหนดค่าธรรมเนียมการตรวจสุขภาพและการประกันสุขภาพ การป้องกันรักษา และควบคุมการแพร่ระบาดของโรค การให้ความรู้ทางด้านการป้องกันการรักษาของโรคติดต่อร้ายแรง การคุมกำเนิด และการสำรวจตรวจสอบข้อมูลผู้ติดตามหรือบุคคลในครอบครัว (คู่สมรสโดยเปิดเผยรวม บุตรผู้สืบสันดานโดยตรง) ของแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองที่ได้รับอนุญาตทำงานให้เป็นไปด้วยความ เรียบร้อย

(๕) ให้กระทรวงแรงงาน ออกประกาศและกฎกระทรวงเรื่องการกำหนดประเภท งาน อาชีพ และเงื่อนไขที่จะอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติทำงานได้และกำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ ขอรับใบอนุญาตทำงาน การกำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานสำหรับแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง ๓ สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) ที่เคยได้รับอนุญาตไว้แล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และประสงค์จะทำงานต่อไป โดยผ่อนผันให้ทำงานได้ในตำแหน่งกรรมกรหรือผู้ใช้แรงงานในประเภทกิจการต่างๆ โดยให้เสีย ค่าธรรมเนียมตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

(๖) ให้คณะกรรมการบริหารแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) รับผิดชอบ ดำเนินการกำกับ ดูแล ประสานงาน และพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ พิจารณาสับสนุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการบริหารแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง (สปร.) และ ของหน่วยงานอื่นที่เข้ามาสนับสนุนกิจการของ สปร. หรือสนับสนุนนโยบายของ กบร.

๒.๑.๔.๑๐ นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้เปลี่ยนระบบการจดทะเบียน แรงงานข้ามชาติใหม่ โดยได้กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนทั้งในส่วนแรงงานข้ามชาติและนายจ้าง โดยแรงงาน ข้ามชาติที่มีนายจ้างพามารายงานตัวขึ้นทะเบียนของนายจ้าง ส่วนแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายที่ไม่มีนายจ้าง พามารายงานตัว หรือทำงานรับจ้างรายวันไม่มีนายจ้างประจำสามารถขึ้นทะเบียนได้ด้วยตนเอง ในทำนอง กลับกันนายจ้างที่ยังไม่ได้จ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายหรือเคยจ้างแต่จำนวนไม่พอสามารถมาขึ้น ทะเบียน โดยนายจ้างแจ้งความจำนงค์ต้องการแรงงานข้ามชาติในกิจการอะไร เป็นจำนวนเท่าใด และ จากประเทศใดใน ๓ ประเทศ หรือจะไม่ระบุประเทศก็ได้ การขึ้นทะเบียนของแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายนี้ ให้รวมผู้ติดตามด้วย แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่หนึ่ง ในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย และ ผู้ติดตามมารายงานตัวที่เขตหรืออำเภอทั่วประเทศ เพื่อขึ้นทะเบียนรับหมายเลขประจำตัว ๑๓ หลัก โดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย ผู้มารายงานตัวที่ได้ถ่ายรูปและพิมพ์รายนิ้วมือจะได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศได้ ๑ ปี

ขั้นที่สอง คือแรงงานข้ามชาติทุกคนที่ต้องการทำงานให้ไปตรวจร่างกาย เสียค่าใช้จ่าย ในการตรวจ ๖๐๐ บาท และต้องจ่ายค่าบัตรประกันสุขภาพอีกคนละ ๑,๓๐๐ บาท

ขั้นตอนสุดท้าย คือการขอใบอนุญาตทำงาน มีค่าใช้จ่ายเป็นค่ายื่นคำขอ ๑๐๐ บาท และค่าใบอนุญาตทำงาน ๑,๘๐๐ บาท รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด ๓,๘๐๐ บาท ผลปรากฏว่ามีนายจ้างมาขึ้น

ทะเบียนจำนวน ๒๔๘,๗๔๖ คน และแจ้งความจำนงค์ต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายรวม ๑,๕๘๙,๗๕๒ คน แต่มีนายจ้างที่ได้รับอนุมัติการจ้างแรงงานข้ามชาติพาคนต่างด้าวมาขอใบอนุญาตทำงาน จำนวน ๒๐๕,๗๓๘ ราย โดยมีแรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตทำงาน ๘๔๙,๕๕๒ คน (จากข้อมูลของ ศูนย์ปฏิบัติการจัดระบบการทำงานของคนต่างด้าวฯ (ศจต.) กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน)

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มีนายจ้างมาแจ้งความจำนงค์ต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติ และได้รับอนุมัติให้จ้างแรงงานข้ามชาติ ๒๓๗,๔๕๕ ราย โดยได้รับอนุมัติโควตาจ้างแรงงานข้ามชาติ ๑,๗๗๓,๓๔๙ คน แต่ปรากฏว่ามีการนำแรงงานข้ามชาติมาตรวจร่างกายและต่อใบอนุญาตทำงานรวม ๗๐๕,๒๙๓ คน เหลือโควตาการจ้างแรงงานข้ามชาติถึง ๑,๐๖๘,๐๕๖ คน

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ แรงงานข้ามชาติที่มาต่อใบอนุญาตทำงานลดลงเหลือเพียง ๔๖๐,๐๑๔ คน ขณะที่นายจ้างแสดงความจำนงค์ขอจ้างแรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้น รัฐบาลจึงได้เปิดโอกาสให้รับจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติใหม่ ปรากฏว่ามีแรงงานข้ามชาติมาจดทะเบียนใหม่รวม ๒๐๘,๕๖๒ คน รวมกับแรงงานข้ามชาติเดิมที่มาต่ออายุแล้ว เป็น ๖๖๘,๕๗๖ คน

สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ รัฐบาลยังคงใช้นโยบายให้แรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตทำงานแล้วมาต่อใบอนุญาต แต่ก็ได้เปิดโอกาสให้มีการรับจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติกลุ่มใหม่ได้เฉพาะนายจ้างในเขต ๕ จังหวัด ชายแดนภาคใต้ (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน ปรากฏว่ามีนายจ้าง แรงงานข้ามชาติ ในเขต ๕ จังหวัดดังกล่าว จำนวน ๑๑,๙๙๗ คน ส่วนใหญ่อยู่ในกิจการก่อสร้าง เกษตร ประมงทะเล และผู้รับใช้ในบ้าน

๒.๑.๔.๑๑ นโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ -

๒๕๕๒

ใน ปี ๒๕๕๑ การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติดำเนินการไปตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติทั้งระบบ โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การใช้แรงงานข้ามชาติ โดยถูกกฎหมาย สอดคล้องกับบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน (MOU) จึงดำเนินการจัดระบบการจ้างแรงงานข้ามชาติใน ปี ๒๕๕๑ ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีการผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาที่ได้รับใบอนุญาตทำงานในปี ๒๕๕๐ และใบอนุญาตจะหมดอายุในปี ๒๕๕๑ จำนวน ๓ กลุ่ม (ใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑) อยู่และทำงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ และยังอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติที่หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา ที่เคยมี ทร. ๓๘/๑ แต่ไม่มีใบอนุญาตทำงานหรือใบอนุญาตทำงานหมดอายุไปแล้วมาจดทะเบียนแรงงานและขอใบอนุญาตทำงาน โดยทั้งสี่กลุ่มข้างต้นจะสามารถอยู่และทำงานในประเทศไทยในงานกรรมกรและผู้รับใช้ในบ้านได้เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี สิ้นสุดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เท่ากันทุกกลุ่ม นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรียังได้ผ่อนผันให้บุตรแรงงานข้ามชาติกลุ่มที่ใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ (หมายถึง บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรระหว่างบิดามารดาได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร) สามารถอยู่ในราชอาณาจักร เช่นเดียวกับกับพ่อและแม่

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการบริหารแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ ตามที่กระทรวง

แรงงานเสนอ โดยเห็นชอบให้เปิดจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ที่อยู่นอกระบบผ่อนผันซึ่งลักลอบทำงานอยู่ในประเทศโดยไม่รวมบุตรและผู้ติดตามอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ สิ้นสุดไม่เกินวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ตามประเภทกิจการงานที่กำหนด แรงงานที่มาขึ้นทะเบียนและขอใบอนุญาต ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย โดยด้านหน้าบัตรเป็นรายการบุคคล พื้นบัตรสีชมพู ด้านหลังเป็นใบอนุญาตทำงานของกรมการจัดหางาน พื้นบัตรเป็นสีต่างๆ จำแนกตามประเภทของกิจการ

เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จดทะเบียนผ่อนผัน ให้บุตรของแรงงานต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ (แรงงานกิจการประมงที่ได้รับการขยายระยะเวลาการจดทะเบียน) อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกประกาศกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้แล้วเสร็จพร้อมที่จะดำเนินการต่อไป

๒.๑.๔.๑๒ นโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๕๓

มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ เรื่องการขยายเวลาการพิสูจน์สัญชาติ และการผ่อนผัน ให้อยู่ในราชอาณาจักรแก่แรงงานต่างด้าว และการแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเพิ่มเติม โดยสรุปดังต่อไปนี้

(๑) การขยายเวลาการพิสูจน์สัญชาติและการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแก่แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาที่จดทะเบียนและได้รับอนุญาตทำงานปี ๒๕๕๒ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าว ที่ใบอนุญาตทำงานหมดอายุวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓ และ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ที่ได้แจ้งความประสงค์ เข้ารับการพิสูจน์สัญชาติ โดยขยายเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ ไม่เกิน ๒ ปี สิ้นสุดวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยแรงงานต่างด้าวดังกล่าวต้องต่ออายุใบอนุญาตทำงานและกรอกแบบการพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และเข้ารับการพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จตามวันเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ไม่เกินวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

(๒) การแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเพิ่มเติม ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้เพิ่มเติมอธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

หมายเหตุ: ทางกระทรวงแรงงานได้ขยายเวลาการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานและกรอกแบบพิสูจน์สัญชาติจากวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ไปเป็นวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งกำหนดให้แรงงานยื่นแบบขอพิสูจน์สัญชาติ รวมทั้งขอต่ออายุใบอนุญาตให้ทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว

๒.๑.๔.๑๓ นโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๓

ปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายได้ทวีความรุนแรงและยืดเยื้อมาเป็นเวลานาน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้กำหนดมาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปสู่การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวในประเทศ และการสร้างมาตรฐานในการทำงานของแรงงานต่างด้าว

ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการและนายจ้าง ซึ่งประกอบกิจการบางประเภทที่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวเป็นอย่างมาก และเพื่อจัดการบังคับใช้แรงงานหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากแรงงานต่างด้าว คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้มีประกาศและคำสั่งกำหนดมาตรการและคณะกรรมการต่างๆ ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ดังนี้

๑. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๗/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการชั่วคราวในการดำเนินการต่อแรงงานต่างด้าว

๒. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ระยะที่ ๑ เป็นการชั่วคราว

๓. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้า

๔. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๙/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว

๕. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว

๖. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ (โดยให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๕๙/๒๕๕๗ และใช้คำสั่ง ที่ ๗๓/๒๕๕๗ นี้แทน)

๗. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๔/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ (โดยให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๖๐/๒๕๕๗ และใช้คำสั่ง ที่ ๗๔/๒๕๕๗ นี้แทน)

๘. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์กรุงเทพมหานคร

๙. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์จังหวัด

นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Step Service) ขึ้นในหลายพื้นที่ เพื่อจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวและพิจารณาออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้แก่คนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา โดยขั้นตอนการดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) มีดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมเอกสาร ให้นายจ้างเตรียมเอกสาร ดังนี้

๑.๑ แบบกรอกข้อมูลทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

๑.๒ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / สำเนาทะเบียนบ้านนายจ้าง (กรณีนายจ้างเป็นบุคคลธรรมดา)

๑.๓ สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล (กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล)

ให้นายจ้างกรอกข้อมูลในแบบทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยให้ถูกต้องครบถ้วนโดยใช้แบบข้อมูลทะเบียนประวัติ ๑ ใบ ต่อคนต่างด้าว ๑ คน ส่วนเอกสารของนายจ้างให้เซ็นรับรองสำเนาถูกต้องให้ครบทุกหน้า และจัดเรียงเอกสารให้ครบตามที่กำหนด เพื่อไปยื่น ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ พร้อมกับคนต่างด้าวผิดกฎหมาย

ขั้นตอนที่ ๒ การลงทะเบียน ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ให้นายจ้างดำเนินการดังนี้

๒.๑ นำตัวคนต่างด้าวผิดกฎหมายพร้อมแบบข้อมูลลงทะเบียนประวัติที่กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว และเอกสารของนายจ้าง ตามข้อ ๑ ไปลงทะเบียนและรายงานตัวคนต่างด้าว ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จเพื่อรับบัตรคิว

๒.๒ เมื่อรับบัตรคิวแล้วให้พาคนต่างด้าว พบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อชั่งน้ำหนัก เก็บปัสสาวะ และกินยาเพื่อตรวจโรค

๒.๓ พาคนต่างด้าวเข้ารับการจัดทำทะเบียนประวัติกับเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง เพื่อถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือและออกเอกสาร ทร. ๓๘/๑

๒.๔ เมื่อคนต่างด้าวทำทะเบียนประวัติ ถ่ายรูป พิมพ์ลายนิ้วมือแล้ว ให้ไปชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนกับเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานกับเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน และค่าตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยชำระค่าธรรมเนียมตามอัตรา ดังนี้

๑) ค่าขอใบอนุญาตทำงานไม่เกิน ๓ เดือน	๒๕๕ บาท
๒) ค่าทำทะเบียนประวัติ (ถ่าย ทร. ๓๘/๑)	๘๐ บาท
๓) ค่าตรวจสุขภาพ	๕๐๐ บาท
๔) ค่าประกันสุขภาพ	๕๐๐ บาท

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอน แรงงานต่างด้าวจะได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย บัตรด้านหน้าจะเป็นข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย บัตรด้านหลังจะเป็นข้อมูลของกระทรวงแรงงาน (ใบอนุญาตทำงาน) และสิทธิการรักษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการหลังการจดทะเบียน

๓.๑ เมื่อนายจ้างและคนต่างด้าวดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติและชำระค่าธรรมเนียม ณ ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะได้รับเอกสารเอกสาร ทร. ๓๘/๑ และบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐาน

๓.๒ คนต่างด้าวผิดกฎหมายที่จดทะเบียนแล้วจะได้รับอนุญาตให้อยู่เป็นการชั่วคราวและทำงานเป็นการชั่วคราว ไม่เกิน ๖๐ วัน

๓.๓ คนต่างด้าวทำงานกับนายจ้างให้ตรงตามสถานที่และประเภทกิจการที่ได้รับอนุญาตหมายเหตุ ขั้นตอนการดำเนินการสามารถปรับให้เหมาะสมในแต่ละสถานที่

๒.๒ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ ปรายฟ้า สิริวิศา (๒๕๔๕) ได้ทำการศึกษาเรื่องประสิทธิผลของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ แรงงานต่างด้าว และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีหน้าที่ในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการ ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงาน

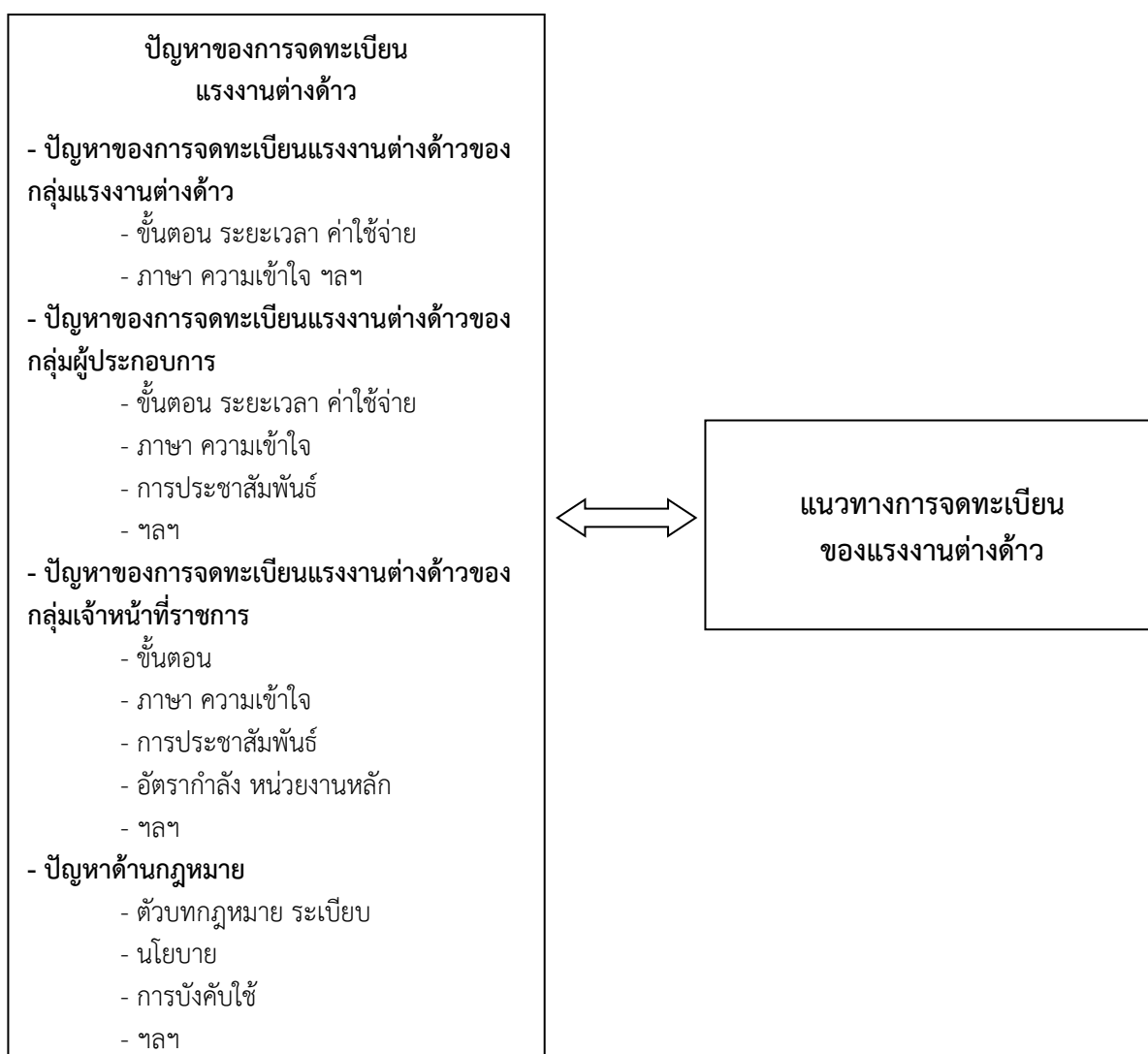
ต่างด้าวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างมากกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวและพบว่าผู้ประกอบการมีความคิดเห็นที่ดีต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับสูงด้วยเช่นกัน สำหรับแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่มีสัญชาติพม่า กัมพูชา และลาว ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ดีต่อคนไทยโดยรวมในระดับปานกลาง และแรงงานต่างด้าวมีความคิดเห็นที่ดีต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนความคิดเห็นต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ภาครัฐพบว่า ในด้านความคิดเห็นต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและความคิดเห็นต่อขั้นตอนการดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นที่ดีต่อประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับสูง ปัญหาอุปสรรคในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในความคิดเห็นของผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าว ปรากฏว่า การจดทะเบียนมีขั้นตอนยุ่งยาก ขาดการประชาสัมพันธ์ การจดทะเบียนใช้เวลานาน ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนสูงเกินไป สถานที่ในการจดทะเบียนแออัด ไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ให้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในงาน และขาดการประสานงาน รวมทั้งระบบงานในการจดทะเบียนขาดประสิทธิภาพ ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐพบปัญหาและอุปสรรคคือ นายจ้างไม่เข้าใจรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อมาจดทะเบียนนายจ้างไม่ให้ความร่วมมือ ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวเปลี่ยนสถานที่ทำงานบ่อย ความล่าช้าในการมาจดทะเบียน การจดทะเบียนมีขั้นตอนมากและมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐไม่มีความพร้อมด้านกำลังคน งบประมาณ และสถานที่ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงานไม่ชัดเจน มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารที่เข้าใจ

๒.๒.๒ วรรณสิริ ปัญญาวัฒนกุล (๒๕๔๘) ได้ทำการศึกษาเรื่อง นโยบายแรงงานต่างด้าว : กรณีศึกษาแรงงานพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดค่าธรรมเนียมนและระยะเวลาในการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือทำงานในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบนโยบายนำเข้าแรงงานไร้ฝีมือของประเทศสิงคโปร์ ไต้หวัน และไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือโดยเฉพาะกรณีของแรงงานพม่า รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลา การจ้างงานและค่าธรรมเนียมนที่เหมาะสมของนายจ้างซึ่งเลือกกรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า การนำเข้าแรงงานไร้ฝีมือของสิงคโปร์และไต้หวันอยู่ในรูปแบบของสัญญาจ้าง และใบอนุญาตทำงานจะกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการอยู่ทำงานในประเทศทั้งสองอย่างชัดเจน เพื่อหลีกเลี่ยงการอยู่อาศัยอย่างถาวร ในขณะที่ประเทศไทยมีการออกใบอนุญาตทำงานรายปีมิได้จำกัดจำนวนครั้งในการต่ออายุ และมีได้กำหนดระยะเวลาที่แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่ทำงานในประเทศไทย ที่แน่นอนชัดเจน ความคิดเห็นของนายจ้างต่อระยะเวลายื่นคำในการขึ้นทะเบียนแรงงานที่เหมาะสมในแต่ละครั้ง คือประมาณ ๒ ปี ความคิดเห็นต่อค่าธรรมเนียมน ๓,๘๐๐ บาทต่อคนในปัจจุบัน โดยมีได้เรียกเก็บเงินค่าประกันตัวแรงงานนายจ้างในทุกประเภทกิจการ ยกเว้นนายจ้างกิจการประมง เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว และถ้าจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมนที่แตกต่างกันนายจ้างส่วนใหญ่เห็นว่าภาครัฐควรคำนึงถึงความสามารถในการจ่ายของนายจ้างเป็นสำคัญ รองลงมาคือ การแบ่งจ่ายค่าธรรมเนียมนเป็นรายงวดได้ แต่กรณีที่เกิดค่าธรรมเนียมนในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน นายจ้างส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่เห็นด้วยเนื่องจากอาจเกิดปัญหาการจดทะเบียนแรงงานนอกพื้นที่ที่ทำงานจริง เพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมนที่มีอัตราสูง

๒.๒.๓ สาโรจน์ คมคาย (๒๕๕๕) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับมาตรการของรัฐบาลในการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ผลการวิจัยพบว่ารัฐบาลที่ผ่านมาได้พยายามแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ด้วยการกำหนดนโยบายผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา สามารถอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้ชั่วคราวตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนด ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน การจัดรูปแบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองในรูปของคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้า ควบคู่ไปกับการเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้มีการพิสูจน์สัญชาติ และนำเข้าอย่างถูกกฎหมายรวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันปราบปราม และควบคุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การดำเนินการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองตามมาตรการต่างๆ ที่ผ่านมามีปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญที่ยังมีปัญหการบังคับใช้และขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

๒.๓ กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัย

๓.๑ รูปแบบการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มบุคคล ๓ กลุ่มที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เรื่องปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๓.๒.๑ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร

๓.๒.๒ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ

๓.๒.๓ กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว

โดยแต่ละกลุ่มใช้ประชากรเป็นตัวแทน จำนวน ๑๐ คน นอกจากนั้นอาจมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีการกล่าวอ้างถึงของกลุ่มบุคคลข้างต้น หรือบุคคลที่ผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่าสามารถนำข้อมูลมาสนับสนุนผลการศึกษาวิจัยให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เช่น งานด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร

๓.๓ เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๑ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งหมด ๑๐ คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย ๕ คน และเพศหญิง ๕ คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะดังนี้

๓.๓.๑.๑ สัญชาติพม่า

๓.๓.๑.๒ อาศัยอยู่ในประเทศไทยมากกว่า ๑ ปี ทั้งผู้ที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และผู้ที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

๓.๓.๑.๓ สามารถสื่อสารภาษาไทยได้

๓.๓.๑.๔ สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

๓.๓.๒ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ จำนวน ๑๐ คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะดังนี้

๓.๓.๒.๑ เป็นเจ้าของหรือผู้จัดการหรือผู้แทนผู้ประกอบการในจังหวัดสมุทรสาคร

๓.๓.๒.๒ มีการจ้างงานแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ตั้งแต่ ๓๐ คนขึ้นไป

๓.๓.๒.๓ เปิดกิจการที่จดทะเบียนถูกต้องฯ มาไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๓.๓.๒.๔ สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

๓.๓.๓ กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว จำนวน ๑๐ คน ประกอบด้วย

- ๓.๓.๓.๑ สำนักงานจัดหางาน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒ คน
- ๓.๓.๓.๒ สำนักงานแรงงาน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๑ คน
- ๓.๓.๓.๓ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๑ คน
- ๓.๓.๓.๓ สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง จำนวน ๑ คน
- ๓.๓.๓.๔ สถานีตำรวจภูธร ๒ แห่งละ ๑ คน จำนวน ๒ คน
- ๓.๓.๓.๕ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๑ คน
- ๓.๓.๓.๖ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ๒ แห่ง แห่งละ ๑ คน จำนวน ๒ คน

๓.๔ ประเด็นที่ศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในแต่ละกลุ่ม โดยกำหนดประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

- ๓.๔.๑ ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มแรงงานต่างด้าว
- ๓.๔.๒ ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการ
- ๓.๔.๓ ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๔.๔ ปัญหาด้านกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๓.๕ การสร้างเครื่องมือวัด

๓.๕.๑ ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้เป็นที่เชื่อถือและสามารถนำไปอ้างอิงได้ ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- ๑. สร้างประเด็นสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย
- ๒. นำร่างประเด็นสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและแก้ไข
- ๓. นำประเด็นสัมภาษณ์ ที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
- ๔. นำประเด็นสัมภาษณ์ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕.๒ ประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์

คำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มตามกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

๓.๕.๒.๑ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

- อะไรเป็นสาเหตุให้ท่านเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย
- ท่านเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างไร
- ท่านประสบปัญหาในการเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยบ้าง
- ท่านทราบเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน

ในประเทศไทยได้อย่างไร

- ท่านประสบปัญหาในการจดทะเบียนทำงานในประเทศไทยอย่างไรบ้าง
- ท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนให้กับใครบ้าง และต้องใช้เงินทั้งสิ้น

จำนวนเท่าใด

- ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียนเท่าใด
- หลังจากจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแล้ว ท่านยังประสบปัญหาใดๆ ในการ

ทำงานในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

- ท่านต้องการให้แก้ไขขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหรือไม่

อย่างไร

- ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกหรือไม่

๓.๕.๒.๒ กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ

- ท่านมีความเข้าใจในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอย่างไร
- ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่ท่านพบในการขอจดทะเบียน (ขั้นตอน ค่าใช้จ่าย

ระยะเวลา)

- ท่านคิดว่ากฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่ควบคุมแรงงานต่างด้าวและการ

บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ หรือควรแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

- หากมีนโยบายการแก้ปัญหาให้เกิดความสะดวกและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

ท่านจะนำแรงงานต่างด้าวไปจดทะเบียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ท่านมีความกังวลใจ และความไม่สะดวกอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการดูแล

แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน

- ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกหรือไม่

๓.๕.๒.๓ กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าว

- ท่านคิดว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าเคลื่อนย้าย

เข้ามาทำงานที่สมุทรสาครมากที่สุด และแรงจูงใจรองอื่นๆ ได้แก่อะไรบ้าง

- ท่านคิดว่าการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นวิธีการที่เหมาะสมหรือไม่

ในการควบคุมกำกับติดตามแรงงานต่างด้าว

- กรุณาอธิบายขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว และปัญหาอุปสรรค

ที่พบ

- ท่านคิดว่าขั้นตอนต่างๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการลดขั้นตอน หรือ

ปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

- ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกหรือไม่

๓.๖ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๖.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผลงานวิจัยต่างๆ เอกสารทางราชการที่จัดทำขึ้น ข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ตำรา หนังสือทางวิชาการ บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้อง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับ แนวความคิดเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว แนวคิดในการจัดการแรงงานต่างด้าว กฎหมายแรงงานต่างด้าว นโยบายผ่อนผันการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

๓.๖.๒ เก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาวิจัยได้ทำแบบสัมภาษณ์ขึ้นมาและนำไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ ดังนี้

๓.๖.๒.๑ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ดำเนินการโดย

๑) ประสานงานกับผู้ประกอบการเพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์แรงงานต่างด้าว
ในสถานประกอบการ

๒) ดำเนินการเข้าสัมภาษณ์แรงงานต่างด้าว ตามแบบสัมภาษณ์

๓) บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตรวจสอบครบถ้วนของข้อมูล และเก็บ
รวบรวมข้อมูลไว้

๓.๖.๒.๒ กลุ่มผู้ประกอบการ ดำเนินการโดย

๑) ทำหนังสือขออนุญาตและประสานงานเพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์

๒) นัดหมายเวลาและดำเนินการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

๓) บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตรวจสอบครบถ้วนของข้อมูล และ
เก็บรวบรวมข้อมูลไว้

๓.๖.๒.๓ กลุ่มเจ้าหน้าที่ ดำเนินการโดย

๑) ทำหนังสือขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับเจ้าหน้าที่

๒) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอสัมภาษณ์

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ตามแบบสัมภาษณ์

๔) บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตรวจสอบครบถ้วนของข้อมูล และ
เก็บรวบรวมข้อมูลไว้

๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมจาก ๓.๕.๑ และ ๓.๕.๒ โดยการจัดกลุ่มวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และวิเคราะห์หาสาเหตุ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนทั้งหมดมาทำการเขียนรายงานการวิจัย โดยการพรรณนาเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของปัญหาที่ส่งผลต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ ๕

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่ออธิบายถึง ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ที่ส่งผลให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ไม่เข้ารับการจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าว ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยวิธีการ กลุ่มบุคคล ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงาน ต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับแรงงาน ต่างด้าว โดยทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ ๑๖ มิถุนายน – ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ตามแบบ สัมภาษณ์ (ภาคผนวก ง.) แล้วนำมารวบรวมจัดทำเป็นตารางข้อมูล ตามภาคผนวก จ ฉ และ ช) ผลการ ศึกษาวิจัยสามารถอธิบายได้ตามประเด็นการศึกษาตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร

กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาครที่ร่วมในการศึกษานี้ เป็นเพศหญิง จำนวน ๕ คน เพศชายจำนวน ๕ คน อายุระหว่าง ๒๑ - ๓๕ ปี อาชีพรับจ้างจำนวน ๔ คน อาชีพล่ามสื่อภาษา จำนวน ๑ คน สถานที่ทำงาน ประกอบด้วย โรงพยาบาล ๑ แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม ๓ แห่ง ธุรกิจจับปลา ๔ แห่ง และตลาดนัด ๑ แห่ง โดยจำนวน ๕ คนเป็นแรงงานที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และ จำนวน ๕ คน ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ผลการศึกษามีรายละเอียดตามประเด็นการศึกษา ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามตาราง ภาคผนวก จ)

๑.๑ สาเหตุที่ทำให้แรงงานต่างด้าวเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า สาเหตุที่ เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย คือ ต้องการมาทำงานเพื่อหาเงิน ต้องการมีเงิน อยากมีรายได้เยอะๆ มีเงิน มีงานทำอย่างมั่นคง ต้องการให้มีรายได้แล้วมีงานทำเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยากมีเงินมาก และ อยากมีเงินไปบ้าน

๑.๒ วิธีการเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย

ผลการศึกษา พบว่า แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ที่จดทะเบียน ถูกต้องตามกฎหมายจำนวน ๑ คน เข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยแม่ซึ่งทำงานในประเทศไทยอยู่แล้ว เป็นผู้ชวนให้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวน ๔ คนเข้ามาทำงานโดยมีนายหน้าพาเข้ามา สำหรับแรงงาน ต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ที่ไม่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจำนวน ๕ คน เข้ามาทำงาน ในประเทศไทยโดยการหลบหนีเข้ามา ซึ่งการหลบหนีดังกล่าวมีทั้งการหลบมากับรถ แอบหนีมากับคนไทย แอบมากับเพื่อน และแอบมากับเพื่อนซึ่งมีบัตร

๑.๓. ปัญหาในการเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย

ผลการศึกษา พบว่า มีแรงงานต่างด้าวจำนวน ๓ คน ตอบว่าไม่มีปัญหาในการเดินทาง เข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยมีคนหนึ่งตอบว่า “ไม่มีปัญหาเพราะว่ารถที่ผมเข้ามาเป็นรถตำรวจ พาพวกเรามา ๓ คน เข้ามาอย่างสบาย” สำหรับอีก ๗ คนตอบว่ามีปัญหาในการเดินทางเข้ามาทำงาน

โดยปัญหาดังกล่าว ได้แก่ “มีปัญหาในการทำพาสปอร์ต ค่าใช้จ่ายเยอะ” ต้องหลบหนีด่านทหารตำรวจและเมื่อโดนจับได้ก็จะถูกตำรวจตี ทั้งนี้มีจำนวน ๓ คนที่ตอบเหมือนกันว่า “โดนตำรวจตีแต่ไม่ร้อง”

๑.๔ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนคนต่างด้าว

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายทั้ง ๕ คนทราบเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียน โดยมีจำนวน ๑ คน ระบุว่า “แม่เป็นคนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ” จำนวน ๔ คนตอบทำนองเดียวกันว่า ทราบจากนายหน้าซึ่งเป็นผู้ดำเนินการให้ สำหรับแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ทั้ง ๕ คน ตอบทำนองเดียวกันว่า ไม่รู้ ไม่ทราบ และไม่ได้ทำ

๑.๕ ปัญหาในการจดทะเบียนทำงานในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจำนวน ๔ คนมีปัญหาในการจดทะเบียน คือ “ขั้นตอนยุ่งยากไม่เข้าใจในการทำนั้นๆ” “อ่านภาษาฝรั่งไม่ออก” “อ่านภาษาไม่ออก ไม่รู้ขั้นตอนต้องไปเข้าที่ไหนก่อนบ้าง” และ “ขั้นตอนยุ่งยากไม่เข้าใจในการทำนั้นๆ” และมีเพียง ๑ คน ที่ตอบว่า “ไม่ประสบปัญหา”

สำหรับแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ทั้ง ๕ คน ตอบทำนองเดียวกันว่า ไม่รู้เพราะไม่เคยไปจดทะเบียนเลย

๑.๖ ค่าใช้จ่ายและจำนวนเงินในการจดทะเบียน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายทั้ง ๕ คนมีค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียน แต่จำนวนเงินที่ระบุไม่เท่ากันและการจ่ายเงินเป็นการจ่ายให้กับนายจ้างหรือนายหน้า ดังนี้ “ให้นายจ้างเป็นจำนวน ๗,๐๐๐ บาท” “นายหน้า ๙๕๐-๑,๐๐๐ บาท” “ต้องให้นายจ้างหักเงิน ๗๐๐ บาท” “ต้องเสียค่าใช้จ่ายกับนายจ้างรวมเป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท” และ “นายหน้า ๙,๕๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท” สำหรับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายทั้ง ๕ คน ตอบทำนองเดียวกันว่าไม่รู้เพราะไม่เคยไปจดทะเบียนเลย

๑.๗ ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียนเท่าใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายทั้ง ๕ คนใช้ระยะเวลาในการจดทะเบียนไม่เท่ากัน โดยให้ข้อมูลว่า “ประมาณ ๗ วัน” “รอเป็นเดือน” “ระยะเวลาที่ใช้ ๒ วัน” และ “ระยะเวลาที่ใช้ ๒ วัน วันแรกก็ไปทำ ทร. ๓๘/๑ วันที่สองก็ไปตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลสมุทรสาคร” สำหรับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายทั้ง ๕ คน ตอบทำนองเดียวกันว่าไม่รู้เพราะไม่เคยไปจดทะเบียนเลย

๑.๘ ปัญหาหลังจากจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว และทำงานในประเทศไทยแล้ว

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน ๑ คนตอบว่า ไม่มีปัญหา อีกจำนวน ๔ คน ตอบว่า แม้จดทะเบียนแล้วก็ยังมีปัญหา คือ “ตำรวจยังคงค้นหาและจับอยู่” “นายจ้างไม่ให้ค่าแรง” “เคยเจอปัญหานายจ้างไม่จ่ายค่าแรงให้ เขาบอกว่าจ่ายหัวหน้างานไปแล้ว หัวหน้างบบอกว่ายังไม่ได้จ่ายสุดท้ายเราไม่ได้เงิน เราก็เลยออกจากงานนั้น” และ “ตำรวจยังคงค้นหาและจับข้อหาที่ไม่เป็นความจริง” สำหรับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายทั้ง ๕ คน ตอบทำนองเดียวกันว่า ไม่รู้เพราะไม่ได้จดทะเบียน

๑.๙ ความต้องการให้แก้ไขขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน ๑ คน ตอบว่า “ไม่มีความต้องการให้แก้ไขขั้นตอนการจดทะเบียน อีกจำนวน ๔ คน ตอบว่า “อยากให้ใช้เวลาให้น้อยลงและรวดเร็วขึ้น” “อยากกลับบ้านแต่ไม่มีเงิน ต้องให้ตำรวจจับได้กลับบ้าน” “อยากให้จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอีกสักครั้งหนึ่ง” และ “แก้ไขโดยการที่ใช้เวลาให้น้อยลงและรวดเร็วขึ้น เพราะ ณ ปัจจุบันต้องรอประมาณ ๖ เดือน”

สำหรับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย มีจำนวน ๑ คน ให้ข้อมูลว่า “อยากให้ถูกต้องตามกฎหมาย” อีกจำนวน ๔ คน ไม่ให้ข้อมูล

๑.๑๐ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

กลุ่มแรงงานต่างด้าว ได้มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ “ควรทำการขึ้นทะเบียนที่อยู่ในจังหวัดนั้นๆ แล้วเสร็จสิ้นจริงๆ” “กลัวคนหลอก” “อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจทำไมชอบเก็บเงินจากคนที่ไม่มีบัตรหรือมีเอกสารไม่สมบูรณ์ เรียกค่าจ่ายที่ ๕,๐๐๐ – ๗,๐๐๐ บาทต่อคน คิดว่าคนต่างด้าวเป็น ATM เหยื่อครับ เวลาไม่มีเงินชอบ” และ “ควรทำการ ณ ที่อยู่ในจังหวัดนั้นๆ ให้แล้วเสร็จ เพราะการเดินทางเข้ากรุงเทพมีอุปสรรคกับแรงงาน”

๒. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ

กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ จังหวัดสมุทรสาคร ที่ให้ความร่วมมือร่วมในการศึกษาค้างนี้ มีจำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัดโกเลเด็นพาวเดอร์โคท ห้างหุ้นส่วนจำกัด โสภณพาณิชย์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด อินฟินิตี้ สปินนิ่ง บริษัท เซียวแสงเท็กซ์ไทล์ อินดัสตรีส์ จำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทรัพย์สาครสเตนเลส บริษัท เอส.บี.แอล อินดัสเตรียล จำกัด ร้านดาวเรืองการเกษตร ร้านอำแพง อึ้งเจ็ท บริษัท แปซิฟิค ค้าไม้ จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด พี.ซี. ทุน่า ผลการศึกษาตามประเด็นการศึกษาค้างนี้ (รายละเอียดปรากฏตามตาราง ภาคผนวก ฉ)

๒.๑ ความเข้าใจในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบกิจการ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการแต่ละรายมีความเข้าใจการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวมากพอสมควร โดยมีความเข้าใจว่า “การจดทะเบียนต่างด้าวช่วยให้แรงงานไปไหนได้สะดวก ไม่ต้องกลัวเจ้าหน้าที่” “การจดทะเบียนคือการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวเพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของแรงงาน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมและดูแล” “การจดทะเบียนคือขออนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถเข้ามาทำงานในสถานประกอบการได้” “การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเพื่อเป็นการขึ้นทะเบียนว่าแรงงานคนนี้มีเข้ามาในประเทศถูกต้อง และมีใบอนุญาตทำงานอยู่ที่จังหวัดนี้กับนายจ้างคนนี้ และสถานประกอบการมีแรงงานต่างด้าวอยู่ในโรงงานเพื่อทำงานเป็นจำนวนเท่าใด” “คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในบริษัทฯ ต้องขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายตามขั้นตอน” “มีความเข้าใจว่าต้องจดทะเบียนก่อนเริ่มทำงาน” “มีความเข้าใจว่าเมื่อมีการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการจะต้องนำไปขึ้นทะเบียนกับสำนักงานแรงงานจังหวัดฯ” “การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีเพื่อควบคุมจำนวนของคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยและอยู่ในสายตากรมแรงงาน หากปล่อยให้พนักงานต่างด้าวอยู่ในเมืองไทยโดยลักลอบจะมีผลเสียหลายกล่าวคือแรงงานต่างด้าวอาจทำการต่างๆผิดกฎหมาย และอาจถูกนายจ้างกดขี่ข่มเหง และใช้ให้ทำงานในสิ่งผิดกฎหมายและเอารัดเอาเปรียบ” และ “การจดทะเบียน

แรงงานต่างด้าวมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการในด้านต่างๆ เช่นการจัดระเบียบ ความมั่นคง” เป็นต้น ทั้งนี้ มีผู้ประกอบการเพียง ๑ รายเท่านั้นที่ตอบว่าไม่ได้จดทะเบียน ใช้นายหน้า

๒.๒ ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่พบในการจดทะเบียน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ตอบว่า มีปัญหาในการจดทะเบียน มีผู้ประกอบการ จำนวน ๑ ราย ที่ตอบว่า “ปัจจุบันได้รับความสะดวก” และจำนวน ๑ ราย ตอบว่า “บริษัทจะรับพนักงานต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทาง (passport) ที่ถูกต้องและมีใบอนุญาตทำงานเท่านั้น” ผู้ประกอบการจำนวน ๘ รายตอบว่า มีปัญหาในการจดทะเบียน คือ ต้องประสานกับหลายหน่วยงาน ทำให้เสียเวลามากเกินไป ระยะเวลาในการยื่นขอใบอนุญาตใช้เวลานาน ปัญหาในเรื่องการจดทะเบียนใหม่ ไม่มีแต่มีปัญหาเมื่อแรงงานต่างด้าวออกจากงานต้องรับหางานและคนงานใหม่ เดียวนี้แรงงานต่างด้าว มีการเข้า-ออกบ่อยๆ โรงงานต้องเสียเวลาไปแจ้งเข้าแจ้งออก เจ้าหน้าที่มีน้อยผู้ไปรับบริการเป็นจำนวนมาก ปัญหาขั้นตอนมากเกินไปทำให้ใช้เวลามากในการขึ้นทะเบียนคนต่างด้าว มีขั้นตอนยุ่งยากค่าใช้จ่ายมาก เดินทางติดต่อหลายครั้ง เสียค่าเดินทางมาก มีขั้นตอนเยอะเกินไป มีค่าใช้จ่ายหลายขั้นตอน และเจ้าหน้าที่อาจไม่เพียงพอทำให้งานล่าช้า ค่าใช้จ่ายสูง

๒.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่ควบคุมแรงงานต่างด้าวและการบังคับใช้ปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการบางส่วนมีความเห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว แต่อยากให้ เป็นแบบ One Stop Service มีความสงสัยในเรื่องที่พนักงานต้องรายงานตัวที่ ตม. ทุกๆ ๙๐ วัน เป็นเรื่องจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใดต้องรายงานทุกๆ ๙๐ วัน มีความล่าช้าในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ กรมแรงงานเพราะ จำนวนเจ้าหน้าที่มีน้อย ควรมีความรัดกุมไม่ให้มีช่องว่างการทุจริต/ง่ายต่อการปฏิบัติ และขั้นตอนเหมาะสมแล้ว แต่ควรบังคับใช้จริงจัง

ผู้ประกอบการบางส่วนคิดว่ายังไม่เหมาะสม เนื่องจากปัญหาแรงงานต่างด้าวสร้างปัญหา เรื่องความมั่นคงของประเทศมาก ควรจะมีการตรวจสอบข้อมูลของคนงานให้รอบคอบมากกว่านี้ ควรลดขั้นตอน เรื่องการจดทะเบียนให้เร็วขึ้นและเอกสารให้น้อยลง ควรแก้ไขให้ลดขั้นตอนและรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายลงอีก และมีช่องว่างทางกฎหมายทำให้มีการเรียกเก็บส่วย เจ้าหน้าที่ข่มขู่แรงงาน

๒.๔ ความต้องการหรือความคิดเห็นในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กรณีมีนโยบายการแก้ปัญหาให้เกิดความสะดวกและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมแล้ว

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการทั้ง ๑๐ ราย ตอบในทำนองเดียวกันว่า ปกติใช้แรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายอยู่แล้ว นำไปจดทะเบียนทุกครั้งเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ หากสะดวกมากขึ้นก็จะดีมาก

๒.๕ ความกังวลใจ และความไม่สะดวกเกี่ยวกับการดูแลแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการไม่มีความกังวลใจ เพราะคนงานของบริษัทฯ ถูกต้องทั้งหมด แต่ในอดีตมีแรงงานไม่ได้จดทะเบียนต้องจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่เป็นรายเดือน (๕๐๐บาท/คน) ดังนั้น ความกังวลใจหากมีแรงงานต่างด้าวไม่ได้จดทะเบียนคือ การข่มขู่จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เรียกค่าใช้จ่าย (ค่าคุ้มครอง)

๒.๖ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการ ได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- ควรเริ่มจัดระเบียบตั้งแต่ต้นทางที่ด้านชายแดนเลย ไม่ใช่ให้เข้ามาอยู่แล้วมาแก้ปัญหาทีหลัง เป็นการเอื้อประโยชน์ให้เจ้าหน้าที่ทุจริต
- พนักงานฝ่ายบุคคล เมื่อต้องไปติดต่อเรื่องงาน - เอกสารของแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะ ตม. ต้องใช้เวลาเยอะมาก อยากให้มีการบริหารจัดการให้มีการทำงานที่คล่องตัวกว่านี้ จะได้ไม่ต้องเสียเวลามาก
- พนักงานต่างด้าวมีปัญหาโดนตำรวจรบกวนบ่อย ไม่ทราบว่าเป็นตำรวจจริงหรือปลอมก็ไม่รู้ เพราะแต่งตัวครึ่งท่อนมาตรวจเอกสาร ทางพนักงานมีเอกสารครบถ้วนถูกต้อง แต่ตำรวจก็บอกว่าหมดอายุ มีปรับ ๑,๐๐๐ บาท ไม่มีใบเสร็จ บางครั้งพนักงานก็โดนยึดกระเป๋าทิ้งไปเลย
- ช่องทางของผู้ถือกฎหมายในการเรียกร้องผลประโยชน์มีมากในแรงงานต่างด้าว ต่อคนต่อเดือน ประมาณ ๕๐๐ บาท (เฉพาะแรงงานเถื่อน)
- เอกสารต่างด้าวมักเกินไป ต้องต่อ work ทุกปี ต่อ ๙๐ วัน ๓ เดือน ต่อวีซ่า ๒ ปี เปลี่ยนนายจ้างอีก ขอให้ขั้นตอนลดลงจะได้สะดวกขึ้น
- ลดค่าใช้จ่ายการจดทะเบียน ให้มีความสำคัญกับแรงงานต่างด้าวเพราะมีความจำเป็นต้องจ้างลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เอาเปรียบแรงงานต่างด้าว
- ควรปรับปรุงการให้บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบ One Stop Service เหมือนทำบัตรประชาชน
- ให้ลดขั้นตอนการทำงานและการยื่นเอกสารให้รวดเร็วกว่านี้

๓. กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าว

กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าว ในหน่วยงานราชการที่ร่วมในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน ๑๐ คนจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ ตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดสมุทรสาคร กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๓ (๑ คน) สำนักงานจัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร (๒ คน) สำนักงานแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร (๑) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดสมุทรสาคร (๑ คน) กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร (๒ คน) เทศบาลนครอ้อมน้อย (๑ คน) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทราย (๑ คน) และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร (๑ คน) ผลการศึกษามีรายละเอียดตามประเด็นการศึกษาคั้งนี้ (รายละเอียดปรากฏตามตาราง ภาคผนวก ข)

๓.๑ ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ทำให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานที่สมุทรสาครมากที่สุด

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการมีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันว่า แรงจูงใจที่ทำให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานที่สมุทรสาคร คือ

๓.๑.๑ แรงจูงใจหลัก ได้แก่ จำนวนทรัพยากร จำนวนสถานประกอบการโรงงาน และกิจการต่างๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่มีให้เลือกมากมาย หลากหลาย และในกิจการบางประเภท เช่น ประมง กิจการที่เกี่ยวข้องกับประมง (ล้ง) โรงงานคัดแยกขยะ ซึ่งคนไทยไม่นิยมทำ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงาน ตลอดจนจำนวนค่าแรงที่เพิ่มขึ้นเป็นสามร้อยบาทก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แรงงานสัญชาติพม่าหลั่งไหลมาสู่จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจำนวนมาก และแรงจูงใจที่มีมากที่สุดคือแหล่งงาน เนื่องจากมีสถานประกอบการและประเภท

กิจการจำนวนมากและหลากหลาย แรงจูงใจมากที่สุดคือค่าแรงและรายได้สูงกว่าจังหวัดอื่น รายได้ที่ค่อนข้างสูง และกลุ่มประชากรต่างด้าวที่อยู่กันเป็นชุมชนทำให้รู้สึกปลอดภัย รายได้สูง มีแหล่งจ้างงานหลากหลาย คนไทยไม่กีดกันชาวต่างด้าว

๓.๑.๒ แรงจูงใจรอง ได้แก่ พื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีเส้นทางการคมนาคมที่เป็นเสมือนจุดศูนย์กลางที่แรงงานต่างด้าวสามารถหลีกเลี่ยงเข้ามาได้อย่างสะดวกไม่ว่าจะมาทางภาคใต้ (ระนอง) ภาคตะวันออก (สระแก้ว) หรือภาคตะวันตก (กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์) และจำนวนประชากรแรงงานต่างด้าว จำนวนชุมชนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทำให้มีการบอกต่อๆ ไม่ว่าญาติ คนที่รู้จัก ให้มาทำงานที่จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากมาแล้วก็สามารถมาพักอาศัยอยู่กับญาติ คนรู้จัก และสามารถพาเข้าทำงานได้ แหล่งชุมชนต่างด้าวมีจำนวนมาก รวมถึงจำนวนแรงงานพม่าจำนวนมาก ด้านเศรษฐกิจ รายได้ต่อวัน/เดือน สูงกว่ารายได้ในท้องถิ่นประเทศต้นทาง ด้านสังคม ความเจริญ ความเป็นอยู่ในสมุทรสาครดีกว่า ฯลฯ ปัจจัยรองคือญาติพี่น้องของแรงงานเหล่านั้นอยู่ในจังหวัดนี้มาก สภาพความเป็นอยู่ที่เป็นชุมชนต่างด้าว อาชีพที่สามารถหัดได้ไม่ต้องใช้ทักษะสูง ความนิยมที่จะเข้ามาในสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวหนาแน่น เป็นที่รู้จักของแรงงานต่างด้าวและประเทศพม่าเป็นอย่างดี จังหวัดสมุทรสาครมีตำแหน่งงานให้ทำงานเป็นจำนวนมากได้ค่าแรงสูงกว่าประเทศพม่า และมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานมาก มีการชักชวนกันโดยญาติพี่น้องกัน ได้ค่าแรงแพงและมีโรงงานอุตสาหกรรมมาก รายได้สูงกว่าทำงานในประเทศพม่า ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมดี

๓.๒ ประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว และการควบคุมกำกับติดตามแรงงานต่างด้าว

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการได้ให้ข้อมูลในประเด็นนี้ ดังนี้

- การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในปัจจุบันนี้เป็นวิธีการที่เหมาะสมดีแล้ว เพราะการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสามารถที่จะทราบได้ถึงปริมาณและจำนวนแรงงานต่างด้าวที่มีอยู่อย่างถูกต้อง เพื่อต่อการควบคุมให้มีความเหมาะสมและไม่มาแย่งอาชีพคนไทย

- เหมาะสม แต่ต้องมีระบบติดตามควบคุมมากกว่าปัจจุบัน รวมถึงต้องใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ฝ่าฝืนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เหมาะสม แต่ต้องมีระบบควบคุมที่ดี เช่น กำหนดแนวทางการขึ้นทะเบียนให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของนายจ้าง ที่ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ปฏิบัติตามกฎหมายหรือนโยบายของทางภาครัฐ

- เหมาะสมที่สุดในขณะนี้ แต่ต้องพัฒนาระบบให้สามารถติดตามแหล่งที่อยู่ ที่ทำงานให้มีคุณภาพขึ้น

- เป็นวิธีการหนึ่งที่ดี แต่จะต้องมีขั้นตอนที่กระชับ รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายน้อย โปร่งใส ควรให้จดทะเบียนอย่างมีระยะเวลาจำกัด

- เป็นวิธีที่เหมาะสม เพราะการจดทะเบียนจะได้รู้รูปพรรณ ถ้าไปกระทำผิดจะได้ตรวจสอบได้ง่ายกว่า

- เหมาะสม อย่างน้อยก็ทราบว่ามีความหนาแน่น

- เหมาะสม เพราะสามารถทราบจำนวนที่ชัดเจน/แหล่งที่อยู่/สถานที่ทำงาน/สามารถ

ติดตามได้

๓.๓ ขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวและปัญหาอุปสรรคที่พบ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการทราบขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ว่า มีขั้นตอนทั้งหมด ๗ ขั้นตอนประกอบด้วย

๑. นายจ้างยื่นแบบคำร้องขอจ้างคนต่างด้าวพร้อมแบบ ท.ต.๑
๒. นายจ้างยื่นแบบ ท.ต.๑ เพื่อรายงานตัวคนต่างด้าว (ขอใบ ทร. ๓๘/๑ (ทำทะเบียนประวัติ))
๓. นายจ้างยื่นขออนุญาตตรวจสุขภาพให้กับคนต่างด้าว
๔. การยื่นขออนุญาตทำงาน
๕. การจัดทำประวัติคนต่างด้าว
๖. การตรวจสุขภาพคนต่างด้าว
๗. การรับใบอนุญาตทำงาน

โดยมีเจ้าหน้าที่ ๑ คนจากกองกำกับการสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร ที่ตอบว่า ไม่ทราบขั้นตอนโดยละเอียดเนื่องจากเป็นหน่วยจับ

สำหรับปัญหาอุปสรรคที่กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าวพบ ได้แก่

- ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ขั้นตอนการจดทะเบียน เอกสารที่จะใช้ประกอบสำหรับการจดทะเบียน บางคนต้องมาหลายรอบจึงจะสามารถดำเนินการได้เสร็จ ทำให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่าย การประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน การกำหนดระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง และเอกสารจำนวนมาก/ซับซ้อน

- แรงงานต่างด้าวต้องรายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติหรือหนังสือเดินทางและตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพ (ถ้ามี) และขออนุญาตทำงาน ทั้งนี้ปัญหาอุปสรรคเกิดจากนายจ้างไม่นำแรงงานไปจดทะเบียนเนื่องจากจดทะเบียนแล้วแรงงานมักออกจากงาน

- นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวไปดำเนินการตามที่หน่วยงานราชการแต่ละหน่วยกำหนดในแต่ละครั้ง แต่มักมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความล่าช้า แสวงหาผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

- ความล่าช้า และต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง มีการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้เกี่ยวข้องเป็นเรื่องของสำนักงานจัดหางานฯ หลายขั้นตอนมาก เช่น เขียนคำร้องขึ้นทะเบียนแรงงาน -ตรวจสุขภาพ -ทำบัตร-แจ้งสถานประกอบการเพื่อรายงานประจำปี

๓.๔ ขั้นตอนต่างๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการลดขั้นตอนหรือปรับปรุงอย่างไร

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการเห็นว่าขั้นตอนต่างๆ มากเกินไปและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- มีความเห็นว่าขั้นตอนต่างๆ ที่ทำอยู่ในปัจจุบันนี้มีขั้นตอนและเอกสารที่มากเกินไป ควรลดขั้นตอน และลดเอกสารบางอย่างที่ไม่มีความจำเป็น เพื่อให้มีความรวดเร็ว

- ขั้นตอนเหมาะสมแต่ควรจัดตั้งในรูปแบบเบ็ดเสร็จ ลดขั้นตอนลงให้กระชับมากกว่านี้ เวลาต้องมีความกระชับ รวดเร็ว

- ควรจัดกลุ่มแรงงานต่างด้าวออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีหนังสือเดินทางหรือมีเอกสารแสดงตัวตนของประเทศต้นทาง และกลุ่มที่ไม่มีเอกสารแสดงตัวตน ให้ลดขั้นตอนการออก ทร.๓๘/๑ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ผ่านๆ มา

- ขั้นตอนทั้งหมดมีความเหมาะสมและมีความสำคัญ แต่ควรจัดให้ความสะดวกและใช้เวลาให้น้อยลง เช่น จัดศูนย์ One Stop Service และพิจารณาค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและตัดระบบนายหน้าให้ได้

- เหมาะสมดี แต่อยากให้ควบคุมการเคลื่อนย้ายระหว่างที่มีใบอนุญาตทำงานยังไม่หมดอายุ

- ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนควรจัดสรรให้ท้องถิ่นด้วยเพราะแรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่อาศัยจริง มีขยะเกิดขึ้นจริงในพื้นที่

- ควรใช้บัตรโดยทำครั้งเดียว ตอนทำ passport และใช้ระบบชิปในบัตรเพื่อให้สามารถยื่นขออนุญาตทำงานได้ตลอดปี เพราะเมื่อเปลี่ยนนายจ้างก็บันทึกข้อมูลใหม่ลงในชิป

- การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ควรลดขั้นตอนและทำให้เป็นศูนย์บริหารจัดการแบบจุดเดียวเพื่อสามารถควบคุมได้ง่าย

๓.๕ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าวได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหลายประเด็น เช่น

- ควรที่จะให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว เช่น จัดหางาน สวัสดิการอุตสาหกรรม ตรวจคนเข้าเมืองฯ มีศูนย์ประสานงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานที่ถูกต้องตรงกับข้อมูลปัจจุบัน เพื่อง่ายต่อการควบคุมและตรวจสอบ

- การบริหารจัดการแรงงานควรมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักแยกต่างหากโดยให้ปฏิบัติงานได้ครบทุกองค์ประกอบ ควรกำหนดนโยบายให้อนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานโดยการผ่อนผันให้ชัดเจน ถ้าเป็นครั้งคราวจะไม่มีเตรียมการที่เป็นรูปธรรม ควรกำหนดให้ชัดเจนโดยพิจารณาความต้องการแรงงานภาคเอกชนเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกชนที่จ้างแรงงานต่างด้าวแล้วปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดหรือตามมาตรฐานสากล

- ควรจัดตั้งศูนย์แรกเข้าแรงงานต่างด้าวเพื่ออบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องขนบธรรมเนียมประเพณี การใช้ชีวิตให้ปลอดภัยแล้วไม่ตกเป็นเหยื่อ เช่น การค้ามนุษย์ เป็นต้น

- ให้ควบคุมเรื่องสัญชาติด้วย เพราะต่อไปจะเป็นปัญหาระดับชาติ การกลืนสัญชาติโดยแรงงานต่างชาติและคนไทย

- ควรลดขั้นตอนที่ซับซ้อน โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จัดทำเหมือนบัตรประชาชนไทย และสามารถเคลื่อนย้ายแรงงานได้โดยเสรีเพื่อให้ไทยพ้นจากการกีดกันทางการค้าว่าด้วยการค้ามนุษย์และแรงงาน บังคับแรงงานเด็ก เคยพูดคุยกับผู้ประกอบการบอกว่าควรลดขั้นตอนลง เพราะใช้เวลานานเกินไป

- ควรมีการบูรณาการข้อมูลกันทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้มีฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

นอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์แล้ว การศึกษาครั้งนี้ยังได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Document Research)

ผลงานวิจัยต่างๆ เอกสารทางราชการที่จัดทำขึ้น ข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ตำรา หนังสือทางวิชาการ บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังปรากฏในบทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม ผลการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับปัญหาที่มีผลต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในความคิดเห็นของผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าว คือ การจดทะเบียนมีขั้นตอนยุ่งยาก การขาดการประชาสัมพันธ์ การจดทะเบียนใช้เวลานาน ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนสูงเกินไป สถานที่ในการจดทะเบียนแออัด ไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในงาน และขาดการประสานงาน รวมทั้งระบบงานในการจดทะเบียนขาดประสิทธิภาพ

ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐพบปัญหาและอุปสรรคคือ นายจ้างไม่เข้าใจ รายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติ เมื่อมาจดทะเบียนนายจ้างไม่ให้ความร่วมมือ ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวเปลี่ยนสถานที่ทำงานบ่อย ความล่าช้าในการมาจดทะเบียน การจดทะเบียนมีขั้นตอนมาก และมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐไม่มีความพร้อมด้านกำลังคน งบประมาณ และสถานที่ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงานไม่ชัดเจน มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน

เรื่องการกำหนดค่าธรรมเนียมและระยะเวลาในการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือทำงานในประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีการออกใบอนุญาตทำงานรายปี มิได้จำกัดจำนวนครั้งในการต่ออายุและมีได้กำหนดระยะเวลาที่แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่ทำงานในประเทศไทยที่แน่นอนชัดเจน ในความคิดเห็นของนายจ้างต่อระยะเวลาขั้นต่ำในการจดทะเบียนแรงงานที่เหมาะสมในแต่ละ ครั้ง คือ ประมาณ ๒ ปี ความคิดเห็นต่อค่าธรรมเนียม ๓,๘๐๐ บาทต่อคนในปัจจุบัน โดยมีได้เรียกเก็บเงินค่าประกันตัวแรงงาน นายจ้างในทุกประเภทกิจการ ยกเว้นนายจ้างกิจการประมง เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว และถ้าจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกันในแต่ละกิจการ นายจ้างส่วนใหญ่เห็นว่าภาครัฐควรคำนึงถึงความสามารถในการจ่ายของนายจ้างเป็นสำคัญ รองลงมาคือ การแบ่งจ่ายค่าธรรมเนียมเป็นรายงวดได้ แต่กรณีที่เกิดค่าธรรมเนียมในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน นายจ้างส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่เห็นด้วย เนื่องจากอาจเกิดปัญหาการจดทะเบียนแรงงานนอกพื้นที่ที่ทำงานจริง เพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมที่มีอัตราสูง

เรื่องปัญหาทางกฎหมายในการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง พบว่า รัฐบาลที่ผ่านมาได้พยายามแก้ไขปัญหานี้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ด้วยการกำหนดนโยบายผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาสามารถอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้ชั่วคราวตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนด ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ – ปัจจุบัน การจัดรูปแบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองในรูปของคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองควบคู่ไปกับการเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้มีการพิสูจน์สัญชาติและนำเข้าอย่างถูกกฎหมาย รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันปราบปราม และควบคุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การดำเนินการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองตามมาตรการต่างๆ ที่ผ่านมามีปัญหาข้อกฎหมาย ที่สำคัญยังมีปัญหาการบังคับใช้ และขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

ผลจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายสามารถกล่าวได้ว่า การจดทะเบียนผู้ใช้แรงงานต่างด้าวของประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ (ภาคผนวก ก) พระราชบัญญัติการคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ (ภาคผนวก ข) และประกาศคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๗๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ (ภาคผนวก ค)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการจดทะเบียนที่มีอยู่หลายขั้นตอนมีความยุ่งยาก เช่น ในเรื่องของเอกสารที่มีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายสูง มีความล่าช้านั้น ปัจจุบันประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ข้างต้น ได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวบ้างแล้ว ตามข้อ ๔ ของประกาศดังกล่าวให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One stop service) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่การพิจารณาออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้แก่คนต่างด้าวและจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก และปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากจังหวัดสมุทรสาครเป็นแห่งแรกด้วย ดังนั้น เห็นได้ชัดว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามาแก้ไขปัญหาในการลดขั้นตอนความยุ่งยากในการจดทะเบียนตามกฎหมายที่มีอยู่เดิมลงบ้างแล้วในเบื้องต้น แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่มีหลักประกันว่าการแก้ปัญหาดังกล่าวจะสามารถคงอยู่ได้ในระยะเวลายาวนานเพียงใดหรือไม่ ประกอบกับเป็นการดำเนินการเพียงบางจังหวัดนาร่องซึ่งยังมิได้ใช้มาตรการดังกล่าวทั่วทั้งประเทศ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่าการใช้มาตรการดังกล่าว ได้ผลดีหรือผลเสียหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ดีกว่าขั้นตอนการจดทะเบียนเดิมหรือไม่ อย่างไร หากเป็นผลดีและสามารถแก้ปัญหาได้จริงควรนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาให้ระบบดังกล่าวได้ใช้ปฏิบัติอย่างมาตรการถาวร มิใช่มาตรการชั่วคราวเท่านั้นต่อไป

นอกจากนี้กฎหมายในปัจจุบันรวมทั้งประกาศ คสช. ยังขาดประเด็นเรื่องการติดตามตรวจสอบแรงงานต่างด้าวหลังจากการจดทะเบียนโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต้องมีการจัดทำระบบข้อมูลทะเบียนประวัติคนต่างด้าวเพื่อถ่ายทอดเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบติดตามมากขึ้น รวมทั้งประกาศ คสช. ดังกล่าว ได้กล่าวถึงมาตรการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการดำเนินการตามประกาศนี้ด้วย แต่ก็ไม่ได้ระบุชัดเจนในรายละเอียด จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบที่จะต้องประชาสัมพันธ์ให้เอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าวให้เข้าใจถึงขั้นตอนการจดทะเบียนและกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจโดยง่าย ซึ่งการปิดประกาศนั้นไม่เพียงพออีกต่อไป จึงควรมีการอบรมเพื่อชักชวนความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ทราบ โดยมีการประสานไปยังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างถูกต้อง ซึ่งการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย จะทำให้ผู้ปฏิบัติตามกฎหมายสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

ปัจจุบันในตัวบทของกฎหมายที่ใช้บังคับยังไม่มีมาตรการควบคุมกำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างจริงจัง โดยจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่ามีกรณีเรียกเก็บเงินและปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างในการปฏิบัติตามกฎหมาย

เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาครั้งนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มแรงงานต่างด้าว คือ ไม่ทราบขั้นตอนการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายของไทย ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก เสียค่าใช้จ่ายเยอะ ใช้ระยะเวลานาน ต้องเดินทางไปติดต่อหลายหน่วยงาน ไม่มีขั้นตอนการติดตามการตรวจสอบในภายหลังการจดทะเบียนทำให้เกิดปัญหา เช่น นายจ้างผิดสัญญาจ้าง การเรียกเก็บเงินจากเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ ปัญหาที่ส่งผลต่อการจดทะเบียน

แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการ คือ ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก ใช้เวลานาน ค่าใช้จ่ายมาก (ส่งผลให้มีการลักลอบนำเข้าแรงงานต่างด้าวที่ไม่ขึ้นทะเบียนเข้ามาทำงานด้วย) และปัญหาที่ส่งผลต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ขั้นตอนการจดทะเบียนมีหลายขั้นตอนมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้า มีเอกสารมีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายสูง นายจ้างไม่เข้าใจรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติ นายจ้างไม่นำแรงงานไปจดทะเบียนเนื่องจากจดทะเบียนแล้วแรงงานมักออกจากงาน ไม่มีการควบคุมหลังจดทะเบียน และขาดข้อมูลของแรงงานต่างด้าวที่เป็นปัจจุบันในการใช้งานเพื่อตรวจสอบติดตาม (ฐานข้อมูลกลาง) มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ดังนี้

๑. ควรลดขั้นตอน และค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
๒. ให้จัดศูนย์ One Stop Service พิจารณาค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
๓. ตัดระบบนายหน้า
๔. จัดตั้งศูนย์ประสานงาน มีฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูล ที่ถูกต้องตรงกันและเป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการควบคุมและตรวจสอบ
๕. ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักแยกต่างหากที่ปฏิบัติงานได้ครบทุกองค์ประกอบ
๖. อบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี การใช้ชีวิตให้ปลอดภัยแล้ว ไม่ตกเป็นเหยื่อสังคมหรือการค้ามนุษย์
๗. ควบคุมเรื่องสัญชาติ เพื่อป้องกันการกลืนสัญชาติโดยแรงงานต่างชาติและคนไทย

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ที่ส่งผลให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร ไม่เข้ารับการจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าว ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากการเก็บข้อมูลด้วยการ สัมภาษณ์กลุ่มบุคคล ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มผู้ประกอบการ ที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว โดยทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ ๑๖ มิถุนายน – ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผลงานวิจัยต่างๆ เอกสารทางราชการ ที่จัดทำขึ้น และข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ตำรา หนังสือทางวิชาการ บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ว่าปัญหาที่ส่งผลต่อการจดทะเบียน แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร คือ ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก เสียค่าใช้จ่ายมาก ใช้ระยะเวลานาน ต้องติดต่อหลายหน่วยงาน ไม่มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ แรงงานต่างด้าว เปลี่ยนงานบ่อยทำให้ต้องมาแจ้งจดทะเบียนหลายครั้ง ยุ่งยาก เจ้าหน้าที่ดำเนินการมีจำนวนน้อย การบริการ ลำช้า ไม่มีการควบคุมติดตามที่ดี เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่เรียกรับประโยชน์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มแรงงานต่างด้าว คือ ไม่ทราบขั้นตอนการ จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายของไทย ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยากมาก เสียค่าใช้จ่ายเยอะ ใช้ระยะเวลานาน ต้องเดินทางไปติดต่อหลายหน่วยงาน ไม่มีขั้นตอนการติดตามการตรวจสอบในภายหลัง การจดทะเบียน ทำให้เกิดปัญหา เช่น นายจ้างผิดสัญญาจ้าง การเรียกเก็บเงินจากเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ

๕.๒ ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มผู้ประกอบการ คือ ขั้นตอนการ จดทะเบียนยุ่งยาก ใช้เวลานาน ลำช้า เสียค่าใช้จ่ายมาก (ส่งผลให้มีการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวที่ไม่ จดทะเบียนเข้ามาทำงานด้วย) เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอมีน้อยทำให้งานล่าช้า ผู้ไปรับบริการมีเป็นจำนวนมาก แรงงานต่างด้าวมีการเข้า-ออกบ่อยๆ ต้องเสียเวลาไปแจ้งเข้าแจ้งออก ช่องทางของผู้ถือกฎหมายในการ เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ใช้งานต่างด้าวมีมาก โดยเฉพาะแรงงานเถื่อน

๕.๓ ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่วนราชการของรัฐที่ เกี่ยวข้อง คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ขั้นตอนการจดทะเบียน มีหลายขั้นตอนมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้า มีเอกสารมีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายสูง นายจ้างไม่เข้าใจ รายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติ นายจ้างไม่นำแรงงานไปจดทะเบียนเนื่องจากจดทะเบียนแล้วแรงงาน มักออกจากงาน ไม่มีการควบคุมหลังจดทะเบียน และขาดข้อมูลของแรงงานต่างด้าวที่เป็นปัจจุบันในการ ใช้งานเพื่อตรวจสอบติดตาม (ฐานข้อมูลกลาง) มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน

การศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัย ในเรื่องการกำหนดค่าธรรมเนียมและระยะเวลาในการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือทำงานในประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีการออกใบอนุญาตทำงานรายปีมิได้จำกัดจำนวนครั้งในการต่ออายุ และได้กำหนดระยะเวลาที่แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่ทำงานในประเทศไทยที่แน่นอนชัดเจน ความคิดเห็นของนายจ้างต่อระยะเวลาขั้นต่ำในการจดทะเบียนแรงงานที่เหมาะสมในแต่ละครั้งคือประมาณ ๒ ปี ความคิดเห็นต่อค่าธรรมเนียม ๓,๘๐๐ บาทต่อคนในปัจจุบันโดยมิได้เรียกเก็บเงินค่าประกันตัวแรงงาน นายจ้างในทุกประเภทกิจการยกเว้นนายจ้างกิจการประมงเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้วและถ้าจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกันในแต่ละกิจการ นายจ้างส่วนใหญ่เห็นว่าภาครัฐควรคำนึงถึงความสามารถในการจ่ายของนายจ้างเป็นสำคัญ รองลงมาคือ การแบ่งจ่ายค่าธรรมเนียมเป็นรายงวดได้ แต่กรณีที่เกิดค่าธรรมเนียมในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน นายจ้างส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่เห็นด้วย เนื่องจากอาจเกิดปัญหาการจดทะเบียนแรงงานนอกพื้นที่ที่ทำงานจริงเพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมที่มีอัตราสูง

เรื่องปัญหากฎหมายในการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง สามารถสรุปได้ว่ารัฐบาลที่ผ่านมาได้พยายามแก้ไขปัญหาลูกหนีเข้าเมืองด้วยการกำหนดนโยบายผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง สามารถอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้ชั่วคราวตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนด ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน การจัดรูปแบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองในรูปของคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ควบคู่ไปกับการเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้มีการพิสูจน์สัญชาติและนำเข้าอย่างถูกกฎหมาย รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

การดำเนินการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองตามมาตรการต่างๆ ที่ผ่านมามีปัญหาข้อกฎหมาย ที่สำคัญยังมีปัญหาการบังคับใช้และขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน เนื่องจากการจดทะเบียนผู้ใช้แรงงานต่างด้าวของประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๓๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์

สรุปผลการศึกษาได้ว่า ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มแรงงานต่างด้าวคือ ไม่ทราบขั้นตอนการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายของไทย ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก เสียค่าใช้จ่ายเยอะ ใช้เวลานาน ต้องเดินทางไปติดต่อหลายหน่วยงาน ไม่มีขั้นตอนการติดตามการตรวจสอบในภายหลังการจดทะเบียนทำให้เกิดปัญหา เช่น นายจ้างผิดสัญญาจ้าง การเรียกเก็บเงินจากเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มผู้ประกอบการ คือ ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก ใช้เวลานาน ลำบาก เสียค่าใช้จ่ายมาก (ส่งผลให้มีการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวที่ไม่จดทะเบียนเข้ามาทำงานด้วย) และปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ขั้นตอนการจดทะเบียนมีหลายขั้นตอนมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้า มีเอกสารมีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายสูงผู้ประกอบการไม่เข้าใจรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติ ผู้ประกอบการไม่นำแรงงานไปจดทะเบียนเนื่องจากจดทะเบียนแล้วแรงงานมักออกจากงาน ไม่มีการควบคุมหลังจดทะเบียน และขาดข้อมูลของ

แรงงานต่างด้าวที่เป็นปัจจุบันในการใช้งานเพื่อตรวจสอบติดตาม (ฐานข้อมูลกลาง) มีปัญหาด้านภาษา และการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ลดขั้นตอนการจดทะเบียนให้เร็วขึ้น ลดเอกสารให้น้อยลง และเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น และควรบังคับใช้กฎหมายจริงจัง ควรจะมีการตรวจสอบข้อมูลของคนงานให้รอบคอบมากขึ้น ลดค่าใช้จ่ายการจดทะเบียนลง ควรให้ความสำคัญกับแรงงานต่างด้าวเพราะมีความจำเป็นต้องจ้างงาน ควรมีบทลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เอาเปรียบแรงงานต่างด้าว ลดช่องว่างทางกฎหมายที่ทำให้มีการเรียกเก็บส่วยจากเจ้าหน้าที่ จดทะเบียนเป็นแบบ One Stop Service เหมือนทำบัตรประชาชนและควรจัดระเบียบตั้งแต่ต้นทางที่ด่านชายแดน

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๒.๑.๑ ต้องลดขั้นตอน ลดค่าใช้จ่าย และลดเอกสารบางอย่างที่ไม่มีความจำเป็นในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อให้มีความรวดเร็ว กระชับ โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จัดทำเหมือน บัตรประชาชน สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานได้โดยเสรี เพื่อให้ไทยพ้นจากการกีดกันทางการค้าว่าด้วยการค้ามนุษย์ และแรงงาน

๕.๒.๑.๒ จัดศูนย์ One Stop Service โดยให้เป็นศูนย์บริหารจัดการแบบจุดเดียว เพื่อสามารถควบคุมได้ง่าย และตัดระบบนายหน้า ให้ทำบัตรครั้งเดียวตอนทำหนังสือเดินทาง (passport) และใช้ระบบชิปในบัตรเพื่อให้สามารถยื่นขออนุญาตทำงานได้ตลอดปี

๕.๒.๑.๓ จัดตั้งศูนย์ประสานงานมีฐานข้อมูลกลางให้ทุกหน่วยงานเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันและเป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการควบคุมและตรวจสอบ และให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก แยกต่างหากที่สามารถปฏิบัติงานได้ครบทุกองค์ประกอบ

๕.๒.๑.๔ ควบคุมเรื่องสัญชาติเพื่อป้องกันการกลืนสัญชาติโดยแรงงานต่างชาติและคนไทย

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

๕.๒.๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาวิจัยไปทบทวน พิจารณาปรับปรุง และหามาตรการปรับปรุงนโยบาย ระเบียบและวิธีปฏิบัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยที่พบเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจดทะเบียนของผู้ใช้แรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบกิจการ และการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

๕.๒.๒.๒ ควรจัดอบรมให้ความรู้ผู้ใช้แรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบกิจการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกระดับในด้านกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทลงโทษที่จะได้รับเมื่อมีการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ

๕.๒.๒.๓ ส่งเสริมการณรงค์ให้ประชาชนให้มีความรัก ความสามัคคี ความห่วงใย ถิ่นกำเนิด ตระหนักถึงผลเสียหายที่แท้จริงของชาติเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ช่วยสอดส่องดูแลการกระทำ

ผิดกฎหมาย การกระทำผิดพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง การกระทำผิดพระราชบัญญัติแรงงานต่างด้าว ตลอดจนข้อบังคับต่างๆ เป็นต้น

๕.๒.๒.๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มมาตรการป้องกันหรือการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าว ลักลอบเข้าประเทศ เช่น ส่งเสริมโครงการนิคมอุตสาหกรรมตามแนวชายแดน ลดต้นทุนการผลิต และลดการจ้างแรงงานต่างด้าว หรือจ้างเท่าที่จำเป็น เป็นต้น

๕.๒.๒.๕ ส่งเสริมการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย และรัฐบาลพม่า ด้วยการสร้างความเจริญตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ เพื่อลดการลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว

๕.๒.๒.๖ สนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพเสริม มีหน่วยงานรับซื้อผลผลิตจากการประกอบอาชีพเสริมของราษฎรตามแนวชายแดน เพื่อลดปริมาณการลักลอบการเข้ามาทำงานในเขตเมืองของแรงงานต่างด้าว

เอกสารอ้างอิง

- ปราชญ์ สิริวิชา ๒๕๔๕ ประสิทธิภาพของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตจังหวัดสมุทรปราการ
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (การบริหารสังคม) มหาวิทยาลัยหัวเฉียว.
บัณฑิตวิทยาลัย
- พงษ์นคร นครสันติภาพ ๒๕๕๒ คำอธิบายกฎหมายคนเข้าเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๕๒)
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. ๒๕๔๐ วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ: ๒๕๔๐.
- ภักขา ด้วงกลัด ๒๕๕๕ เอกสารเผยแพร่เรื่อง “๓ คำ ๓ แนวคิด ๓ ภาคส่วน: เวทีกำหนดนโยบาย
แรงงานข้ามชาติ” เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๐๑๒
- วรรณสิริ ปัญญาพัฒนานุกูล ๒๕๔๘ นโยบายแรงงานต่างด้าว : กรณีศึกษาแรงงานพม่าในจังหวัด
สมุทรสาคร วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. เศรษฐศาสตร์ (เศรษฐศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
บัณฑิตวิทยาลัย
- สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) ๒๕๕๖ แผนแม่บทการบริหารจัดการ
แรงงานต่างด้าว จังหวัดสมุทรสาคร ๑๐๕ หน้า
- สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) ๒๕๕๖ แผนปฏิบัติการฉบับสมบูรณ์
การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว จังหวัดสมุทรสาคร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐
- สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๕๕ หมวดการบริหารจัดการความรู้ : ผลกระทบ
แรงงานต่างด้าวต่อเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย
([http://www.ias.chula.ac.th/Thai/modules.php?name=Tutorials&t_op=showtutorial](http://www.ias.chula.ac.th/Thai/modules.php?name=Tutorials&t_op=showtutorial&pid=51)
& pid=51 สืบค้น 31.8.57)
- สาโรจน์ คมคาย ๒๕๕๕ วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คลังข้อมูลงานวิจัย
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ชุดโครงการ “สถานะและปัญหาของทนายที่ ๒ ของผู้ย้าย
ถิ่นจากประเทศพม่า”^๑
- สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ๒๕๕๕ วารสารสถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่วราชอาณาจักร
ประจำปี ๒๕๕๕

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติ การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๒^(๑) พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว
เฉพาะในฐานะดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูต

(๒) บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล

(๓) ผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษ

(๔) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลใน (๑) หรือ
หรือ (๒) หรือ (๓)

(๕) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ
หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๖) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษาวัฒนธรรม ศิลป การกีฬา
หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ ตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(๗) บุคคลซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

(๑) รก.๒๕๖๑/๓/๓/๑๔พ/๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

“ทำงาน” หมายความว่า การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตทำงาน

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าว

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมแรงงาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒ งานใดที่ห้ามคนต่างด้าวทำในท้องที่ใด เมื่อใด โดยห้ามเด็ดขาด หรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างใดเพียงใดให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ งานใดที่มีได้ห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ คนต่างด้าวจะทำได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย เว้นแต่คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงาน อันจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะเวลาการทำงานไม่เกินสิบห้าวัน แต่คนต่างด้าวนั้นจะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลใดประสงค์จะให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักรจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตแทนคนต่างด้าวนั้นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายก็ได้

อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย จะออกใบอนุญาตให้แก่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อคนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว

มาตรา ๙ ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ อธิบดีหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดเพื่อให้คนต่างด้าวปฏิบัติก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ต้องให้คนต่างด้าวให้คำรับรองก่อนว่าจะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นได้ และถ้าเป็นกรณีตามมาตรา ๘ คนต่างด้าวนั้นต้องให้คำรับรองก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๐ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นอยู่ในราชอาณาจักรแล้วระยะเวลาสามสิบวันให้นับแต่วันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ในระหว่างรอรับใบอนุญาต ให้ผู้ยื่นคำขอทำงานไปพลางก่อนได้

เมื่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับคำขอแล้วให้ออกใบอนุญาตให้โดยมิชักช้า

มาตรา ๑๑ คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมิใช่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว หรือผู้เดินทางผ่าน

(๒) ไม่เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติ หรือต้องห้ามตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้จะทำงานได้เฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

(๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร

(๓) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

(๔) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวจะทำงานใดที่รัฐมนตรีกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออกเว้นแต่

(๑) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๐ ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ

(๒) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ ให้มีอายุตามที่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายกำหนดแต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันออก

(๓) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรในขณะออกใบอนุญาต

(๔) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยไม่มีกำหนดเวลาแน่นอนให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันออก

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐ ได้รับการขยายระยะเวลาการทำงานตามกฎหมายนั้นๆ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการขยายระยะเวลา และให้นายทะเบียนจดแจ้งการขยายระยะเวลานั้นลงในใบอนุญาต

มาตรา ๑๕ ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะทำงานนั้นต่อไปให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อนายทะเบียน ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานไปพลางก่อนได้จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ

การต่ออายุใบอนุญาตให้ต่อได้ครั้งละหนึ่งปี เว้นแต่

(๑) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๓) ให้ต่ออายุได้อีกไม่เกินระยะเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตนั้นได้รับการขยายระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักร

(๒) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๔) ให้ต่ออายุได้อีกครั้งละสามสิบวันเว้นแต่คนต่างด้าว นั้นได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองต่อไปโดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนเกินสามสิบวัน ให้ต่ออายุใบอนุญาตได้เท่าระยะเวลาที่รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร แต่ไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๑๖ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดแบบหลักเกณฑ์และวิธีการในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒

(๒) การขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕

(๓) การขอรับใบแทนและการออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙

(๔) การขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา ๒๑

(๕) การออกบัตรประจำตัวตามมาตรา ๓๑

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ไม้ออกใบอนุญาตหรือไม้อนุญาตตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ หรือไม่ให้อายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ หรือไม้อนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา ๒๑ ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาต เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้วให้ผู้รับอุทธรณ์นำส่งคณะกรรมการภายในสิบห้าวัน ให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันและให้รัฐมนตรีวินิจฉัยคำอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์มีสิทธิทำงานไปพลางก่อนได้ จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัวหรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างทำงาน เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนได้เสมอ

มาตรา ๑๙ ถ้าใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คนต่างด้าวเลิกทำงานตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตให้ส่งมอบใบอนุญาตคืนให้นายทะเบียนในท้องที่จังหวัดที่ตั้งสถานที่ทำงานภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่เลิกทำงานนั้น

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตทำงานอื่นใดนอกจากงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้บุคคลใดรับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงาน หรือรับคนต่างด้าวเข้าทำงานที่มีลักษณะหรือเงื่อนไขในการทำงานแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ บุคคลใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือให้คนต่างด้าวย้ายไปทำงานในท้องที่อื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือมีคนต่างด้าวออกจากงาน ให้บุคคลนั้นแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือวันที่คนต่างด้าวนั้นย้ายหรือออกจากงานแล้วแต่กรณี

การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยมอบหมายเป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า ผู้แทนกรมการค้าภายใน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมแรงงานเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๕ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๒๖ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงคราวออกตามวาระเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีหน้าที่วินิจฉัย ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีดังต่อไปนี้

(๑) การออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๔ (๖) และมาตรา ๖

(๒) การกำหนดงานที่รัฐมนตรีจะประกาศตามมาตรา ๑๒

(๓) การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖

(๔) การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๑๗

(๕) เรื่องอื่นๆ ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๘ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อให้ทำการหรือพิจารณาเรื่องใดอันอยู่ในขอบเขตแห่งหน้าที่ของคณะกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงรวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน

(๒) เข้าไปในสถานที่ใดที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีคนต่างด้าวทำงานในระหว่างเวลาที่เชื่อได้ว่ามีการทำงานเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใดๆ จากบุคคลที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวหรือบุคคลผู้รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๑ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัว

ในการปฏิบัติตามหน้าที่ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา ๓๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๓ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๗ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๙ หรือทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตหรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๓๖ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๗ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานเมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วโดยมิได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุหรือได้ยื่นคำขอแล้วแต่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ และคนต่างด้าวผู้นั้นมิได้อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนหรือได้อุทธรณ์แล้ว แต่รัฐมนตรีมีคำวินิจฉัยไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียกหรือไม่ยอมให้ข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานหรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๔๒ บุคคลใดมีคนต่างด้าวทำงานในธุรกิจของตนก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับและยังมิได้แจ้งรายการเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ทำงานอยู่กับตนตามข้อ ๓๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวจนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้บุคคลนั้นแจ้งรายการดังกล่าวตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ใช้ได้ต่อไปตราบเท่าที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุ และผู้รับใบอนุญาตยังทำงานที่ได้รับอนุญาตนั้น

มาตรา ๔๔ คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับ และได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดี หรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายตามข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว และอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายได้ออกใบอนุญาตแล้ว แต่คนต่างด้าวผู้นั้นยังมิได้ไปรับใบอนุญาตและยังคงทำงานอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ไปรับใบอนุญาตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ หากไม่ไปขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นผลเมื่อครบกำหนดเวลาเช่นนั้น

มาตรา ๔๕ คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ ซึ่งทำงานโดยอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ทำงานนั้นต่อไปได้จนกว่าจะมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๒

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตริตามมาตรา ๑๒ แล้ว ในกรณีทำงานที่คนต่างด้าวดังกล่าวทำอยู่เป็นงานที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ทำได้ ให้ทำงานนั้นได้ต่อไปแต่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศของรัฐมนตริดังกล่าวใช้บังคับ ในกรณีที่ทำงานที่คนต่างด้าวดังกล่าวทำอยู่นั้นมิใช่เป็นงานที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ทำได้ ให้ทำงานนั้นต่อไปได้อีกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๖ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดี หรือใบอนุญาตซึ่งได้ออกหรือสั่งโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับได้ต่อไปและให้ถือเสมือนเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดีหรือใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตปีละ	๑,๐๐๐ บาท
(๒) การต่ออายุใบอนุญาตหรือการขยายระยะเวลาการทำงานปีละ	๑,๐๐๐ บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	๓๐๐ บาท
(๔) การอนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงาน	๕๐๐ บาท

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีหลักการใช้บังคับเฉพาะคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเท่านั้น ส่วนคนต่างด้าวบางประเภทที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่มีหลักฐานการได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เช่น ญวนอพยพ เป็นต้น ไม่อยู่ในข่ายบังคับของกฎหมายนี้ และปัจจุบันบุคคลเหล่านี้ได้มาประกอบอาชีพหรือทำงานอยู่ในท้องที่จังหวัดต่างๆ โดยเสรี ทำให้ดูเหมือนว่าเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือคนต่างด้าวอื่นๆ ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ โดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง จึงจำเป็นต้องเพิ่มบทบัญญัติเพื่อใช้บังคับแก่คนต่างด้าวเหล่านี้ ด้วยนอกจากนี้ถ้อยคำในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ หลายแห่งไม่ชัดเจนทำให้เกิดเป็นปัญหาขัดข้องในทางปฏิบัติอยู่หลายเรื่อง เนื่องจากได้ออกมาใช้บังคับโดยกะทันหันตามภาวะความจำเป็นในสมัยนั้น จึงจำต้องแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง

พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒

เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒"

มาตรา ๒* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

*[ร.ก.๒๕๒๒/๒๘/๔๕พ./๑ มีนาคม ๒๕๒๒]

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓

(๒) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้
หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

"พาหนะ" หมายความว่า ยานพาหนะหรือสัตว์พาหนะ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจนำบุคคลจากที่
แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง

"เจ้าของพาหนะ" หมายความว่า รวมถึงตัวแทนเจ้าของ ผู้เช่า ตัวแทนผู้เช่าผู้ครอบครอง หรือ
ตัวแทนผู้ครอบครองพาหนะ แล้วแต่กรณี

"ผู้ควบคุมพาหนะ" หมายความว่า นายเรือหรือผู้รับผิดชอบในการควบคุมพาหนะ

"คนประจำพาหนะ" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำหรือทำงานประจำพาหนะ
และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้หมายความรวมถึงผู้ควบคุมพาหนะซึ่งขับพาหนะโดยไม่มีคน
ประจำพาหนะ

"คนโดยสาร" หมายความว่า ผู้ซึ่งเดินทางโดยพาหนะไม่ว่าในกรณีใดๆ นอกจากผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะ

"คนเข้าเมือง" หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร

"แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง" หมายความว่า แพทย์ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าบ้าน" หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวครอบครองบ้าน ในฐานะเป็นเจ้าของผู้เช่า หรือในฐานะอื่นใดตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

"เคหสถาน" หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรงเรือ หรือแพซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม ตามประมวลกฎหมายอาญา

"โรงแรม" หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

"ผู้จัดการโรงแรม" หมายความว่า บุคคลผู้ควบคุมหรือจัดการโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมตำรวจ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมกับค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองคณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมแรงงาน อธิบดีกรมอัยการ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง
- (๒) พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง
- (๓) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและเงื่อนไขอื่นตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์การขอมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๔๑ วรรคสี่

(๖) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง และกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการแสดงฐานะการเงินของคนต่างด้าวดังกล่าวตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง

(๗) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปพลางก่อนตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(๘) สั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม

(๙) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง

(๑๐) พิจารณาการเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๕๓

(๑๑) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านหรือพนักงานอื่น เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติหรือในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับคนเข้าเมืองตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการและเลขานุการเสนอเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่อประธานกรรมการหรือในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เสนอความเห็นต่อกรรมการซึ่งที่ประชุมมอบหมายโดยมิชักช้า และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการดังกล่าวเป็นผู้เรียกประชุมตามความรีบด่วนของเรื่อง ตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมกำหนด

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๙ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเป็นหนังสือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้

หมวด ๒

การเข้าและออกนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(๑) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ หรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ

การตรวจลงตราและการยกเว้นการตรวจลงตราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

*การตรวจลงตราตาม (๑) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่เข้ามาในราชอาณาจักร

(๓) เข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกร หรือเข้ามาเพื่อรับจ้างทำงานด้วยกำลังกาย โดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ หรือเข้ามาเพื่อทำงานอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

(๔) วิกลจริตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) ยังมิได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีควัคซีน หรือปฏิบัติการอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์ เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นว่านั้น

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(๗) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(๘) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นคนเข้าเมืองเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็กการค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๙) ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๑๔

(๑๐) รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๖

(๑๑) ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้ว หรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรโดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณายกเว้นให้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

การตรวจวินิจฉัยโรค ร่างกายหรือจิต ตลอดจนการปฏิบัติการเพื่อป้องกันโรคติดต่อให้ใช้ แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง

*[มาตรา ๑๒ (๑) วรรคสาม เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓]

มาตรา ๑๓ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทน หนังสือเดินทาง

(๑) ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายัง ท่า สถานี หรือท้องที่ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไป

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือสำคัญตามแบบ ที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ถือไว้ก็ได้

(๒) คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมา ชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น

(๓) คนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตัวโดยสารตลอดเพียงแต่ผ่านอาณาเขต ประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้นๆ และรวม ตลอดถึงผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะแห่งรถไฟเช่นนั้นด้วย

มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรมีเงินติดตัว หรือมีประกันหรือจะยกเว้นภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ทั้งนี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบสองปี

มาตรา ๑๕ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรทราบเท่าที่อยู่ในฐานะดังต่อไปนี้ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติการตามหน้าที่ของคนต่างด้าวตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินั้นนอกจากการปฏิบัติ หรือการต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ (๑) (๔) และ (๕) และมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูตซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักร เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(๒) พนักงานฝ่ายกงสุลและลูกจ้างฝ่ายกงสุลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ในราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(๓) บุคคลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศโดยความเห็นชอบของรัฐบาลไทยให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ หรือภารกิจในราชอาณาจักร

(๔) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลง ที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ

(๕) หัวหน้าสำนักงานขององค์การหรือทบวงการะหว่างประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครอง การดำเนินงานในประเทศไทย หรือซึ่งรัฐบาลไทยได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว และรวมถึงพนักงานหรือ ผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่นซึ่งองค์การหรือทบวงการเช่นนั้น แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หรือ ภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อองค์การหรือทบวงการดังกล่าว หรือเพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทย ได้ทำไว้กับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศนั้น

(๖) คู่สมรส หรือบุตร ซึ่งอยู่ในความอุปการะและเป็นส่วนแห่งครัวเรือนของบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

(๗) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำเป็นปกติ ณ ที่พักอาศัยของบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลซึ่งได้รับเอกสิทธิเท่าเทียมกันกับบุคคลซึ่งมีตำแหน่งทางทูตตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือกับองค์การหรือทบวงการะหว่างประเทศ

ในกรณีตาม (๑) (๒) (๖) หรือ (๗) ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักกติกายกเว้นปฏิบัติต่อกัน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสอบถามและขอข้อมูลหลักฐานเพื่อสอบสวนว่าบุคคลซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นเป็นผู้ได้รับยกเว้นตามมาตรา

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีพฤติการณ์ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่า เพื่อประโยชน์แก่ประเทศหรือเพื่อความสงบเรียบร้อย วัฒนธรรมหรือศีลธรรมอันดี หรือความผาสุกของประชาชนไม่สมควรอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาในราชอาณาจักร รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นหรือจำพวกนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรได้

มาตรา ๑๗ ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใดๆ หรือจะยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีใดๆ ก็ได้

มาตรา ๑๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตรวจบุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร

เพื่อการนี้ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้น

มาตรา ๑๙ ในการตรวจและพิจารณาว่าคนต่างด้าวผู้ใดต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ที่เห็นสมควร โดยให้คำรับรองว่าจะมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อรับทราบคำสั่งตามวันเวลา และสถานที่ที่กำหนดก็ได้ หรือถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะเรียกประกันหรือเรียกทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดตามที่เห็นเหมาะสมเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเรียกบุคคลซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของบุคคลนั้นอาจเป็นประโยชน์แก่กรณีที่สงสัยให้มาสาบานหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าคนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการอันระบุในมาตรา ๑๒ (๘) หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนั้น หรือหญิงหรือเด็กคนใดเข้ามาเพื่อการเช่นนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรได้ชั่วคราวโดยสั่งให้บุคคลดังกล่าวมารายงานตน และตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือจะสั่งให้ไปรายงานตนและตอบคำถามของเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานที่ตำรวจท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ ตามระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดก็ได้ แต่ระยะเวลาที่กำหนดให้รายงานตนและตอบคำถามต้องห่างกันไม่น้อยกว่าเจ็ดวันต่อครั้ง

มาตรา ๒๐ ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กักตัวคนต่างด้าวผู้ใดไว้ตามมาตรา ๑๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี แต่ห้ามมิให้กักตัวไว้เกินสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกกักตัวมาถึงที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะยืดเวลา

เกินสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้ แต่มิให้เกินเจ็ดวันและให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเหตุจำเป็นที่ต้องยืดเวลาไว้ให้ปรากฏด้วย

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องกักตัวคนต่างด้าวผู้ใดไว้เกินกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ต่อไปอีกได้ และศาลอาจสั่งให้มีการกักตัวไว้เท่าที่จำเป็นครั้งละไม่เกินสิบสองวัน แต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวโดยเรียกประกัน หรือเรียกทั้งประกันและหลักประกันก็ได้

มาตรา ๒๑ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสีย ในกรณีที่มิปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะหรือเข้ามาโดยไม่มีพาหนะ ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒ เข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ โดยมีคำสั่งเป็นหนังสือ ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่พอใจในคำสั่ง อาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๒ (๑) หรือ (๑๐) ห้ามมิให้อุทธรณ์ คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด แต่ถ้ารัฐมนตรีมิได้มีคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่ารัฐมนตรีมีคำสั่งว่าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒

การอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคนต่างด้าวยื่นอุทธรณ์แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รอการส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นออกไปนอกราชอาณาจักรไว้จนกว่าจะได้มีคำสั่งของรัฐมนตรีในกรณีนั้น

ในระหว่างดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือระหว่างรอฟังคำสั่งของรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี ให้นำมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มิให้นำมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับด้วย

หมวด ๓

พาหนะ

มาตรา ๒๓ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ จะต้องนำพาหนะเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๔ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร หรือพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ารับคนโดยสารเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ในกรณีที่พาหนะนั้นได้ใช้ในราชการโดยเฉพาะของรัฐบาลไทยหรือของรัฐบาลต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยแล้ว

มาตรา ๒๕ พาหนะใดที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะต้องแจ้งกำหนดวันและเวลาที่พาหนะจะเข้ามาถึงหรือจะออกจากเขตท่าสถานีหรือท้องที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งควบคุมเขตท่า สถานี หรือท้องที่นั้นภายในกำหนดเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศไว้

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามวรรคหนึ่งได้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไปแจ้งด้วยตนเองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองที่ใกล้ที่สุดโดยมิชักช้า

การแจ้งตามความในมาตรานี้ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้อยู่โดยไม่ต้องปฏิบัติหรือให้ปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขอย่างใดแก่พาหนะใดก็ได้

มาตรา ๒๖ พาหนะใดที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงและผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่และภายใต้เงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องทำการตรวจ ณ ที่อื่นนอกจากที่อธิบดีประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการตรวจ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) มิให้คนโดยสารหรือคนประจำพาหนะไปเสียจากพาหนะหรือสถานที่ที่จัดไว้ด้วยความเห็นชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่กรณีที่ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะเป็นคนคนเดียวกัน ให้บุคคลนั้นออกไปจากพาหนะเพื่อไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ ในฐานะเป็นผู้ควบคุมพาหนะได้

ถ้าคนโดยสารหรือคนประจำพาหนะดังกล่าวขัดขืนหรือก่อความวุ่นวายให้นำมาตรา ๒๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามวรรคนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

(๒) ยื่นบัญชีคนโดยสารและบัญชีคนประจำพาหนะรวมทั้งผู้ควบคุมพาหนะต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงและภายในเวลาที่อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด

(๓) ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะซึ่งนำพาหนะมาจากหรือไปยังชายแดนที่เป็นทางต่อเนื่องกับประเทศอื่นและรับคนโดยสารซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร หรือรับคนโดยสารไปส่งที่ชายแดนเพื่อออกไปนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับคนโดยสารซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรเท่านั้น

มาตรา ๒๘ ในระหว่างที่ยังอยู่ในราชอาณาจักร ถ้ามีการเพิ่มหรือลด หรือเปลี่ยนคนประจำพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร หรือคนประจำพาหนะดังกล่าวผู้ใดจะไม่กลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้เจ้าของพาหนะหรือในกรณีที่ไม่มีเจ้าของพาหนะอยู่ในราชอาณาจักร ให้ผู้ควบคุมพาหนะแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม

แบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่คนประจำพาหนะจะไม่กลับออกไปดังกล่าวในวรรคหนึ่งและคนประจำพาหนะนั้นเป็นคนต่างด้าว ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะแล้วแต่กรณี นำบุคคลผู้นั้นไปมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยมิชักช้า

ถ้าคนประจำพาหนะตามวรรคสองขัดขืนไม่ยอมให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะแล้วแต่กรณี ปฏิบัติตามวรรคสองให้นำมาตรา ๒๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามวรรคนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

มาตรา ๒๙ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบคนต่างด้าวผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะจัดการควบคุมคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ในพาหนะหรือให้ส่งตัวไปยังสถานที่ใด เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ควบคุมไว้ตรวจสอบ หรือให้ส่งตัวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งขัดขืนหรือก่อความวุ่นวาย เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้แทนอาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจควบคุมหรือจับกุมคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ถ้าไม่สามารถจะขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทั่วทั้งที่ให้มีอำนาจจับคนต่างด้าวผู้นั้นได้เองแล้วส่งตัวไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้นรับจัดส่งตัวไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามมาตรานี้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยว่า มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ หยุดพาหนะหรือนำพาหนะไปยังที่ใดที่หนึ่งตามที่จำเป็นเพื่อการตรวจ

การสั่งตามวรรคหนึ่งจะกระทำโดยใช้สัญญาณหรือวิธีอื่นใดอันเป็นที่เข้าใจกันได้

มาตรา ๓๑ พาหนะใดที่เข้ามาในราชอาณาจักร นับแต่เวลาที่พาหนะนั้นผ่านเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วจนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจเสร็จ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้นขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบหรือเข้าไปในบริเวณหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการตรวจ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ห้ามมิให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะยินยอมหรือละเลยให้ผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๒ พาหนะใดที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรในระหว่างที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจหรือหลังจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจแล้ว แต่พาหนะนั้นยังอยู่ในราชอาณาจักร ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้นขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับเกี่ยวกับบริเวณหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการตรวจในระหว่างผู้ซึ่งจะออกไปนอกราชอาณาจักรยังมิได้ขึ้นไปบนพาหนะด้วย

ห้ามมิให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะยินยอมหรือละเลยให้ผู้ใดกระทำการตามมาตรานี้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องทำการตรวจพาหนะนอกเวลาราชการหรือต้องไปทำการตรวจพาหนะ ณ ที่อื่น นอกจากที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง หรือต้องไปนอกสถานที่ทำการเพื่อควบคุมพาหนะไว้หรือต้องรอเพื่อตรวจพาหนะอันมิใช่ความผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นเสียเงินค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

การเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๓๔ คนต่างด้าวซึ่งจะเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะต้องเข้ามาเพื่อการดังต่อไปนี้

- (๑) การปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุล
- (๒) การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ
- (๓) การท่องเที่ยว
- (๔) การเล่นกีฬา
- (๕) ธุรกิจ
- (๖) การลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง
- (๗) การลงทุนหรือการอื่นที่เกี่ยวกับการลงทุนภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม

การลงทุน

- (๘) การเดินทางผ่านราชอาณาจักร
- (๙) การเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่า สถานี หรือท้องที่ใน

ราชอาณาจักร

- (๑๐) การศึกษาหรือดูงาน
- (๑๑) การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน
- (๑๒) การเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง
- (๑๓) การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์หรือฝึกสอนในสถาบันการค้นคว้าหรือสถาบันการศึกษา

ในราชอาณาจักร

- (๑๔) การปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ
- (๑๕) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๔ อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใดๆ ก็ได้ระยะเวลาที่จะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้กำหนดดังนี้

- (๑) ไม่เกินสามสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๔) (๘) และ (๙)
- (๒) ไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๓)
- (๓) ไม่เกินหนึ่งปี สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๕) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)
- (๔) ไม่เกินสองปี สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๖)
- (๕) ตามกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น สำหรับกรณีตามมาตรา ๓๔ (๑) และ (๒)
- (๖) ตามกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเห็นสมควรสำหรับ

กรณีตามมาตรา ๓๔ (๗)

ในกรณีที่คนต่างด้าวมิเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ในราชอาณาจักรเกินระยะเวลาที่กำหนดใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้อยู่ต่อไปได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปีและเมื่อได้อนุญาตแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในเจ็ดวันนับแต่วันอนุญาต

การขออนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไปแต่ละครั้งให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในระหว่างรอฟังคำสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

มาตรา ๓๖ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหากมีพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้นั้นได้ ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คนต่างด้าวซึ่งถูกเพิกถอนการอนุญาตอาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด แต่ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของอธิบดี และให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งแก่คนต่างด้าวในกรณีที่ไม่อาจส่งหนังสือเช่นว่านี้แก่คนต่างด้าวได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดไว้ ณ ที่พักของคนต่างด้าวที่ได้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ครบกำหนดสี่สิบแปดชั่วโมง ให้ถือว่าคนต่างด้าวผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้ว

มาตรา ๓๗ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ถ้ากรณีใดมีกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น

(๒) พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควรไม่สามารถพักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งการเปลี่ยนที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เข้าพักอาศัย

(๓) แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่คนต่างด้าวผู้นั้นพักอาศัยภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ย้ายไปในกรณีเปลี่ยนที่พักอาศัย และถ้าที่พักอาศัยใหม่อยู่ต่างท้องที่กับสถานีตำรวจท้องที่เดิมคนต่างด้าวผู้นั้นต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ไปพักอาศัยใหม่ภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึงด้วย

(๔) ถ้าเดินทางไปจังหวัดใดและอยู่ในจังหวัดนั้นเกินสี่สิบสี่ชั่วโมงให้คนต่างด้าวผู้นั้นแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึง

(๕) ถ้าอยู่ในราชอาณาจักรเกินเก้าสิบวัน คนต่างด้าวผู้นั้นต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมืองทราบถึงที่พักอาศัยของตนโดยมิชักช้าเมื่อครบระยะเก้าสิบวัน และต่อไปให้กระทำเช่นเดียวกันทุกระยะเก้าสิบวัน ถ้าท้องที่ใดมีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่จะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งนั้นก็ได้

ความใน (๓) และ (๔) จะมีให้ใช้บังคับแก่กรณีใดตามมาตรา ๓๔ โดยเงื่อนไขอย่างไรใด ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

การแจ้งตามมาตรา ๓๗ คนต่างด้าวอาจไปแจ้งด้วยตนเองหรือมีหนังสือแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๘ เจ้าบ้าน เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัย จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมนั้นตั้งอยู่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัย ถ้าท้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่นั้น

ในกรณีที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัยตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมือง

การแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๓๙ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวดังกล่าวเป็นอันสิ้นสุด แต่ถ้าก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรได้อีก และคนต่างด้าวนั้นได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ ถ้าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรยังมีเหลืออยู่ ให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้เท่าระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่นั้น

การขออนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีก ให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

มาตรา ๔๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๕๑ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นรายปี แต่มิให้เกินประเทศละหนึ่งร้อยคนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติมิให้เกินห้าสิบคนต่อปี

เพื่อประโยชน์แห่งการกำหนดจำนวนคนต่างด้าว บรรดาอาณานิคมของประเทศหนึ่งรวมกัน หรือแต่ละอาณาจักรซึ่งมีการปกครองของตนเองให้ถือเป็นประเทศหนึ่ง

มาตรา ๔๑ คนต่างด้าวจะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการและด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ภายในจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ แล้ว

เพื่อให้การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศให้มากที่สุด ให้คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยคำนึงถึง รายได้ สินทรัพย์ ความรู้ ความสามารถในด้านวิชาชีพ และฐานะในครอบครัวของคนต่างด้าวดังกล่าวกับบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย เจื่อนใจเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือเงื่อนไขอื่นตามความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

การขออนุญาต คนต่างด้าวจะขอก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรหรือขอภายหลังได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแล้วก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา ๓๔ อาจยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรได้ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ต่อเมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและได้ยื่นรายการและผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง และไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๔๔ และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ แล้ว ในระหว่างขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

มาตรา ๔๒ บุคคลดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกำหนดจำนวนคนต่างด้าวซึ่งรัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐

(๑) คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว และได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๕๑

(๒) หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าว

(๓) บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดไม่ว่าหญิงนั้นจะสละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวหรือไม่ก็ตาม

(๔) บุตรของบิดามารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในระหว่างเวลาที่มารดาออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา ๔๘ เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรพร้อมกับบิดาหรือมารดา ซึ่งกลับเข้ามาอีกภายในเวลาที่กำหนดตามหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร และบุตรนั้นอายุยังไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๔๓ คนต่างด้าวที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนในราชอาณาจักรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้น มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรนอกเหนือจากจำนวนคนต่างด้าวที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ ก็ได้ แต่ในปีหนึ่งๆ จะเกินร้อยละห้าของจำนวนดังกล่าวมิได้

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่นำเข้ามาลงทุนคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งต้องแสดงฐานะการเงินตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีแต่ไม่เกินห้าปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(๑) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(๒) เป็นผู้ไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ เพราะกายพิการหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความใน (๒) มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวผู้เป็นบิดา มารดา สามี ภริยา หรือบุตรของบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร และมีฐานะที่จะเลี้ยงดูซึ่งกันและกันได้

มาตรา ๔๕ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหากประสงค์จะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองในท้องที่ที่ตนอยู่ ในกรณีที่ท้องที่นั้นไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง

ที่ใกล้เคียง เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔๐ หรือจำนวนตามมาตรา ๔๓ แล้วแต่กรณีหรือเป็นบุคคลตามมาตรา ๔๒ และไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ แล้วจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีก็ได้

คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หากกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะสิ้นสุดลงในระหว่างการพิจารณา คนต่างด้าวผู้นั้นอาจยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งเดียวกันนั้น เพื่ออยู่ในราชอาณาจักรต่อไปจนถึงวันได้รับทราบผลการพิจารณา ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจอนุญาตได้ การอนุญาตนี้ คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขประการใดก็ได้

การยื่นคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร ถ้าในระหว่างรอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตาม มาตรา ๔๑ หรืออยู่ในระหว่างรอรับทราบผลของการพิจารณาของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง คนต่างด้าวผู้นั้นเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่า การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๔๕ วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุด เว้นแต่ก่อนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กลับเข้ามาใน ราชอาณาจักรอีก และคนต่างด้าวผู้นั้นได้กลับเข้ามาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ให้คน ต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามที่ได้รับการผ่อนผัน

มาตรา ๔๗ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรจะต้องขอรับใบสำคัญ ถิ่นที่อยู่จากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายไว้เป็นหลักฐาน ภายในเวลาสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ในกรณีที่คนต่างด้าวอายุต่ำกว่าสิบสองปีได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ผู้ใช้ อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในนามของคนต่างด้าวผู้นั้น ในการนี้อธิบดีหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ต่างหากหรือรวมกันกับผู้ใช้อำนาจ ปกครองหรือผู้ปกครองก็ได้

ถ้าไม่ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจสั่งระงับ การอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเสียได้ ในกรณีเช่นนี้การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๔๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๔๕ วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุด

ผู้ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ใช้ได้ตลอดไป แต่ถ้าผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ได้เดินทางออกไป นอกราชอาณาจักรแล้ว ใบสำคัญถิ่นที่อยู่นั้นเป็นอันใช้ไม่ได้ต่อไป เว้นแต่ก่อนที่จะเดินทางออกไปนอก ราชอาณาจักรผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่นำใบสำคัญถิ่นที่อยู่ไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานการแจ้ง ออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา ๕๐ ในกรณีเช่นนี้ หากคนต่างด้าวผู้นั้น กลับเข้ามาในราชอาณาจักรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานให้และไม่เป็นผู้มี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๔๔ ให้ใบสำคัญถิ่นที่อยู่นั้นคงใช้ได้ต่อไป

บทบัญญัติในมาตรา ๑๒ เฉพาะความใน (๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และความใน (๒) (๓) และ (๔) มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๙ ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ใช้ไม่ได้ตามมาตรา ๔๘ ให้ผู้ถือหรือผู้ครอบครองส่งคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของคนต่างด้าวที่ตาย ให้ผู้ครอบครองส่งคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๐ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยชอบและประสงค์จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรและจะกลับเข้ามาอีก ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) นำใบสำคัญถิ่นที่อยู่มาให้พนักงานเจ้าหน้าที่สลักหลังทำหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก ตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ในกรณีที่ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่เพราะเป็นคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรก่อนมีบทบัญญัติที่ให้คนต่างด้าวนั้นต้องขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่ ให้มาขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อน แล้วปฏิบัติตาม (๑)

(๓) ในกรณีที่ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ไม่มีที่ว่างที่จะสลักหลังตาม (๑) ผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่จะต้องขอเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๕๒ เสียก่อน

หลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานให้และภายในกำหนดหนึ่งปีนั้น ผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่จะออกไปนอกราชอาณาจักรและกลับเข้ามาก็ครั้งก็ได้

การขอหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกและการออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตาม (๒) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแต่ไม่มีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก หรือมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกแต่ไม่ได้กลับเข้ามาภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๔๘ หากประสงค์จะกลับเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามเดิม ให้ยื่นคำขอตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อพิจารณาอนุญาต เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า คนต่างด้าวผู้นั้นมีเหตุผลและข้อแก้ตัวอันสมควรทั้งไม่เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๔๔ จะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีก็ได้แต่ต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ใหม่ ในระหว่างการขออนุญาตให้นำมาตรา ๔๕ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติในมาตรา ๑๒ เฉพาะความใน (๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และความใน (๒) (๓) และ (๔) มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่ง

ผู้ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ใหม่ตามวรรคหนึ่ง ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๒ เอกสารที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้ใดสูญหายหรือชำรุดและผู้นั้นประสงค์จะได้ใบแทน หรือกรณีขอเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๕๐ (๓) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนเป็นที่พอใจแล้ว ให้ออกใบแทนหรือเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ โดยผู้ขอต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๖
การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๕๓ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้วภายหลังปรากฏว่าเป็นบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒ (๗) หรือ (๘) หรือเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๒ (๑๐) หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ หรือเป็นผู้ได้รับโทษตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๔ ให้อธิบดีเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าควรเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ก็ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งเพิกถอนการอนุญาตต่อไป

มาตรา ๕๔ คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกันหรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๘๐ ใช้บังคับ

มาตรา ๕๕ การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับโดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควร

ค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับดังกล่าวนี้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้านั้นเป็นผู้เสีย ในกรณีที่ไม่มีปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ ให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๔ เป็นผู้เสีย โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับจากผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งโดยสิ้นเชิงหรือร่วมกันตามแต่จะเลือกแต่ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นจะขอกลับโดยพาหนะอื่นหรือทางอื่น โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตก็ได้

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่มีการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ (๑) และคนต่างด้าวได้แสดงตัวหรือเอกสารที่ใช้เดินทางอย่างใดอย่างหนึ่งของเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะใดหรือแสดงหลักฐานของบุคคลอื่นใดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อเป็นประกันในการกลับออกไปนอกราชอาณาจักรของคนต่างด้าวดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าว แล้วแต่กรณี มิให้ยกเลิกคืนหรือเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในตัว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว ทั้งนี้ โดยจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ หรือไม่ก็ได้

การส่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยการติดคำสั่งไว้กับหรือประทับข้อความคำสั่งลงไว้บนตัวเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งการแล้ว ถ้ามีการยกเลิกคืนหรือเปลี่ยนแปลง

สาระสำคัญในตัว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวให้แตกต่างไปจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งการไว้ โดยได้รับความเห็นชอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การนั้นย่อมไม่สามารถใช้อ้างกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสารหรือหลักฐานแล้วแต่กรณี ให้กระทำการตามข้อผูกพันเดิมในตัว เอกสารหรือหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการส่งคนต่างด้าวนั้น กลับออกไปนอกราชอาณาจักร

หมวด ๗

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๗ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดอ้างว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย ถ้าไม่ปรากฏหลักฐานอันเพียงพอที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเชื่อถือได้ว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นคนต่างด้าวจนกว่าผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสัญชาติไทย

การพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากผู้นั้นไม่พอใจคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่จะร้องขอต่อศาลให้พิจารณาก็ได้

ในกรณีที่มีการร้องขอต่อศาล เมื่อได้รับคำร้องขอแล้ว ให้ศาลแจ้งต่อพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะโต้แย้งคัดค้านได้

มาตรา ๕๘ คนต่างด้าวผู้ใดไม่มีหลักฐานการเข้ามาในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามมาตรา ๑๒ (๑) หรือไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามพระราชบัญญัตินี้ และทั้งไม่มีใบสำคัญประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคนต่างด้าวผู้นั้นเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ทำการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีอำนาจออกหมายเรียกหมายจับ หรือหมายค้นหรือจับ ค้น หรือควบคุม และให้มีอำนาจสอบสวนคดีความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖๐ ในเขตท้องที่ใด รัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรที่จะยกเว้นค่าธรรมเนียมอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกระทำได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๘ วรรคสองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีสัญชาติไทย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๖๓ ผู้ใดนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๓ และภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นได้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถรู้ได้ว่าภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวดังกล่าวอยู่ แม้ว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

มาตรา ๖๔ ผู้ใดรู้ว่คนต่างด้าวคนใดเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ผู้ใดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้เข้าพักอาศัย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นรู้ว่คนต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนไม่รู้โดยได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

มาตรา ๖๕ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๖ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๖๗ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๗ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ (๑) วรรคหนึ่ง หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๗ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๖๘ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๖๙ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับเรียงรายตัวคนประจำพาหนะที่มีได้นำไปมอบนั้นคนละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๐ พาหนะใดมีคนโดยสารซึ่งเป็นคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) เข้ามาในราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้น ต้องระวางโทษปรับเรียงรายตัวคนต่างด้าวคนละไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๗๑ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ถ้าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้คนต่างด้าวหลบหนี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๗๒ คนต่างด้าวผู้ใดหลบหนีไปจากพาหนะหรือหลบหนีไปในระหว่างส่งตัวไปยังสถานที่ใด ๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะควบคุมตัวไว้หรือให้ส่งตัวไปตามมาตรา ๒๙ หรือหลบหนีไปในระหว่างที่ถูกกักตัวหรือควบคุมตามอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓ เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๕ คนต่างด้าวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๖ คนต่างด้าวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทและปรับอีกไม่เกินวันละสองร้อยบาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๗๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้จัดการโรงแรม ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๗๙ เจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสารหรือหลักฐาน ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินวันละห้าร้อยบาทจนกว่าคนต่างด้าวดังกล่าวจะกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแต่มิให้ปรับเกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดทำลายคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งการตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง หรือทำให้คำสั่งดังกล่าวลบล้าง โดยมิเจตนามิให้เจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสารหรือหลักฐานทราบถึงคำสั่งดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๘๑ คนต่างด้าวผู้ใดอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๒ คนต่างด้าวผู้ใดหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม ขัดขืน หรือไม่ยอมรับทราบคำสั่งของรัฐมนตรี คณะกรรมการ อธิบดี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายซึ่งสั่งการแก่คนต่างด้าวผู้นั้นตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ถ้าคำสั่งตามวรรคหนึ่งเป็นคำสั่งให้กลับออกไปนอกราชอาณาจักรคนต่างด้าวผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๘๔ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความผิดตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๘๒ วรรคสอง ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน อธิบดีกรมอัยการหรือผู้แทน และผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมืองหรือผู้แทนเป็นกรรมการ มีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบแทนได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใดๆ ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๕ ให้ถือว่าคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ แต่คงได้รับสิทธิและประโยชน์เพียงเท่าที่ปรากฏในหลักฐานการอนุญาตไว้แล้วเท่านั้น

มาตรา ๘๖ ให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้อยู่เกินเก้าสิบวันแล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แจ้งครั้งแรกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ (๕) ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๗ ให้เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัยอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๘ ให้ถือว่าใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ได้ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและที่ยังสมบูรณ์อยู่เป็นใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๙ ให้ถือว่าหลักฐานการแจ้งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ในใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของคนต่างด้าวก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นหลักฐานการแจ้งออกนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีกตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๐ ให้ถือว่าคนต่างด้าวซึ่งถูกสั่งให้กักตัวไว้เพื่อรอการส่งกลับอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ซึ่งถูกสั่งให้กักตัวไว้เพื่อรอการส่งกลับตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๑ ให้ถือว่าคำร้องต่างๆ ของคนต่างด้าวที่ค้างพิจารณาอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคำร้องที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๒ ให้บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส.โหดระกิตย

รองนายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

*ค่าธรรมเนียม

(๑)	การตรวจลงตราตามมาตรา ๑๒ (๑)	
	ใช้ได้ครั้งเดียว	๒,๐๐๐ บาท
	ใช้ได้หลายครั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท
(๒)	อุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒ คนละ	๒,๐๐๐ บาท
(๓)	คำขออนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไป	
	ตามมาตรา ๓๕ คนหนึ่ง ครั้งละ	๒,๐๐๐ บาท
(๔)	อุทธรณ์ตามมาตรา ๓๖ คนละ	๒,๐๐๐ บาท
(๕)	คำขออนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีก	
	ตามมาตรา ๓๙ คนหนึ่งใช้ได้ครั้งเดียว	๒,๐๐๐ บาท
	ใช้ได้หลายครั้งภายในระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่	๕,๐๐๐ บาท
(๖)	คำขออนุญาตเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร	
	ตามมาตรา ๔๕ คนละ	๘,๐๐๐ บาท
(๗)	ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๕๑ ฉบับละ	๒๐๐,๐๐๐ บาท
	ในกรณีและผู้ขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่เป็นคู่สมรส หรือบุตรที่ยัง	
	ไม่บรรลุนิติภาวะของคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร	
	หรือของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๘)	หลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีก	
	ตามมาตรา ๕๐ (๑) คนละ	๒,๐๐๐ บาท
(๙)	ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๕๐ (๒) ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๑๐)	เอกสารที่ออกให้ตามมาตรา ๕๒ ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
(๑๑)	คำขอเพื่อขอพิสูจน์สัญชาติต่อพนักงาน	
	เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๗ คนละ	๘๐๐ บาท

* [ค่าธรรมเนียมฯ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒]

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบัน คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรได้ทวีจำนวนมากขึ้นตามลำดับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และมีบทบัญญัติต่างๆ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเสียใหม่ ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงของประเทศและเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้มีการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง แต่ยังไม่ได้กำหนดการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการตรวจลงตราในหนังสือเดินทาง ฯลฯ ให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติอันเป็นหลักสากลที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเสียใหม่ให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

[รก.๒๕๒๓/๑๓๑/๑พ./๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๓]

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมค่าธรรมเนียมตามบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ท้ายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อกำหนดให้มีการเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการตรวจลงตราและสำหรับค่าขอเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีกโดยให้ใช้ได้หลายครั้งได้ด้วย ประกอบกับค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ท้ายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

[รก.๒๕๔๒/๑๐๘๓/๑/๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒]

ภาคผนวก ค

หน้า ๑

เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๑๒๔ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ฉบับที่ ๗๐/๒๕๕๗

เรื่อง มาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ขึ้น เพื่อนำไปสู่การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวในประเทศ และการสร้างมาตรฐานในการทำงานของแรงงานต่างด้าวที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการและนายจ้างซึ่งประกอบกิจการบางประเภทที่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวเป็นอย่างมาก และเพื่อขจัดการบังคับใช้แรงงานหรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากแรงงานต่างด้าว คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีประกาศ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้จัดตั้งศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงาน ในจังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด และจังหวัดสุรินทร์ เพื่อดำเนินการพิจารณาออกใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวให้แก่คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาที่ประสงค์จะกลับเข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก และปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้ศูนย์ดังกล่าวเริ่มทำการตั้งแต่วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงานมีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนประวัติและออกบัตรประจำตัวให้แก่คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๒ คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย ไม่ว่าจะเคยทำงานในประเทศไทยมาก่อนหรือไม่ก็ตาม ให้แจ้งความประสงค์ต่อศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงาน ภายในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว การเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาให้เป็นไปตามกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ

ในกรณีที่มิใช่นายจ้างยื่นแบบแจ้งความต้องการแรงงานต่างด้าว หรือบัญชีรายชื่อแรงงานต่างด้าวที่เคยทำงานในกิจการของตนเองไว้กับศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงาน หากศูนย์ดังกล่าวตรวจสอบแล้วพบว่าคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาที่แจ้งความประสงค์ไว้เป็นผู้ที่มีลักษณะตรงตามความต้องการของนายจ้างหรือเมื่อมีการตรวจสอบบัญชีรายชื่อของนายจ้างแล้วตรงกับคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาที่แจ้งความประสงค์ไว้ ให้แจ้งนายจ้างมารับตัวบุคคลนั้นเพื่อดำเนินการขอใบอนุญาตทำงานชั่วคราวต่อไป

ให้ศูนย์ประสานรับแรงงานกัมพูชากลับเข้าทำงานพิจารณาออกใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวแก่คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาที่นายจ้างมารับตัวตามวรรคสอง โดยให้ใบอนุญาตมีอายุหกสิบวันนับแต่วันที่ออก และให้คนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาที่ได้รับใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวสามารถทำงานกับนายจ้างได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต

หน้า ๒

เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๑๒๔ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ข้อ ๓ เมื่อนายจ้างรับคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชาตามข้อ ๒ มาแล้ว ให้นำบุคคลดังกล่าวไปขอรับใบอนุญาตทำงานชั่วคราว ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จตามข้อ ๔ ในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานประกอบการของนายจ้าง

ใบอนุญาตทำงานชั่วคราวที่ออกตามวรรคหนึ่ง ให้มีอายุเท่าจำนวนวันที่เหลืออยู่ของใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราว

ข้อ ๔ ให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ในทุกจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้แก่คนต่างด้าวและจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก และปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้จัดตั้งศูนย์ดังกล่าวในจังหวัดสมุทรสาครเป็นแห่งแรกและเริ่มทำการตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ ส่วนการจัดตั้งในจังหวัดอื่นใดและเริ่มทำการเมื่อใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติประกาศกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จมีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนประวัติ ออกบัตรประจำตัว และตรวจสอบสุขภาพคนต่างด้าว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๕ ให้คนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ที่เข้ามาหรืออยู่ในประเทศไทย โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดแล้ว หรือทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ไปรายงานตัว ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ

ในกรณีที่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งไปรายงานตัวพร้อมนายจ้างและแจ้งความประสงค์จะทำงานเป็นกรรมกร หรือรับจ้างทำงานด้วยกำลังกาย โดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ หรือทำงานอื่นอันมิได้เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ให้ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จพิจารณาออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวแก่คนต่างด้าวนั้น โดยให้ใบอนุญาตมีอายุหกสิบวันนับแต่วันที่ออก และให้คนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานชั่วคราวสามารถทำงานกับนายจ้างได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต

ข้อ ๖ คนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับใบอนุญาตทำงานชั่วคราวตามประกาศนี้แล้ว จะต้องเข้าสู่กระบวนการตรวจสุขภาพเพื่อการออกใบอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและใบอนุญาตทำงานตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

ข้อ ๗ ใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวและใบอนุญาตทำงานชั่วคราวตามประกาศนี้สิ้นสุดลงเมื่อคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวหรือใบอนุญาตทำงานชั่วคราวตามประกาศนี้มีกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) วิกฤตหรือเป็นโรคที่ต้องห้ามตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด หรือเป็นผู้ที่สุขภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานโดยดุลยพินิจของแพทย์

(๒) ต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) มีพฤติการณ์ที่เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือเป็นบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(๔) มีพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่าจะเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากรหรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อ ๘ มิให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๑๒ (๓) มาตรา ๕๔ และมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาใช้บังคับแก่คนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวหรือใบอนุญาตทำงานชั่วคราวตามประกาศนี้ ในระหว่างที่อายุของใบอนุญาตยังคงอยู่

ข้อ ๙ ให้ผู้ประกอบการ นายจ้าง และแรงงานต่างด้าว ให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามแนวทางที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดในใบอนุญาตเข้าเมืองชั่วคราวและใบอนุญาตทำงานชั่วคราวแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายแก่แรงงานต่างด้าวและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๑๐ ให้กองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบกและกองทัพอากาศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควบคุมการผ่านเข้าออกประเทศตามแนวชายแดนอย่างเข้มงวดและให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนด และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับขบวนการลักลอบนำเข้าแรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ ตลอดจนดำเนินการทางวินัยและอาญาแก่เจ้าหน้าที่รัฐซึ่งละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๑๑ ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบกและกองทัพอากาศ กองกำลังรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องยึดถือข้อกำหนดในประกาศนี้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานโดยทั่วกัน และให้พิจารณากำหนดมาตรการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือของผู้ประกอบการและนายจ้าง หรือมาตรการอื่นใดอันจะเป็นการส่งเสริมการดำเนินการตามประกาศนี้

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๓/๒๕๕๗ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการ

หน้า ๔

เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๑๒๔ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นผู้กำกับดูแล
การดำเนินงาน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อทราบ
อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์การศึกษาวิจัย

เรื่องปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร
(กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร)

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ – นามสกุล

อายุ.....ปี เพศ.....

อาชีพ.....

สถานที่ทำงาน.....

๒. ประเด็นคำถาม

๒.๑ อะไรเป็นสาเหตุให้ท่านเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย

.....

.....

๒.๒ ท่านเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างไร

.....

.....

๒.๓ ท่านประสบปัญหาในการเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยบ้าง

.....

.....

๒.๔ ท่านทราบเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างไร

.....

.....

๒.๕ ท่านประสบปัญหาในการจดทะเบียนทำงานในประเทศไทยอย่างไรบ้าง

.....

.....

๒.๖ ท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนให้กับใครบ้าง และต้องจ่ายเงินทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด

.....

.....

๒.๗ ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียนเท่าใด

.....

.....

๒.๘ หลังจากจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแล้ว ท่านยังประสบปัญหาใดๆ ในการทำงานในประเทศไทยหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

๒.๙ ท่านต้องการให้แก้ไขขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

๒.๑๐ ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกหรือไม่

.....

.....

แบบสัมภาษณ์การศึกษาวิจัย
เรื่องปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร
(กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ)

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - นามสกุล

อายุ.....ปี

ชื่อสถานประกอบการ.....

๒. ประเด็นคำถาม

๒.๑ ท่านมีความเข้าใจในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอย่างไร

.....

.....

๒.๒ ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่ท่านพบในการขอจดทะเบียน (ขั้นตอน ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา)

.....

.....

๒.๓ ท่านคิดว่ากฎหมาย ระเบียบต่างๆที่ควบคุมแรงงานต่างด้าวและการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นอย่างไร
เหมาะสมหรือไม่ หรือควรแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

๒.๔ หากมีนโยบายการแก้ปัญหาให้เกิดความสะดวกและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมท่านจะนำแรงงานต่างด้าว
ไปจดทะเบียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

๒.๕ ท่านมีความกังวลใจ และความไม่สะดวกอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการดูแลแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน

.....

.....

๒.๖ ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกหรือไม่

.....

.....

แบบสัมภาษณ์การศึกษาวิจัย
เรื่องปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทะเบียนแรงงานต่างด้าว
กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร
(กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าว)

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - นามสกุล

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

๒. ประเด็นคำถาม

๒.๑ ท่านคิดว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานที่สมุทรสาครมากที่สุด และแรงจูงใจเรื่องอื่นๆ ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

๒.๒ ท่านคิดว่าการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นวิธีการที่เหมาะสมหรือไม่ ในการควบคุมกำกับติดตามแรงงานต่างด้าว

.....

.....

๒.๓ กรุณาอธิบายขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว และปัญหาอุปสรรคที่พบ

.....

.....

๒.๔ ท่านคิดว่าขั้นตอนต่างๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการลดขั้นตอน หรือปรับปรุงแก้ไขหรือไม่อย่างไร

.....

.....

๒.๕ ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกหรือไม่

.....

.....

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร

ความคิดเห็นข้อ ๑ อะไรเป็นสาเหตุให้ท่านเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๑ อะไรเป็นสาเหตุให้ท่านเดินทางเข้ามาทำงานใน ประเทศไทย
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์ เนชั่นแนลสมุทรสาคร	เพื่อต้องการมาทำงานเพื่อหาเงิน
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	มีเงิน
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	อยากมีรายได้เยอะๆ
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	เงินและมีงานทำอย่างมั่นคง
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	ต้องการให้มีรายได้แล้วมีงานทำเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๖	นางมะแอ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	หาเงิน
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	อยากมีเงิน
๘	นางแอ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	อยากมีเงินมาก
๙	นายเจี๋ย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	อยากมีเงินไปบ้าน
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	ต้องการมีเงิน

ความคิดเห็นข้อ ๒ ท่านเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างไร

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๒ ท่านเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างไร
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์ เนชั่นแนลสมุทราศร	แม่ชวนมาให้อยู่ในประเทศไทย
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	นายหน้า
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	มีนายหน้าพามา
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	มีนายหน้าพาเข้ามา
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	ผ่านทางนายหน้า
๖	นางมะแ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	หลบหนีเข้ามา
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	หลบมากับรถ
๘	นางแ	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	แอบหนีมากับคนไทย
๙	นายเจีย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	แอบมากับเพื่อน
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	แอบมากับเพื่อนซึ่งมีบัตร

ความคิดเห็นข้อ ๓ ท่านประสบปัญหาในการเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยบ้าง

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๓ ท่านประสบปัญหาในการเดินทางเข้ามาทำงานใน ประเทศไทยบ้าง
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์ เนชั่นแนลสมุทรสาคร	มีปัญหาในการทำพาสปอร์ต ค่าใช้จ่ายเยอะ
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	ไม่มี
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	หลบหนีทหารตำรวจ
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	ไม่ประสบปัญหา เพราะวารถที่ผมเข้ามาเป็นรถตำรวจ พาพวกเรามา ๓ คน เข้ามาอย่างสบาย
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอร์ตค์	หลบด้านทหารและตำรวจ
๖	นางมะแอ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	ไม่มี
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	โดนตำรวจตี แต่ไม่ร้อง
๘	นางแอ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	โดนตำรวจใช้ไม้ตีแต่ไม่ร้อง
๙	นายเจี๋ย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	ต้องหลบตำรวจอยู่ตลอดเวลา โดนไม้ตีแต่ไม่ร้อง
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	โดนไม้ตีแต่ไม่ร้อง

ความคิดเห็นข้อ ๔ ท่านทราบเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างไร

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๔ ท่านทราบเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนคนต่าง ด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างไร
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์ เนชั่นแนลสมุทราศร	แม่เป็นคนให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	ทราบมาจากนายจ้าง
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	นายหน้าเป็นคนทำให้
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	ทราบมาจากนายจ้าง
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	ทราบ เนื่องจากนายหน้าเป็นผู้ดำเนินการให้
๖	นางมะแ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	ไม่รู้เรื่อง
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	ไม่รู้
๘	นางแ	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	ไม่ได้ทำ
๙	นายเจีย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	ไม่ทราบ
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	ไม่ทราบ

ความคิดเห็นข้อ ๕ ท่านประสบปัญหาในการจดทะเบียนทำงานในประเทศไทยอย่างไรบ้าง

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๕ ท่านประสบปัญหาในการจดทะเบียนทำงานใน ประเทศไทยอย่างไรบ้าง
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์ เนชั่นแนลสมุทรสาคร	ไม่ประสบปัญหา
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนยุ่งยาก ไม่เข้าใจในการทำนั้นๆ
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	อ่านภาษาฝรั่งไม่ออก
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	ประสบปัญหาคืออ่านภาษาไม่ออก (ไม่รู้ขั้นตอนต้องไปเข้าที่ ไหนก่อนบ้าง)
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนยุ่งยากไม่เข้าใจในการทำนั้นๆ
๖	นางมะแอ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	ไม่เคยไปเลย
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	-
๘	นางแอ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	ไม่รู้เรื่อง
๙	นายเจี๋ย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	ไม่รู้เรื่อง
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	ไม่รู้เรื่อง

ความคิดเห็นข้อ ๖ ท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนให้กับใครบ้าง และต้องใช้เงินทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๖ ท่านต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนให้กับใครบ้าง และต้องใช้เงินทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์เนชั่นแนลสมุทรสาคร	เสียให้นายจ้างเป็นจำนวน ๗,๐๐๐ บาท
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	นายหน้า ๙๕๐-๑,๐๐๐ บาท
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	ต้องให้นายจ้างหักเงิน ๗๐๐ บาท
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	ต้องเสียค่าใช้จ่ายกับนายจ้างรวมเป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	นายหน้า ๙,๕๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท
๖	นางมะแอ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	ไม่รู้
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	-
๘	นางแอ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	ไม่รู้เรื่อง
๙	นายเจีย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	ไม่ทราบ
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	ไม่รู้เรื่อง

ความคิดเห็นข้อ ๗ ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียนเท่าใด

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๗ ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียนเท่าใด
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์เนชั่นแนลสมุทรสาคร	๗ วัน
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	รอเป็นเดือน
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	ระยะเวลาที่ใช้ ๒ วัน
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	ระยะเวลาที่ใช้ ๒ วัน วันแรกก็ไปทำ พร. ๓๘/๑ วันที่สองก็ไปตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลสมุทรสาคร
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	รอเป็นเดือน
๖	นางมะแอ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	ไม่รู้
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	-
๘	นางแอ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	-
๙	นายเจีย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	-
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	-

ความคิดเห็นข้อ ๘ หลังจากจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแล้ว ท่านยังประสบปัญหาใดๆ ในการทำงานในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๘ หลังจากจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแล้ว ท่านยัง ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงานในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์ เนชั่นแนลสมุทราสาร	ไม่มี
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	ตำรวจยังคงค้นหาและจับอยู่
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	นายจ้างไม่ให้ค่าแรง
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	เคยเจอปัญหานายจ้างไม่จ่ายค่าแรงให้ เขาบอกว่าจ่าย หัวหน้งานไปแล้ว หัวหน้าก็บอกว่าย้งไม่ได้จ่ายสุดท้าย เราไม่ได้เงิน เราก้เลยออกจากงานนั้น
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	ตำรวจยังคงค้นหาและจับ ข้อหาที่ไม่เป็นความจริง
๖	นางมะแอ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	ไม่รู้
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	-
๘	นางแอ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	-
๙	นายเจีย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	-
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	-

ความคิดเห็นข้อ ๙ ท่านต้องการให้แก้ไขขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหรือไม่ อย่างไร

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๙ ท่านต้องการให้แก้ไขขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงาน ต่างด้าวหรือไม่ อย่างไร
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์ เนชั่นแนลสมุทรสาคร	ไม่มี
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	ให้ใช้เวลาให้น้อยลงและรวดเร็วขึ้น
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	อยากกลับบ้านแต่ไม่มีเงิน ต้องให้ตำรวจจับได้กลับบ้าน
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	อยากให้จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอีกสักครั้งหนึ่ง
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	แก้ไขโดยการที่ใช้เวลาให้น้อยลงและรวดเร็วขึ้น เพราะ ณ ปัจจุบัน ต้องรอประมาณ ๖ เดือน
๖	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	-
๗	นางมะแ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	อยากให้ถูกต้องตามกฎหมาย
๘	นางแ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	-
๙	นายเจีย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	-
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	-

ความคิดเห็นข้อ ๑๐ ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกหรือไม่

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	เพศ	อาชีพ	สถานที่ทำงาน	ความคิดเห็น ๑๐ ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกหรือไม่
๑	Miss Su Chaw	๒๑	หญิง	รับจ้าง	โรงพยาบาลวิชัยเวช อินเตอร์เนชั่นแนลสมุทรสาคร	-
๒	Miss ini inimon	๒๓	หญิง	รับจ้าง	TuF	ควรทำการขึ้นทะเบียนที่อยู่ในจังหวัดนั้นๆ แล้วเสร็จสิ้นจริงๆ
๓	Tui Nanmong	๒๕	ชาย	ทำงานโรงงาน	Unc	กลัวคนหลอก
๔	นายสุชาติ	๒๘	ชาย	ล่ามสื่อภาษา	-	อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจทำไมชอบเก็บเงินจากคนที่ไม่มีบัตรหรือมีเอกสารไม่สมบูรณ์ เรียกค่าจ่ายที่ ๕,๐๐๐-๗,๐๐๐ บาทต่อคน คิดว่าคนต่างด้าวเป็น ATM เหยื่อครับ เวลาไม่มีเงินชอบ ...
๕	นายสุมินต์	๒๕	ชาย	รับจ้างแรงงานทั่วไป	ยูนิคอตค์	ข้อเสนอแนะควรทำการ ณ ที่อยู่ในจังหวัดนั้นๆให้แล้วเสร็จ เพราะการเดินทางเข้ากรุงเทพมีอุปสรรคกับแรงงาน
๖	นางมะแอ	๒๕	หญิง	รับจ้าง	แกะกุ้ง ปลา	-
๗	นางแม พม่า	๒๙	หญิง	รับจ้าง	เก็บปลา	-
๘	นางแอ พม่า	๓๘	หญิง	รับจ้าง	สับปลา	-
๙	นายเจี้ย พม่า	๓๒	ชาย	รับจ้าง	ตลาดนัด	-
๑๐	ยักซ์	๓๕	ชาย	รับจ้าง	จับปลา	-

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการ

ความคิดเห็นข้อ ๑ ท่านมีความเข้าใจในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอย่างไร

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	สถานประกอบการ	ความคิดเห็น ๑ ท่านมีความเข้าใจในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอย่างไร
๑.	ไม่ประสงค์ออกนาม	-	หจก.โกลเด้นพาวเดอร์โค้ท	การจดทะเบียนต่างด้าวช่วยให้แรงงานไปไหนได้สะดวก ไม่ต้องกลัวเจ้าหน้าที่
๒.	นายเทียนชัย ตั้งติวะโสภณ	๕๔	หจก. โสภณพาณิชย์	การจดทะเบียนคือการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของแรงงาน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมและดูแล
๓	อนงค์รัตน์ แสงเจริญ	๓๗	หจก. อินฟินิตี้ สปินนิ่ง	ขออนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถเข้ามาทำงานในสถานประกอบการได้
๔	ปิยะฉัตร โชคพิชิต	๕๓	บริษัท เซียวแสงเท็กซ์ไทล์ อินดัสตรีส์ จำกัด	จดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อเป็นการขึ้นทะเบียนว่าแรงงานคนนี้มี การเข้ามาในประเทศถูกต้อง และมีใบอนุญาตทำงานอยู่ที่จังหวัดนี้ กับนายจ้างคนนี้ และสถานประกอบการมีแรงงานต่างด้าวอยู่ในโรงงานเพื่อทำงานเป็นจำนวนเท่าใด
๕	นายวรพงษ์ ขอบชื่น	๓๙	หจก.ทรัพย์สาครสเตนเลส	ไม่ได้จัดเอง ใช้นายหน้า
๖	-	-	บริษัท เอส.บี.แอล อินดัสเตรียล จำกัด	คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในบริษัทฯ ต้องขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายตามขั้นตอน
๗	นายเสน่ห์ ดาวเรือง	๖๒	ร้านดาวเรืองการเกษตร	มีความเข้าใจว่าต้องจดทะเบียนก่อนเริ่มทำงาน
๘	นายเอกทัต ดาวเรือง	๓๐	ร้านอำแพง อึ้งเจ็ท	เข้าใจว่าเมื่อมีการจ้างแรงงานต่างด้าวในกิจการจะต้องนำไปขึ้นทะเบียนกับสำนักงานแรงงานจังหวัดฯ
๙	นางสาวลัดดา แม้นศรี	๓๖	บริษัท แปซิฟิค ค้าไม้ จำกัด	การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมี เพื่อควบคุมจำนวนของคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยและอยู่ในสายตากรมแรงงาน หากปล่อยให้พนักงานต่างด้าวอยู่ในเมืองไทยโดยลักลอบจะมีผลเสียหลายกล่าวคือแรงงานต่างด้าวอาจทำการต่างๆ ผิดกฎหมาย และอาจถูกนายจ้างกดขี่ข่มเหง และใช้ให้ทำงานในสิ่งผิดกฎหมายและเอารัดเอาเปรียบ
๑๐	เบญจมาศ สุวรรณโณ	๔๗	หจก. พี.ซี. หนู่นา	การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการในด้านต่างๆ เช่นการจัดระเบียบ ความมั่นคง เป็นต้น

ความคิดเห็น ข้อ ๒ ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่ท่านพบในการขอจดทะเบียน (ขั้นตอน ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา)

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	สถานประกอบการ	ความคิดเห็น ๒ ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่ท่านพบในการขอจดทะเบียน(ขั้นตอน ค่าใช้จ่าย ระยะเวลา)
๑.	ไม่ประสงค์ออกนาม	-	หจก.โกลเด้นพาวเดอร์โค้ท	ค่าใช้จ่ายไม่มีปัญหา,ส่วนที่เป็นปัญหาคือต้องประสานกับหลายหน่วยงานทำให้เสียเวลามากเกินไป
๒.	นายเทียนชัย ตั้งติวะโสภณ	๕๔	หจก. โสภณพาณิชย์	ปัจจุบันได้รับความสะดวก
๓	อนงค์รัตน์ แสงเจริญ	๓๗	หจก. อินฟินิตี้ สปินนิ่ง	ระยะเวลาในการยื่นขอใบอนุญาตใช้เวลานาน
๔	ปิยะฉัตร โชคพิชิต	๕๓	บริษัท เชี่ยวแสงเท็กซ์ไทล์ อินดัสตรีส์ จำกัด	ปัญหาในเรื่องการจดทะเบียนใหม่-ไม่มี แต่มีปัญหาเมื่อแรงงานต่างด้าวออกจากงานต้องรับงานและคนงานใหม่ เดียวนี้แรงงานต่างด้าว มีการเข้า-ออกบ่อยๆ โรงงานต้องเสียเวลาไปจ้างเข้าจ้างออก
๕	นายวรพงษ์ ขอบชื่น	๓๙	หจก.ทรัพย์สาครสเตนเลส	เจ้าหน้าที่มีน้อย ผู้ไปรับบริการเป็นจำนวนมาก
๖	-	-	บริษัท เอส.บี.แอล อินดัสเตรียล จำกัด	ปัญหาขั้นตอนมากเกินไป ทำให้ใช้เวลามากในการขึ้นทะเบียนคนต่างด้าว
๗	นายเสน่ห์ ดาวเรือง	๖๒	ร้านดาวเรืองการเกษตร	มีขั้นตอนยุ่งยาก ค่าใช้จ่ายมาก เดินทางติดต่อหลายครั้ง เสียค่าเดินทางมาก
๘	นายเอกทัต ดาวเรือง	๓๐	ร้านอำแพง อึ้งเจ็ท	มีขั้นตอนเยอะเกินไป มีค่าใช้จ่ายหลายขั้นตอน
๙	นางสาวลัดดา แม้นศรี	๓๖	บริษัท แปซิฟิค ค้าไม้ จำกัด	บริษัทจะรับพนักงานต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทาง (passport) ที่ถูกต้องและมีใบอนุญาตทำงานเท่านั้น
๑๐	เบญจมาศ สุวรรณโณ	๔๗	หจก. พี.ซี. ทุน่า	๑. เจ้าหน้าที่อาจไม่เพียงพอทำให้งานล่าช้า ๒. ค่าใช้จ่ายสูง

ความคิดเห็น ข้อ ๓ ท่านคิดว่ากฎหมาย ระเบียบต่างๆที่ควบคุมแรงงานต่างด้าวและการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ หรือควรแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	สถานประกอบการ	ความคิดเห็น ๓ ท่านคิดว่ากฎหมาย ระเบียบต่างๆที่ควบคุมแรงงานต่างด้าวและการบังคับใช้ กฎหมายดังกล่าวเป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ หรือควรแก้ไขในเรื่องใดบ้าง
๑.	ไม่ประสงค์ออกนาม	-	หจก.โกลเด้นพาวเดอร์โค้ท	อยากให้เป็นแบบ One Stop Service
๒.	นายเทียนชัย ตั้งติวะโสภณ	๕๔	หจก. โสภณพาณิชย์	เหมาะสมดี
๓	อนงค์รัตน์ แสงเจริญ	๓๗	หจก. อินฟินิตี้ สปินนิ่ง	เหมาะสม
๔	ปิยะฉัตร โชคพิชิต	๕๓	บริษัท เชี่ยวแสงเท็กซ์ไทล์ อินดัสตรีส์ จำกัด	มีความสงสัยในเรื่องที่พนักงานต้องรายงานตัวที่ ตม.ทุกๆ ๙๐ วัน เป็นเรื่องจำเป็น หรือไม่ เพราะเหตุใดต้องรายงานทุกๆ ๙๐ วัน
๕	นายวรพงษ์ ขอบชื่น	๓๙	หจก.ทรัพย์สาครสเตนเลส	ไม่เหมาะสม เนื่องจากปัญหาแรงงานต่างด้าวสร้างปัญหาเรื่องความมั่นคงของ ประเทศมาก ควรจะมีการตรวจสอบข้อมูลของแรงงานให้รอบคอบให้มากกว่านี้
๖	-	-	บริษัท เอส.บี.แอล อินดัสเตรียล จำกัด	ควรลดขั้นตอนเรื่องการจดทะเบียนให้เร็วขึ้นและเอกสารให้น้อยลง
๗	นายเสน่ห์ ดาวเรือง	๖๒	ร้านดาวเรืองการเกษตร	เหมาะสม แต่ควรบังคับใช้จริงจัง
๘	นายเอกทัต ดาวเรือง	๓๐	ร้านอำแพง อึ้งเจ็ท	ควรแก้ไขให้ลดขั้นตอนและรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายลงอีก และมีช่องว่างทางกฎหมาย ทำให้มีการเรียกเก็บส่วย เจ้าหน้าที่ข่มขู่แรงงาน
๙	นางสาวลัดดา แม้นศรี	๓๖	บริษัท แปซิฟิค ค้าไม้ จำกัด	เหมาะสมดีแล้ว แต่มีความล่าช้าในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน เพราะ จำนวนเจ้าหน้าที่มีน้อย ควรลดขั้นตอนให้เร็วขึ้นและเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น
๑๐	เบญจมาศ สุวรรณโณ	๔๗	หจก. พี.ซี. หนูนำ	ควรมีความรัดกุม ไม่ให้มีช่องว่างการทุจริต/ง่ายต่อการปฏิบัติ

ความคิดเห็น ข้อ ๔ หากมีนโยบายการแก้ปัญหาให้เกิดความสะดวกและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมท่านจะนำแรงงานต่างด้าวไปจดทะเบียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	สถานประกอบการ	ความคิดเห็น ๔ หากมีนโยบายการแก้ปัญหาให้เกิดความสะดวกและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ท่านจะนำแรงงานต่างด้าวไปจดทะเบียนหรือไม่ เพราะเหตุใด
๑.	ไม่ประสงค์ออกนาม	-	หจก.โกลเด้นพาวเดอร์ไคท์	ปกติใช้แรงงานแบบจดทะเบียนอยู่แล้ว/ไป
๒.	นายเทียนชัย ตั้งติวะโสภณ	๕๔	หจก. โสภณพาณิชย์	นำไปจดทะเบียน เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ
๓	อนงค์รัตน์ แสงเจริญ	๓๗	หจก. อินฟินิตี้ สปินนิ่ง	จดทะเบียน
๔	ปิยะฉัตร โชคพิชิต	๕๓	บริษัท เชี่ยวแสงเท็กซ์ไทล์ อินดัส ตรีส์ จำกัด	ทางสถานประกอบการ (โรงงาน) รับแต่พนักงานต่างด้าวที่มีเอกสารครบถ้วนถูกต้อง และขึ้นทะเบียนถูกต้อง
๕	นายวรพงษ์ ขอบชื่น	๓๙	หจก.ทรัพย์สาครสแตนเลส	ไป
๖	-	-	บริษัท เอส.พี.แอล อินดัสเตรียล จำกัด	นำไปจดทะเบียนเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายและการควบคุมจะง่ายขึ้น
๗	นายเสน่ห์ ดาวเรือง	๖๒	ร้านดาวเรืองการเกษตร	นำไปจดทะเบียนแน่นอน
๘	นายเอกทัต ดาวเรือง	๓๐	ร้านอำแพง อึ้งเจ็ท	นำไปจดทะเบียนทุกครั้งในช่วงที่ผ่านมา
๙	นางสาวลัดดา แม้นศรี	๓๖	บริษัท แปซิฟิค ค้าไม้ จำกัด	คำตอบเหมือนข้อ ๒.๒ (บริษัทจะรับพนักงานต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทาง (passport) ที่ถูกต้องและมีใบอนุญาตทำงานเท่านั้น)
๑๐	เบญจมาศ สุวรรณโณ	๔๗	หจก. พี.ซี. ทุน่า	ปัจจุบันบริษัทใช้แรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย ๑๐๐ %

ความคิดเห็น ข้อ ๕ ท่านมีความกังวลใจ และความไม่สะดวกอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการดูแลแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	สถานประกอบการ	ความคิดเห็น ๕ ท่านมีความกังวลใจ และความไม่สะดวกอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการดูแลแรงงานต่าง ด้าวที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน
๑.	ไม่ประสงค์ออกนาม	-	หจก.โกลเด้นพาวเดอร์เคϊท์	ไม่มีความกังวลใจ เพราะคนงานของบริษัทฯ ถูกต้องทั้งหมด แต่ในอดีตมีแรงงานไม่ได้ขึ้น ทะเบียน ต้องจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่เป็นรายเดือน (๕๐๐บาท/คน)
๒.	นายเทียนชัย ตั้งติวะโสภณ	๕๔	หจก. โสภณพาณิชย์	ไม่มี
๓	อนงค์รัตน์ แสงเจริญ	๓๗	หจก. อินฟินิตี้ สปินนิ่ง	ลงทะเบียนทุกคน
๔	ปิยะฉัตร โชคพิชิต	๕๓	บริษัท เชี่ยวแสงเท็กซ์ไทล์ อินดัสตรีส์ จำกัด	-
๕	นายวรพงษ์ ขอบชื่น	๓๙	หจก.ทรัพย์สาครสแตนเลส	ไม่มี
๖	-	-	บริษัท เอส.บี.แอล อินดัสเตรียล จำกัด	แรงงานต่างด้าวที่ไม่ขึ้นทะเบียนไม่มี
๗	นายเสน่ห์ ดาวเรือง	๖๒	ร้านดาวเรืองการเกษตร	-
๘	นายเอกทัต ดาวเรือง	๓๐	ร้านอำแพง อึ้งเจ้ท	การข่มขู่จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เรียกค่าใช้จ่าย (ค่าคุ้มครอง)
๙	นางสาวลัดดา แม้นศรี	๓๖	บริษัท แปซิฟิค ค้าไม้ จำกัด	บริษัทไม่มีพนักงานต่างด้าวที่ยังไม่ขึ้นทะเบียน
๑๐	เบญจมาศ สุวรรณโณ	๔๗	หจก. พี.ซี. ทุน่า	-

ความคิดเห็น ข้อ ๖ ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกหรือไม่

ลำดับที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	สถานประกอบการ	ความคิดเห็น ๖ ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกหรือไม่
๑.	ไม่ประสงค์ออกนาม	-	หจก.โกลเด้นพาวเดอร์โคท	ควรเริ่มจัดระเบียบตั้งแต่ต้นทางที่ด้านชายแดนเลย ไม่ใช่ให้เข้ามาอยู่แล้วมาแก้ปัญหาทีหลัง เป็นการเอื้อประโยชน์ให้เจ้าหน้าที่ทุจริต
๒.	นายเทียนชัย ตั้งติวะโสภณ	๕๔	หจก. โสภณพาณิชย์	-
๓	อนงค์รัตน์ แสงเจริญ	๓๗	หจก. อินฟินิตี้ สปินนิ่ง	-
๔	ปิยะฉัตร โชคพิชิต	๕๓	บริษัท เชี่ยวแสงเท็กซ์ไทล์ อินดัสตรีส์ จำกัด	๑. พนักงานฝ่ายบุคคล เมื่อต้องไปติดต่อเรื่องงาน-เอกสารของแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะ ตม. ต้องใช้เวลาเยอะมาก อยากให้มีการบริหารจัดการให้มีการทำงานที่คล่องตัวกว่านี้ จะได้ไม่ต้องเสียเวลามาก ๒. พนักงานต่างด้าวมีปัญหาโดนตำรวจรวบกวบอย ไม่ทราบว่าเป็นตำรวจจริงหรือปลอมก็ไม่รู้ เพราะแต่งตัวครึ่งท่อน มาตรวจเอกสารทางพนักงานมีเอกสารครบถ้วน-ถูกต้อง แต่ตำรวจก็บอกว่าหมดอายุ มีปรับ ๑,๐๐๐ บาท ไม่มีใบเสร็จ บางครั้งพนักงานก็โดนยึดกระเป๋ไปทิ้งไปเลย
๕	นายวรพงษ์ ขอบชื่น	๓๙	หจก.ทรัพย์สาครสแตนเลส	ช่องทางของผู้ถือกฎหมายในการเรียกร้องผลประโยชน์มีมากในแรงงานต่างด้าว ต่อคนต่อเดือนประมาณ ๕๐๐ บาท (เฉพาะแรงงานเถื่อน)
๖	-	-	บริษัท เอส.บี.แอล อินดัสเทรียล จำกัด	จะบอกเรื่องเอกสารต่างด้าวมกเกินไป ต้องต่อworkทุกปี ต่อ ๙๐ วัน ๓ เดือน ต่อวีซ่า ๒ ปี เปลี่ยนนายจ้างอีก ขอให้ขั้นตอนลดลงจะได้สะดวกขึ้น
๗	นายเสน่ห์ ดาวเรือง	๖๒	ร้านดาวเรืองการเกษตร	ลดค่าใช้จ่ายการขึ้นทะเบียน ให้มีความสำคัญกับแรงงานต่างด้าวเพราะมีความจำเป็นต้องจ้างลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เอาเปรียบแรงงานต่างด้าว
๘	นายเอกทัต ดาวเรือง	๓๐	ร้านอำแพง อึ้งเจ้ท	ควรปรับปรุงการให้บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบ One Stop Service เหมือนทำบัตรประชาชน
๙	นางสาวลัดดา แม้นศรี	๓๖	บริษัท แปซิฟิค ค้าไม้ จำกัด	อยากให้ลดขั้นตอนการทำงานและการยื่นเอกสารให้รวดเร็วกว่านี้
๑๐	เบญจมาศ สุวรรณโณ	๔๗	หจก. พี.ซี. หูน่า	-

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าว

ความคิดเห็นข้อ ๑ ท่านคิดว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานที่สมุทรสาครมากที่สุด และแรงจูงใจรองอื่นๆ ได้แก่อะไรบ้าง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๑ ท่านคิดว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานที่สมุทรสาครมากที่สุด และแรงจูงใจรองอื่นๆ ได้แก่อะไรบ้าง
๑	ร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์ สุขแก้ว	รองสารวัตร	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด สมุทรสาคร กองบังคับการตรวจ คนเข้าเมือง ๓	- แรงจูงใจหลัก ได้แก่จำนวนทรัพยากร จำนวนสถานประกอบการ โรงงาน และกิจการต่างๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่มีให้เลือกมากมายหลากหลาย และใน กิจการบางประเภท เช่น ประมง, กิจการที่เกี่ยวข้องกับประมง(ล้าง), โรงงานคัดแยกขยะฯ คนไทยไม่นิยมทำ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ คนต่างด้าวเข้ามาทำงาน ตลอดจนจำนวนค่าแรงที่เพิ่มขึ้นเป็น สามร้อยบาทก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ ทำให้แรงงานสัญชาติพม่าหลังไหล มาสู่จังหวัดสมุทรสาครเป็นจำนวนมาก - แรงจูงใจรอง ได้แก่ พื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีเส้นทางการคมนาคม ที่เป็นเสมือนจุดศูนย์กลางที่แรงงานต่างด้าวสามารถหลังไหลเข้ามาได้ อย่างสะดวกไม่ว่าจะมาทางภาคใต้(ระนอง),ภาคตะวันออก(สระแก้ว), หรือภาคตะวันตก(กาญจนบุรี,ราชบุรี,ประจวบคีรีขันธ์) และจำนวน ประชากรแรงงานต่างด้าว จำนวนชุมชนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทำให้มี การบอกต่อๆ ไม่ว่าญาติ คนที่รู้จัก ให้มาทำงานที่จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากมาแล้วก็สามารถมาพักอาศัยอยู่กับญาติ คนรู้จัก และสามารถ เข้าทำงานได้

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๑ ท่านคิดว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานที่สมุทรสาครมากที่สุด และแรงจูงใจเรื่องอื่นๆ ได้แก่อะไรบ้าง
๒	นายวันชัย สาครมณีรัตน์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	แรงจูงใจที่มีมากที่สุดคือแหล่งงาน เนื่องจากมีสถานประกอบการ และประเภทกิจการจำนวนมากและหลากหลาย ส่วนแรงจูงใจเรื่อง ได้แก่ แหล่งชุมชนต่างด้าวมีจำนวนมาก รวมถึงจำนวนแรงงานพม่า จำนวนมาก
๓	นายประสิทธิ์ พูนจันทร์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	๑. ด้านเศรษฐกิจ (รายได้ต่อวัน/เดือน สูงกว่ารายได้ในท้องถิ่น ประเทศต้นทาง ๒. ด้านสังคม (ความเจริญ ความเป็นอยู่ในสมุทรสาครดีกว่า ฯลฯ)
๔	นายวิษณุ สวัสดิ์สนิย์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานแรงงานจังหวัด สมุทรสาคร	แรงจูงใจมากที่สุดคือค่าแรงและรายได้สูงกว่าจังหวัดอื่น ปัจจัยรองคือญาติพี่น้องของแรงงานเหล่านั้นอยู่ในจังหวัดนี้มาก สภาพความเป็นอยู่ที่เป็นชุมชนต่างด้าว อาชีพที่สามารถหัดได้ไม่ต้องใช้ทักษะสูง ความนิยมที่จะเข้ามาในสมุทรสาคร
๕	พ.จ.ต. พิระ โชคบุญเจริญ	-	สำนักงานสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงาน จังหวัด สมุทรสาคร	จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวหนาแน่น เป็นที่ รู้จักของแรงงานต่างด้าวและประเทศพม่าเป็นอย่างดี จังหวัดสมุทรสาครมีตำแหน่งงานให้ทำงานเป็นจำนวนมาก
๖	ด.ต. วินัย พวงทองคำ	ผู้บังคับหมู่	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	ได้ค่าแรงสูงกว่าประเทศพม่า และมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ แรงงานมาก มีการชักชวนกันโดยญาติพี่น้องกัน
๗	ด.ต. ขจิต การ์รินทร์	ผบ.หมู่ กก.สส.ภ.จว. สมุทรสาคร	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	ได้ค่าแรงแพงและมีโรงงานอุตสาหกรรมมาก

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๑ ท่านคิดว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานที่สมุทรสาครมากที่สุด และแรงจูงใจรองอื่นๆ ได้แก่อะไรบ้าง
๘	นายจิรวัดน์ มากรักษา	นักวิชาการสุขาภิบาล	เทศบาลนครอ้อมน้อย	รายได้สูงกว่าทำงานในประเทศตน ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม
๙	นายจิระชัย จิระชีวี	หน.ฝ่ายอนามัยและ สิ่งแวดล้อม	อบต.ท่าทราย	รายได้ที่ค่อนข้างสูง และกลุ่มประชากรต่างด้าวที่อยู่กันเป็นชุมชน ทำให้รู้สึกปลอดภัย
๑๐	น.ส. ปรางทิพย์ พรหมมาลัย	-	สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมุทรสาคร	๑. รายได้สูง มีแหล่งจ้างงานหลากหลาย ๒. คนไทยไม่กีดกันชาวต่างด้าว

ความคิดเห็นข้อ ๒ ท่านคิดว่าการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นวิธีการที่เหมาะสมหรือไม่ ในการควบคุมกำกับติดตามแรงงานต่างด้าว

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๒ ท่านคิดว่าการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นวิธีการที่เหมาะสมหรือไม่ ในการควบคุมกำกับติดตามแรงงานต่างด้าว
๑	ร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์ สุขแก้ว	รองสารวัตร	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด สมุทรสาคร กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๓	การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในปัจจุบันนี้เป็นวิธีการที่เหมาะสมดีแล้ว เพราะการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสามารถที่จะทราบได้ถึงปริมาณ และจำนวนแรงงานต่างด้าวที่มีอยู่อย่างถูกต้อง เพื่อง่ายต่อการควบคุม ให้มีความเหมาะสมและไม่มาแย่งอาชีพคนไทย
๒	นายวันชัย สาครมนิรัตน์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	เหมาะสม แต่ต้องมีระบบติดตามควบคุมมากกว่าปัจจุบัน รวมถึงต้องใช้ มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ฝ่าฝืนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
๓	นายประสิทธิ์ พูนจันทร์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	เหมาะสม แต่ต้องมีระบบควบคุมที่ดี เช่น กำหนดแนวทางการขึ้น ทะเบียนให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของนายจ้าง ที่ส่งเสริม ด้านเศรษฐกิจ ปฏิบัติตามกฎหมายหรือนโยบายของทางภาครัฐ
๔	นายวิษณุ สวัสดิ์สนิย์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	เหมาะสมที่สุดในขณะนี้ แต่ต้องพัฒนาระบบให้สามารถติดตามแหล่งที่ อยู่ ที่ทำงานให้มีคุณภาพขึ้น
๕	พ.จ.ต. พิระ โชคบุญเจริญ	-	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน จังหวัดสมุทรสาคร	เป็นวิธีการหนึ่งที่ดี แต่จะต้องมีขั้นตอนที่กระชับ รวดเร็ว เสียค่าใช้จ่าย น้อย โปร่งใส -ควรให้จดทะเบียนอย่างมีระยะเวลาจำกัด
๖	ด.ต. วินัย พวงทองคำ	ผู้บังคับหมู่	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	เป็นวิธีที่เหมาะสม เพราะการจดทะเบียนจะได้รู้รูปพรรณ ถ้าไปกระทำ ผิดจะได้ตรวจสอบได้ง่ายกว่า
๗	ด.ต. ขจิต การินทร์	ผบ.หมู่ กก.สส.ภ.จว. สมุทรสาคร	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	เหมาะสมดีแล้ว
๘	นายจิรวัฒน์ มากรักษา	นักวิชาการสุขาภิบาล	เทศบาลนครอ้อมน้อย	เหมาะสม อย่างน้อยก็ทราบว่ามีความจำเป็นเท่าไร

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๒ ท่านคิดว่าการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวเป็นวิธีการที่เหมาะสม หรือไม่ ในการควบคุมกำกับติดตามแรงงานต่างด้าว
๙	นายจิระชัย จิระชีวี	หน.ฝ่ายอนามัยและ สิ่งแวดล้อม	อบต.ท่าทราย	เหมาะสม เพราะสามารถทราบจำนวนที่ชัดเจน/แหล่งที่อยู่/สถานที่ ทำงาน/สามารถติดตามได้
๑๐	น.ส. ปรางทิพย์ พรหมมาลัย	-	สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมุทรสาคร	เหมาะสมดีแล้ว

ความคิดเห็นข้อ ๓ กรณานิบายขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว และปัญหาอุปสรรคที่พบ

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๓ กรณานิบายขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว และปัญหาอุปสรรคที่พบ
๑	ร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์ สุขแก้ว	รองสารวัตร	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสมุทรสาคร กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๓	ขั้นตอนการจดทะเบียน คือ ๑.นายจ้างยื่นแบบคำร้องขอจ้างคนต่างด้าวพร้อมแบบ ท.ต.๑ ๒.นายจ้างยื่นแบบ ท.ต.๑ เพื่อรายงานตัวคนต่างด้าว ๓.นายจ้างยื่นขอนัด ตรวจสุขภาพให้กับคนต่างด้าว ๔.การยื่นขออนุญาตทำงาน ๕.การจัดทำประวัติคนต่างด้าว ๖.การตรวจสุขภาพคนต่างด้าว ๗.การรับใบอนุญาตทำงาน - ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการขึ้นทะเบียน แรงงานต่างด้าว ขั้นตอนการจดทะเบียน เอกสารที่จะใช้ประกอบสำหรับ การจดทะเบียน บางคนต้องมาหลายรอบจึงจะสามารถดำเนินการได้เสร็จ ทำให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่าย
๒	นายวันชัย สาครมณีรัตน์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	แรงงานต่างด้าวต้องรายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติหรือหนังสือเดินทาง และตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพ (ถ้ามี) และขออนุญาตทำงาน ทั้งนี้ ปัญหาอุปสรรคเกิดจากนายจ้างไม่นำแรงงานไปจดทะเบียน เนื่องจากจด ทะเบียนแล้วแรงงานมักออกจากงาน
๓	นายประสิทธิ์ พูนจันทร์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวไปดำเนินการตามที่หน่วยงานราชการแต่ละ หน่วยกำหนดในแต่ละครั้ง แต่ก็มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความล่าช้า แสวงหาผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
๔	นายวิชณุ สวัสดิ์สนิย์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	ขั้นตอน ๑.นายจ้างขอได้ตัวแรงงาน ๒.ขอใบ ทร. ๓๘/๑ (ทำทะเบียน ประวัติ) ๓.ตรวจสุขภาพ ๔.รับใบอนุญาตทำงาน ๕.แจ้ง ตม. ที่พักอาศัย - ปัญหา คือ ความล่าช้า และต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง มีการแสวงหาผลประโยชน์ จากผู้เกี่ยวข้อง

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๓ กรณোধิบายขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว และปัญหาอุปสรรคที่พบ
๕	พ.จ.ต. พิระ โชคบุญเจริญ	-	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน จังหวัดสมุทรสาคร	เป็นเรื่องของสำนักงานจัดหางานฯ
๖	ด.ต. วินัย พวงทองคำ	ผู้บังคับหมู่	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	หลายขั้นตอนมาก
๗	ด.ต. ขจิต การินทร์	ผบ.หมู่ กก.สส.ภ.จว. สมุทรสาคร	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	ไม่ทราบขั้นตอนเพราะเป็นหน่วยตรวจจับ
๘	นายจิรวัฒน์ มากรักษา	นักวิชาการสุขาภิบาล	เทศบาลนครอ้อมน้อย	เขียนคำร้องขึ้นทะเบียนแรงงาน -ตรวจสุขภาพ -ทำบัตร -แจ้งสถาน ประกอบการเพื่อรายงานประจำปี
๙	นายจิระชัย จิระชีวี	หน.ฝ่ายอนามัยและ สิ่งแวดล้อม	อบต.ท่าทราย	ปัญหาอุปสรรค คือการประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน,กำหนดระยะเวลาที่ เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งและเอกสารจำนวนมาก/ซับซ้อน
๑๐	น.ส. ปรางทิพย์ พรหมมัลย์	-	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร	๑.ยื่นขึ้นทะเบียน ๒.ตรวจสุขภาพ ๓.ขออนุญาตทำงาน ๔.ทำประวัติ ๕.ทำงาน

ความคิดเห็นข้อ ๔ ท่านคิดว่าขั้นตอนต่างๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการลดขั้นตอน หรือปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๔ ท่านคิดว่าขั้นตอนต่างๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการลดขั้นตอน หรือปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร
๑	ร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์ สุขแก้ว	รองสารวัตร	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด สมุทรสาคร กองบังคับการตรวจ คนเข้าเมือง ๓	ขั้นตอนต่างๆ ที่ทำอยู่ในปัจจุบันนี้มีขั้นตอนและเอกสารที่มากเกินไป ควรลดขั้นตอนและลดเอกสารบางอย่างที่ไม่มีความจำเป็น เพื่อให้มี ความรวดเร็ว
๒	นายวันชัย สาครมณีรัตน์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	ขั้นตอนเหมาะสมแต่ควรจัดตั้งในรูปแบบเบ็ดเสร็จ ลดขั้นตอนเวลา
๓	นายประสิทธิ์ พูนจันทร์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	ขั้นตอนเหมาะสม ควรจัดกลุ่มแรงงานต่างด้าวออกเป็น ๒กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีหนังสือเดินทางหรือมีเอกสารแสดงตัวตนของระเทศต้นทาง และกลุ่มที่ไม่มีเอกสารแสดงตัวตน ให้ลดขั้นตอนการออก ทร. ๓๘/๑ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ผ่านๆ มา
๔	นายวิษณุ สวัสดิ์สนิย์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	ขั้นตอนทั้งหมดมีความเหมาะสมและมีความสำคัญ แต่ควรจัดให้ความ สะดวกและใช้เวลาให้น้อยลง เช่น จัดศูนย์ One Stop Service และ พิจารณาค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและตัดระบบนายหน้าให้ได้
๕	พ.จ.ต. พิระ โชคบุญเจริญ	-	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน จังหวัดสมุทรสาคร	ขั้นตอนต้องมีความกระชับ รวดเร็ว
๖	ด.ต. วินัย พวงทองคำ	ผู้บังคับหมู่	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	ควรลดขั้นตอนลงให้กระชับมากกว่านี้
๗	ด.ต. ขจิต การินทร์	ผบ.หมู่ กก.สส.ภ.จว. สมุทรสาคร	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	ไม่มีความเห็น

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๔ ท่านคิดว่าขั้นตอนต่างๆ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการลดขั้นตอน หรือปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร
๘	นายจิรวัฒน์ มากรักษา	นักวิชาการสุขาภิบาล	เทศบาลนครอ้อมน้อย	เหมาะสมดี แต่อยากให้ควบคุมการเคลื่อนย้ายระหว่างที่มีใบอนุญาตทำงานยังไม่หมดอายุ –ค่าธรรมเนียมในการขึ้นทะเบียนควรจัดสรรให้ท้องถิ่นด้วย เพราะแรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่อาศัยจริง มีขยะเกิดขึ้นจริงในพื้นที่
๙	นายจิระชัย จิระชีวี	หน.ฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม	อบต.ท่าทราย	ควรใช้บัตรโดยทำครั้งเดียว ตอนทำpassport และใช้ระบบชิปในบัตร เพื่อให้สามารถยื่นขออนุญาตทำงานได้ตลอดปี เพราะเมื่อเปลี่ยนนายจ้างก็บันทึกข้อมูลใหม่ลงในชิป
๑๐	น.ส. ปรางทิพย์ พรหมมาลัย	-	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร	การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ควรลดขั้นตอนและทำให้เป็นศูนย์บริหารจัดการแบบจุดเดียวเพื่อสามารถควบคุมได้ง่าย

ความคิดเห็นข้อ ๕ ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกหรือไม่

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๕ ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกหรือไม่
๑	ร้อยตำรวจเอกประสิทธิ์ สุขแก้ว	รองสารวัตร	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด สมุทรสาคร กองบังคับการตรวจ คนเข้าเมือง ๓	ควรที่จะให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว เช่น จัดหางาน, สวัสดิการ, อุตสาหกรรม, ตรวจคนเข้าเมืองฯ มีศูนย์ ประสานงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานที่ ถูกต้องตรงกัน มีข้อมูลปัจจุบัน เพื่อง่ายต่อการควบคุมและตรวจสอบ
๒	นายวันชัย สาครมณีรัตน์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	การบริหารจัดการแรงงานควรมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักแยกต่างหาก โดยให้ปฏิบัติงานได้ครบทุกองค์ประกอบ
๓	นายประสิทธิ์ พูนจันทร์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	ควรกำหนดนโยบายให้อนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานโดยการ ผ่อนผันให้ชัดเจน ถ้าเป็นครั้งคราวจะไม่มีเตรียมการที่เป็นรูปธรรม ควรกำหนดให้ชัดเจนโดยพิจารณาความต้องการแรงงานภาคเอกชน เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกชนที่จ้างแรงงานต่างด้าวแล้ว ปฏิบัติ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดหรือตามมาตรฐานสากล
๔	นายวิษณุ สวัสดิ์สนิย์	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ	สำนักงานจัดหางานจังหวัด สมุทรสาคร	ควรจัดตั้งศูนย์แรกเข้าแรงงานต่างด้าวเพื่ออบรมให้ความรู้ด้าน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขนบธรรมเนียมประเพณี การใช้ชีวิตให้ปลอดภัย แล้วไม่ตกเป็นเหยื่อ เช่น การค้ามนุษย์ เป็นต้น
๕	พ.จ.ต. พิระ โชคบุญเจริญ	-	สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน จังหวัดสมุทรสาคร	-
๖	ด.ต. วินัย พวงทองคำ	ผู้บังคับหมู่	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	เคยพูดคุยกับผู้ประกอบการบอกว่าควรลดขั้นตอนลง เพราะใช้ เวลานานเกินไป
๗	ด.ต. ขจิต การินทร์	ผบ.หมู่ กก.สส.ภ.จว. สมุทรสาคร	กก.สส.ภ.จว.สมุทรสาคร	-

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ความคิดเห็น ๕ ท่านมีสิ่งใดที่อยากจะบอกเพิ่มเติมอีกหรือไม่
๘	นายจิรวัฒน์ มากรักษา	นักวิชาการสุขาภิบาล	เทศบาลนครอ้อมน้อย	อยากให้ควบคุมเรื่องสัญชาติด้วย เพราะต่อไปจะเป็นปัญหาระดับชาติ การกลืนสัญชาติโดยแรงงานต่างชาติและคนไทย
๙	นายจิระชัย จิระชีวี	หน.ฝ่ายอนามัยและ สิ่งแวดล้อม	อบต.ท่าทราย	ควรลดขั้นตอนที่ซับซ้อน โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จัดทำเหมือน บัตรประชาชนไทยจะสามารถเคลื่อนย้ายแรงงานได้โดยเสรี เพื่อให้ไทยพ้นจากการกีดกันทางการค้า ว่าด้วยการค้ามนุษย์และแรงงาน บังคับ/แรงงานเด็ก
๑๐	น.ส. ปรางทิพย์ พรหมมาลัย	-	สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมุทรสาคร	ควรมีการบูรณาการข้อมูลกันทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้มี ฐานข้อมูลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ – นามสกุล พ.ต.อ. ดิเรก ปลั่งดี

ตำแหน่ง รองผู้บังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สังกัด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

วุฒิการศึกษา ปริญญาโท คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๔๘ สารวัตรสถานีตำรวจทางหลวง ๔ กองกำกับการ ๑ (ปากช่อง)

พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๓ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจทางหลวงพิเศษ หมายเลข ๙ (มอเตอร์เวย์)

พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ ผู้กำกับการ ๑ กองบังคับการตำรวจทางหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗ รองผู้บังคับการตำรวจทางหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๗ – ปัจจุบัน รองผู้บังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ - นามสกุล นางนงลักษณ์ ขวัญแก้ว
 ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกรม
 สังกัด กรมธนารักษ์
 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ปริญญาโท ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการงานสาธารณะ
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การบริหารราชการ/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๗ ธนารักษ์พื้นที่ระยอง
 พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๕๑ ธนารักษ์พื้นที่นครปฐมระยอง
 พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕ ธนารักษ์พื้นที่จังหวัดลพบุรี
 พ.ศ. ๒๕๕๕ – ปัจจุบัน ผู้ตรวจราชการกรม

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ – นามสกุล นางสาววิวรรณ ศรีวนาภิรมย์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงยุติธรรม
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปริญญาโท M.B.A. Lincoln University

ประสบการณ์การบริหาร/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๕๐	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๑	เลขานุการกรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๑	ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านบริหารงานทรัพยากรบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๕ – ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

รางวัลหรือทุนการศึกษา

ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๗

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ - นามสกุล นางสาวมาลี ศรีรัตนธรรม
 ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกรม
 สังกัด กรมป่าไม้
 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี วนศาสตร์บัณฑิต (สาขาชีววิทยาป่าไม้) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประสบการณ์การบริหารราชการ/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๑ เลขานุการกรมป่าไม้
 พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๓ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง กรมป่าไม้
 พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๓ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
 สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๔ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้
 พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 จังหวัดสมุทรสาคร
 พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้
 พ.ศ. ๒๕๕๗ – ปัจจุบัน ผู้ตรวจราชการ กรมป่าไม้

รางวัลหรือทุนการศึกษา

- ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒
- รายงานการศึกษาส่วนบุคคลดีเด่น (หลักสูตรนักบริหารระดับสูง: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม
 รุ่นที่ ๖๕) เรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง
 จันทบุรี และสระแก้ว)

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ – นามสกุล นายสมชาย อุดมศรีสำราญ
 ตำแหน่ง ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
 สังกัด ศาลยุติธรรม
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 เนติบัณฑิตไทย

ประสบการณ์การบริหารราชการ/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๓๖ – ๒๕๓๙	ผู้พิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. ๒๕๓๙ – ๒๕๔๔	ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๗	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๔๙	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๐	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแพ่งธนบุรี
พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๒	เลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค ๙
พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๔	ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง
พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๕	รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้
พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖	รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ๗
พ.ศ. ๒๕๕๖ – ปัจจุบัน	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ – นามสกุล นายนรินทร์ เยี่ยมสมบัติ

ตำแหน่ง อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

สังกัด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุด

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 เนติบัณฑิตไทย

 ปริญญาโท กฎหมาย (LLM) Case Western Reserve University

 ปริญญาโท กฎหมาย (MCL) Indiana University

ประสบการณ์การบริหารราชการ/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖	รองอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ชลบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๔๘	รองอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงชลบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๒	รองอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี
พ.ศ. ๒๕๕๒ – ปัจจุบัน	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุด

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ - นามสกุล นายรัฐวิทย์ อรรถยุดิ

ตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหาร

สังกัด บริษัท ก.วัฒนา จำกัด

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา

ประสบการณ์การบริหาร/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๐ – ปัจจุบัน กรรมการรองผู้จัดการ บริษัท PTSN SUPPLY จำกัด

พ.ศ. ๒๕๕๔ – ปัจจุบัน ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ก.วัฒนา จำกัด

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ - นามสกุล นายนิสิต อนันตรักษ์

ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ

สังกัด บริษัท นิสิต แอนด์พาร์ทเนอร์ จำกัด และ บริษัทในเครือ

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปริญญาโท รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปริญญาโท นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การบริหาร/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๘ – ปัจจุบัน กรรมการผู้จัดการ

บริษัท นิสิต แอนด์พาร์ทเนอร์ จำกัด และ บริษัทในเครือ

ผลงานทางวิชาการ

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

ผลงานวิจัย เรื่อง ปัญหาการใช้อนุญาตตุลาการในสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ - นามสกุล นายเจริญ จุ่นพืงพระเกียรติ

ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ

สังกัด บริษัท ญาดาวิ จำกัด

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การบริหาร/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๘ – ๒๕๓๔ ผู้ช่วยผู้จัดการ บริษัท โชคชัยปัญจทรัพย์ คาร์เซ็นเตอร์

พ.ศ. ๒๕๓๔ – ๒๕๔๕ ผู้จัดการ บริษัท ศูนย์รถยนต์เกร็งค์ปรีซ์

พ.ศ. ๒๕๔๖ – ปัจจุบัน กรรมการผู้จัดการ บริษัท ญาดาวิ จำกัด

ประวัติผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ชื่อ - นามสกุล พ.ต.อ. รุ่งเกียรติ สนแจ้ง

ตำแหน่ง รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๔

สังกัด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตร์ (ตร) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๒ ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสตูล

พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๕ ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดนราธิวาส

พ.ศ. ๒๕๕๕ – ปัจจุบัน รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๔

รางวัลหรือทุนการศึกษา

ทุนรัฐบาลสิงคโปร์ หลักสูตร ASEAN Border Cooperation for Managers

บทความเรื่อง “ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษา แรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร”

บทความวิชาการเรื่อง “ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร” มีความมุ่งหมายเพื่อรวบรวมปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคล ๓ กลุ่มที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มผู้ประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่าในกิจการ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร (Documentary Research) บทความ ผลงานวิจัยต่างๆ เอกสารทางราชการ ที่จัดทำขึ้น ข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ตามสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ตำรา หนังสือทางวิชาการ บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้รวบรวมตั้งแต่ความหมายของคำว่า แรงงานต่างด้าว ความเป็นมาของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย ประเภทของแรงงานต่างด้าว ปัญหาที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว และแนวคิดในการจัดการแรงงานต่างด้าว รวมถึงรวบรวมกฎหมาย นโยบายและมาตรการที่รัฐบาลนำมาใช้แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยเฉพาะชาวพม่าที่หลบหนีเข้ามาอยู่ในจังหวัดสมุทรสาครเป็นจำนวนมาก เป็นปัญหาที่มีหลายมุมมองระหว่างด้านความมั่นคง เพราะที่ผ่านมาบุคคลเหล่านี้ได้สร้างปัญหาด้านความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ก่ออาชญากรรมต่างๆ เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การตั้งชุมชนของเชื้อชาติตัวเองที่ยากต่อการควบคุมป้องกัน ขณะเดียวกัน ก็สร้างปัญหาทางสังคม เกิดภาวะคนต่างชาติที่ขาดคุณภาพเข้ามาอยู่ในสังคมไทยมากขึ้น ปัญหาด้านการศึกษาและปัญหาทางสาธารณสุข ขณะเดียวกันมุมมองด้านเศรษฐกิจปฏิเสธไม่ได้เลยว่าแรงงานเหล่านี้ได้เข้ามาทดแทนแรงงานที่ขาดแคลนจริงๆ เพราะเป็นงานที่หนักและน่ารังเกียจ รวมถึงการสร้างรายได้เข้าประเทศจากการผลิตเพื่อส่งออกในหลายๆ ด้านที่อาศัยแรงงาน ต่างด้าวเหล่านี้เป็นหลัก

พจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน นิยามคำว่า แรงงานไว้ว่า "แรงงาน น. ประชากร ในวัยทำงาน ไม่รวมถึงคนพิการ คนวิกลจริต นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน นักบวช ทหาร ผู้ต้องขัง และผู้ประกอบกิจการเพื่อหากำไร : ความสามารถในการทำงานเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ, กิจการที่คนงานทำในการผลิตเศรษฐกิจ, ผู้ใช้แรงงาน."

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ในมาตรา ๕ ให้ความหมาย คำว่า "ทำงาน" หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังหรือความรู้ด้วยวัตถุประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดก็ตาม โดยสรุปแรงงาน คือ คนที่รับจ้างทำงาน ส่วนความหมายของคำว่า "คนต่างด้าว" นั้นในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๕ ให้ ความหมายว่า "คนต่างด้าว" หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ดังนั้นแรงงานต่างด้าวจึงหมายถึง ผู้ไม่มีสัญชาติไทยรับจ้างทำงานในราชอาณาจักรไทย

การเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๒๖ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ โดยพระองค์ทรงโปรดให้เกณฑ์ไพร่พลชาวเขมรจำนวน ๑๐,๐๐๐ คน เข้ามาขุดคูรอบพระนคร ในสมัยรัชกาลที่ ๒ มีชนชาติจีนจำนวนมากหลบหนีภัยธรรมชาติและความอดอยากขาดแคลนจากประเทศของตนเข้ามารับจ้างทำงานโยธาต่างๆ และรับจ้างแบกหาม รับจ้างเป็นกุลี รับจ้างทำเหมืองทางภาคใต้ และทำไร่ไถนาในภาคตะวันออก

ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ชาวจีนส่วนใหญ่เข้ามารับจ้างสร้างและซ่อมแซมวัด และขุดคลอง ได้แก่ คลองแสนแสบ และคลองบางขุนเทียน รับจ้างทำงานเป็นกสิกรรมแบบทาส และทำงานในเรือเดินทะเล บางคนเริ่มทำการค้าขายทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการผูกขาดการค้าน้ำตาล ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ เศรษฐกิจรุ่งเรืองขึ้น จึงมีชาวต่างประเทศหลายชาติเข้ามาค้าขาย ได้แก่ ชนชาติตะวันตก โดยมีชาวจีนรับจ้างแบบทาสและเป็นกรรมกรในโรงเลื่อยไม้ และโรงหีบอ้อย นอกจากเข้ามาค้าขายแล้วชนชาติตะวันตกเหล่านั้นยังเข้ามาเป็นกำลังทางสมอให้แก่ประเทศไทย โดยการเข้ารับราชการและเป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน นอกจากนี้มีแรงงานชาวอินเดียเข้ามารับจ้างทำงานและประกอบการค้าขาย ในการเข้ามาทำงานในประเทศไทยของคนต่างชาติเหล่านี้มีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง นำมาซึ่งผลกระทบต่อโอกาสการมีงานทำของคนไทย หรืออาจกล่าวได้ว่าคนต่างด้าวเหล่านี้ได้เข้ามาแย่งอาชีพของคนไทยในตลาดแรงงานตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

สำหรับแรงงานชาวพม่า ในระยะแรกพบว่าจะอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีเขตแดนติดต่อกันเท่านั้น โดยพบมากที่จังหวัดระนองซึ่งอยู่ตรงข้ามจังหวัดเกาะสอง แรงงานพม่าจะเป็นลูกเรือและลูกจ้างในพื้นที่ ต่อมาได้ขยายไปเป็นคนงานในสวนยางพารา นอกจากนี้ยังมีพบในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดราชบุรี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานพม่าเชื้อสายมอญกับกะเหรี่ยงที่เข้าไทยมาทางด้านจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และประจวบคีรีขันธ์ โดยเข้ามารับจ้างเป็นลูกเรือประมงมากที่สุด ที่เหลือเป็นแรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมและรับใช้ทั่วไป ทั้งนี้การหลังไหลของแรงงานพม่าที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งเกิดปัญหาการเมืองภายในของพม่าเป็นต้นมา ทางของไทยได้พยายามจัดระเบียบและผลักดันออกไป แต่จากปัจจัยผลักดันของพม่าทั้งด้านเศรษฐกิจและความปลอดภัย ประกอบกับปัจจัยดึงดูดของประเทศไทยที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าทำให้ปัญหาแรงงานพม่าหลบหนีเข้าเมืองไม่สามารถหาทางยุติได้โดยง่าย

ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานไร้ฝีมือ ไร้อำนาจต่อรอง แรงงานที่ไร้ความรู้ มีทักษะต่ำ และบางครั้งเสี่ยงอันตราย ดังนั้นจึงมีแรงงานต่างด้าวเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยจำนวนมาก การเข้ามาทำงานของประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านต้องผ่านกระบวนการของหน่วยราชการต่างๆ มากมายหลายขั้นตอน ซึ่งบางครั้งอาจถูกปฏิเสธการเข้ามาอันเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น เหตุผล ด้านสาธารณสุข ซึ่งทางราชการเกรงว่าแรงงานต่างด้าวอาจนำโรคระบาดมาแพร่สู่ประชาชนไทย หรืออาจเกิดจากการสงวนแรงงานไว้ให้ประชาชนไทย แต่อย่างไรก็ตามแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มองว่าประเทศไทยเป็นแหล่งชุมทรัพย์มหาศาล ดังนั้น แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยจึงมีอยู่ ๒ ประเภท คือ แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมาย และแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่ แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ สามารถแยกจำแนกออกเป็น ๔ ประเภทตามลักษณะของใบอนุญาตประกอบอาชีพของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้แก่ ประเภทตลอดชีพ ประเภทที่ได้รับใบอนุญาตชั่วคราว ประเภทที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และประเภทที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ในแต่ละประเภทก็จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไป

๒. แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย หมายถึง แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาเพื่อประกอบอาชีพในประเทศไทยโดยฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทแรงงานมีฝีมือหรือกึ่งมีฝีมือ และประเภทแรงงานไร้ฝีมือ

แรงงานต่างด้าวที่เป็นประเด็นปัญหาใหญ่อยู่ในปัจจุบันนี้ ก็คือแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย แม้ว่าแรงงานต่างด้าวเหล่านี้จะเป็นประโยชน์และมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทย อยู่พอสมควรก็ตาม แต่จำนวนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้หลั่งไหลเข้ามาอย่างมากมายก่อให้เกิดปัญหาและเกิดผลกระทบต่างๆ ในสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ผลกระทบด้านสังคม อาทิ ปัญหาด้านอาชญากรรมและยาเสพติด เป็นที่ทราบกันดีว่าการมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวนมาก ทำให้เกิดการแย่งงานกันเองระหว่างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายด้วยกัน แรงงานต่างด้าวบางส่วนว่างงาน จึงมักพบว่า มีการลักลอบลักทรัพย์เกิดขึ้นในชุมชนที่มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่จำนวนมาก บ่อยครั้งมีการทะเลาะวิวาทจากการดื่มสุราและมีการลักลอบลักทรัพย์จากร้านค้าและชุมชนไทย ทำให้คนไทยบางส่วนเกิดความหวาดระแวงและหวาดกลัวภัยจากการที่แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่ในชุมชน นอกจากนี้สิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนอีกประการที่เห็นได้ชัดเจน คือ เรื่องสิ่งแวดล้อม มีขยะมาก ชุมชนสกปรกขึ้น เพราะความไม่มีระเบียบของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะพม่าที่เข้ามาในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ครึ่งหนึ่งของคนกลุ่มนี้เป็นผู้หญิงและเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ปัญหาด้านการศึกษา โอกาสในการศึกษาของเด็กในครอบครัวแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่จะได้รับการศึกษามีอยู่ ๒ ลักษณะคือ การศึกษาจากชั้นเรียนที่ไม่เป็นทางการที่จัดขึ้นกันเองในกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และการได้เข้าเรียนในสถานศึกษาของไทย แต่การที่ลูกของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเหล่านี้จะได้รับการศึกษาเหมือนเด็กไทยนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากสถานศึกษาหลายแห่งอ้างว่าเด็กไม่มีสัญชาติไทย ขณะเดียวกันการเปิดโอกาสให้เด็กต่างด้าวเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทยก็จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการศึกษาของเด็กไทยด้วย

๒. ผลกระทบด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวบางส่วนเป็นพาหะนำโรคใหม่ๆ เข้ามาในประเทศไทย ถึงแม้ว่าแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับการตรวจสุขภาพ และค้นหาโรคจากหน่วยงานสาธารณสุขของจังหวัดและได้รับบัตรประกันสุขภาพ แต่ก็มีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและไม่จดทะเบียน แรงงานต่างด้าวที่ยังไม่จดทะเบียนกลุ่มนี้ สร้างปัญหาและผลกระทบในด้านสาธารณสุขต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อันก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบแก่สถานะสุขภาพอนามัยต่อแรงงานต่างด้าว เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่สำคัญ จากรายงานการศึกษาเรื่องความต้องการจ้างแรงงานอพยพต่างชาติในประเทศไทย ปี ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ โดยสถาบันเอเชียศึกษา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม พบว่าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายส่วนหนึ่งเป็นโรคติดต่อและเจ็บป่วยด้วยโรคที่ประเทศไทยเคยควบคุมได้แล้ว มีการตรวจพบโรคต่างๆ ดังนี้ มาเลเรีย วัณโรค เท้าช้าง ไข้เลือดออก โรคเรื้อนและไข้กาฬหลังแอ่น ซึ่งหากไม่มีการควบคุมให้ดีแล้วอาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคเหล่านี้ในประเทศไทยอีกครั้ง ผลกระทบต่อรายจ่ายทางด้านสาธารณสุขหรืองบประมาณที่รัฐต้องเสียไปในการดูแลปัญหาเหล่านี้หรืออาจกล่าวได้ว่ารัฐต้องแบ่งปันทรัพยากรของคนไทยในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมดูแลและการป้องกันโรค ได้แก่

บุคลากรทางการแพทย์อุปกรณ์ เวชภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายและเวลาในการออกติดตามในการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขของแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะจังหวัดบริเวณชายแดนจะรับภาระสูงเพราะมีผู้มาใช้บริการมาก

๓. ผลกระทบด้านความมั่นคง การที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก กระจุกกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยไม่ทราบจำนวนและที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวทั้งหมดที่มีอยู่แท้จริง แต่มีการประมาณว่าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่อยู่ในประเทศไทยน่าจะมีไม่ต่ำกว่า ๑.๕ ล้านคน ในขณะที่การบริหารแรงงานต่างด้าวยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นปัญหาแรงงานต่างด้าวย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายสัญชาติพม่า มีการจ้างทำงานหนาแน่นมากที่สุด

ปัญหาการจัดการแรงงานต่างด้าวไม่ประสบความสำเร็จอยู่ที่การจดทะเบียนแรงงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมายหรือทำงานโดยผิดกฎหมายให้ได้รับผ่อนผันให้ทำงานต่อไปภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด และกระบวนการส่งกลับแรงงานที่หมดระยะเวลาอนุญาตให้ทำงาน หรือไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด แต่สิ่งที่เกิดขึ้นทางปฏิบัติในแต่ละปีคือความโกลาหล ซึ่งเกิดจากการมีจำนวนแรงงานต่างด้าวนับล้านคนในประเทศไทย ไม่สนใจจะมาจดทะเบียนหรือจะมาจดทะเบียนแต่ก็มีอุปสรรคที่แตกต่างกันไปนานาประการ ในที่สุดมาตรการจดทะเบียนแรงงานในแต่ละปีก็ไม่สำเร็จ และก็ต้องขยายเวลาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการไปทำในปีต่อไปเป็นเช่นนี้มานานนับสิบกว่าปี

แนวคิดในการจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น ๓ แนวคิด

แนวคิดที่ ๑: การจำกัดและควบคุมโดยภาครัฐ ภาครัฐไทยมองแรงงานต่างด้าวเชื่อมโยงกับประเด็นความมั่นคงในสายตาของภาครัฐ แรงงานข้ามชาติมีผลต่อความเป็นอธิปไตยและเขตแดนของประเทศ นอกจากนี้ แรงงานต่างด้าวยังมาพร้อมกับปัญหาต่างๆ ที่ภาครัฐต้องเข้ามาดูแลความสงบเรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพโรคติดต่อ การค้ามนุษย์และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับแนวคิดการจัดการแรงงานข้ามชาติโดยการป้องกัน การควบคุม และการปราบปราม ในอดีตประเทศไทยไม่มีนโยบายโดยตรงเรื่องแรงงานต่างด้าว แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างค่อนข้างเสรี ต่อมาภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารนโยบายเกี่ยวกับแรงงานมีลักษณะออกไปทางชาตินิยม มีการควบคุมการทำงานของคนต่างชาติโดยสงวนอาชีพบางอย่างไว้ให้คนไทยทำโดยเฉพาะ และกำหนดให้แรงงานต่างด้าวที่ต้องการทำงานในประเทศไทยต้องขอใบอนุญาตจากกระทรวงแรงงานก่อน ต่อเมื่อเวลาผ่านไปแนวนโยบายมีความผ่อนผันมากขึ้น มีการอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอย่างผิดกฎหมายสามารถทำงานได้เป็นการชั่วคราวในปี ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้ต้องมาจดทะเบียนกับรัฐ การจัดการกับปัญหาแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองมาอย่างผิดกฎหมายอยู่ในความสนใจของรัฐบาลยุคต่างๆ มาโดยตลอด มีลักษณะควบคุมโดยใช้กฎหมายและอำนาจหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ อย่างไรก็ตาม มีการตั้งข้อสังเกตว่า นโยบายในยุคหลัง ตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เป็นต้นมา มุ่งเน้นเรื่องการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติมากขึ้นถึงแม้ในทางปฏิบัติจะยังมีข้อจำกัดอยู่มากก็ตาม

แนวคิดที่ ๒: การใช้ประโยชน์และการพึ่งพิงในภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์และต้องพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวโดยตรง กลุ่มนี้มองการใช้แรงงานต่างด้าวเป็นการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจส่งออก การจ้างแรงงานต่างด้าวที่มีความต่อเนื่องมีต้นทุนในการจัดการน้อยเป็นสิ่งจำเป็น งานศึกษาจากทั้ง ILO (International Labour

Organization) และนักวิชาการไทยชี้ให้เห็นว่า แรงงานต่างด้าวมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจไทยโดยรวมและในบางภาคส่วน เช่น การประมงและอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวมากขึ้น ช่วยลดอัตราเงินเฟ้อ ลดความกดดันจากการเพิ่มขึ้นของค่าแรง ในระดับผู้ประกอบการมีข้อมูลจากการสำรวจพบว่า การจ้างแรงงานต่างด้าวช่วยให้ผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น และมีต้นทุนการผลิตลดลง

แนวคิดที่ ๓: การเคารพในสิทธิมนุษยชน โดยกลุ่มองค์กรสิทธิมนุษยชนและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) กลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของแรงงานต่างด้าวเรียกร้องการปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม สนใจในประเด็นปัญหาการเอารัดเอาเปรียบแรงงานข้ามชาติ การรับรองสิทธิและการคุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติ ทั้งในระดับโครงสร้างนโยบายกฎหมาย และระดับปฏิบัติโดยภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวคิดนี้มีทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ ไม่ใช่เพียงแต่กลุ่ม NGOs เท่านั้น แต่ยังมีส่วนและกลไกที่มีอิทธิพล เช่น องค์กรระหว่างประเทศอย่าง ILO หรือแม้แต่กระทั่งประมุขแห่งรัฐหรือผู้นำ เช่น สหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศต่างๆ ซึ่งครอบคลุมกรณีแรงงานต่างด้าว สถาบันและองค์กรเหล่านี้มีผลกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนนโยบายและแนวทางปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าว

รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ด้วยการกำหนดนโยบายผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา สามารถอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้ชั่วคราวตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนด ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ปัจจุบัน การจัดรูปแบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองในรูปของคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองควบคู่ไปกับการเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้มีการพิสูจน์สัญชาติ และนำเข้าอย่างถูกกฎหมาย รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การดำเนินการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองตามมาตรการต่างๆ ที่ผ่านมามีปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญยังมีปัญหาการบังคับใช้และขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่มีผลต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในความคิดเห็นของผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าว คือ การจดทะเบียนมีขั้นตอนยุ่งยาก การขาดการประชาสัมพันธ์ การจดทะเบียนใช้เวลานาน ค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนสูงเกินไป สถานที่ในการจดทะเบียนแออัด ไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในงาน และขาดการประสานงานรวมทั้งระบบงานในการจดทะเบียนขาดประสิทธิภาพ ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐพบปัญหาและอุปสรรคคือนายจ้างไม่เข้าใจรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติ เมื่อมาจดทะเบียนนายจ้างไม่ให้ความร่วมมือ ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวเปลี่ยนสถานที่ทำงานบ่อย ความล่าช้าในการมาจดทะเบียน การจดทะเบียนมีขั้นตอนมาก และมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐไม่มีความพร้อมด้านกำลังคน งบประมาณ และสถานที่ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงานไม่ชัดเจน มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน

เรื่องกำหนดค่าธรรมเนียมและระยะเวลาในการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือทำงานในประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีการออกใบอนุญาตทำงานรายปี มิได้จำกัดจำนวนครั้งในการต่ออายุ และมีได้กำหนดระยะเวลาที่แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่ทำงานในประเทศไทยที่แน่นอนชัดเจน ความคิดเห็นของนายจ้างต่อระยะเวลาขั้นต่ำในการจดทะเบียนแรงงานที่เหมาะสมในแต่ละครั้ง คือ ประมาณ ๒ ปี ความคิดเห็นต่อ

ค่าธรรมเนียม ๓,๘๐๐ บาทต่อคนในปัจจุบัน โดยมีได้เรียกเก็บเงินค่าประกันตัวแรงงาน นายจ้างในทุกประเภทกิจการ ยกเว้นนายจ้างกิจการประมง เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว และถ้าจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกันในแต่ละกิจการ นายจ้างส่วนใหญ่เห็นว่าภาครัฐควรคำนึงถึงความสามารถในการจ่ายของนายจ้างเป็นสำคัญ รองลงมาคือ การแบ่งจ่ายค่าธรรมเนียมเป็นรายงวดได้ แต่กรณีที่คิดค่าธรรมเนียมในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน นายจ้างส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่เห็นด้วย เนื่องจากอาจเกิดปัญหาการจดทะเบียนแรงงานนอกพื้นที่ที่ทำงานจริง เพื่อหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมที่มีอัตราสูง

การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๗๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ และพบว่าปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว คือ ขั้นตอนการจดทะเบียนที่มีอยู่หลายขั้นตอน มีความยุ่งยาก เช่น ในเรื่องของเอกสารที่มีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายสูง และมีความล่าช้านั้น ปัจจุบันประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ข้างต้น ได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวบ้างแล้ว ตามข้อ ๔ ของประกาศดังกล่าวให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One stop service) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่การพิจารณาออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้แก่ คนต่างด้าวและจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก และปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากจังหวัดสมุทรสาครเป็นแห่งแรกด้วย ดังนั้น เห็นได้ชัดว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามาแก้ไขปัญหาในการลดขั้นตอนความยุ่งยากในการจดทะเบียนตามกฎหมายที่มีอยู่เดิมลงบ้างแล้วในเบื้องต้น แต่อย่างไรก็ตาม ก็ไม่มีหลักประกันว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะสามารถคงอยู่ได้ในระยะเวลายาวนานเพียงใดหรือไม่ ประกอบกับเป็นการดำเนินการเพียงบางจังหวัดนาร่อง ซึ่งยังมีได้ใช้มาตรการดังกล่าวทั่วทั้งประเทศ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่าการใช้มาตรการดังกล่าว ได้ผลดีหรือผลเสียหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ดีกว่าขั้นตอนการจดทะเบียนเดิมหรือไม่อย่างไร หากเป็นผลดีและสามารถแก้ปัญหาได้จริง ควรนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาให้ระบบดังกล่าวได้ใช้ปฏิบัติอย่างมาตรการถาวร มิใช่มาตรการชั่วคราวเท่านั้นต่อไป

นอกจากนี้กฎหมายในปัจจุบัน รวมทั้งประกาศ คสช. ยังขาดประเด็นเรื่องการติดตามตรวจสอบแรงงานต่างด้าวหลังจากการจดทะเบียนโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต้องมีการจัดทำระบบข้อมูลทะเบียนประวัติคนต่างด้าวเพื่อถ่ายทอดเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบติดตามมากขึ้น รวมทั้งประกาศ คสช. ดังกล่าว ได้กล่าวถึง มาตรการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการดำเนินการตามประกาศนี้ด้วย แต่ก็ไม่ได้ระบุชัดเจนในรายละเอียด จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบ ที่จะต้องประชาสัมพันธ์ให้เอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ประกอบการ และแรงงานต่างด้าวให้เข้าใจถึงขั้นตอนการจดทะเบียนและกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจโดยง่าย ซึ่งการปิดประกาศนั้นไม่เพียงพออีกต่อไป จึงควรมีการอบรมเพื่อซักซ้อมความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ทราบโดยมีการประสานไปยังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างถูกต้อง ซึ่งการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเข้าใจง่ายจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

ปัจจุบันในตัวบทของกฎหมายที่ใช้บังคับยังไม่มีการควบคุมกำกับดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างจริงจัง โดยจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า มีการเรียกเก็บเงิน และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างในการปฏิบัติตามกฎหมาย

เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าแล้ว จะเห็นได้ว่า ปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของกลุ่มแรงงานต่างด้าว คือ ไม่ทราบขั้นตอนการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายของไทย ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก เสียค่าใช้จ่ายเยอะ ใช้ระยะเวลานาน ต้องเดินทางไปติดต่อหลายหน่วยงาน ไม่มีขั้นตอนการติดตามการตรวจสอบในภายหลังการจดทะเบียนทำให้เกิดปัญหา เช่น นายจ้างผิดสัญญาจ้าง การเรียกเก็บเงินจากเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการ คือ ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก ใช้เวลานาน ค่าใช้จ่ายสูง (ส่งผลให้มีการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวที่ไม่ขึ้นทะเบียนเข้ามาทำงานด้วย) และปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการของรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว ขั้นตอนการจดทะเบียนมีหลายขั้นตอนมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้า มีเอกสารมีจำนวนมาก ค่าใช้จ่ายสูง นายจ้างไม่เข้าใจรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติ นายจ้างไม่นำแรงงานไปจดทะเบียนเนื่องจากจดทะเบียนแล้วแรงงาน มักออกจากงาน ไม่มีการควบคุมหลังจดทะเบียน และขาดข้อมูลของแรงงานต่างด้าวที่เป็นปัจจุบันในการใช้งานเพื่อตรวจสอบติดตาม (ฐานข้อมูลกลาง) มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ลดขั้นตอนการจดทะเบียนให้เร็วขึ้น ลดเอกสารให้น้อยลง และเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น และควรบังคับใช้กฎหมายจริงจัง ควรจะมีการตรวจสอบข้อมูลของแรงงานให้รอบคอบมากขึ้น ลดค่าใช้จ่ายการจดทะเบียนลง ควรให้ความสำคัญกับแรงงานต่างด้าวเพราะมีความจำเป็นต้องจ้างงาน ควรมีบทลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เอาเปรียบแรงงานต่างด้าว ลดช่องว่างทางกฎหมายที่ทำให้มีการเรียกเก็บส่วยจากเจ้าหน้าที่จดทะเบียนเป็นแบบ One Stop Service เหมือนท่าบัตรประชาชน และควรจัดระเบียบตั้งแต่ต้นทางที่ด่านชายแดน

โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๔ ประการ ดังนี้

๑ ต้องลดขั้นตอน ลดค่าใช้จ่าย และลดเอกสารบางอย่างที่ไม่มีความจำเป็นในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว เพื่อให้มีความรวดเร็ว กระชับ โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์จัดทำเหมือนบัตรประชาชน สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานได้โดยเสรี เพื่อให้ไทยพ้นจากการกีดกันทางการค้าด้วยการค้ามนุษย์และแรงงาน

๒ จัดศูนย์ One Stop Service โดยให้เป็นศูนย์บริหารจัดการแบบจุดเดียวเพื่อสามารถควบคุมได้ง่าย และตัดระบบนายหน้า ให้ทำบัตรครั้งเดียวตอนทำหนังสือเดินทาง (passport) และใช้ระบบชิปในบัตรเพื่อให้สามารถยื่นขออนุญาตทำงานได้ตลอดปี

๓ จัดตั้งศูนย์ประสานงานมีฐานข้อมูลกลางให้ทุกหน่วยงานเข้าถึงข้อมูลที่ต้องตรงกันและเป็นปัจจุบัน ง่ายต่อการควบคุมและตรวจสอบ และให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักแยกต่างหากที่สามารถปฏิบัติงานได้ครบทุกองค์ประกอบ

๔ ควบคุมเรื่องสัญชาติเพื่อป้องกันการกลืนสัญชาติโดยแรงงานต่างชาติและคนไทย และข้อเสนอแนะที่หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ทันทีเพื่อลดปัญหาการจัดการแรงงานต่างด้าว ดังนี้

๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาวิจัยไปทบทวน พิจารณาปรับปรุง และหามาตรการปรับปรุงนโยบาย ระเบียบและวิธีปฏิบัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยที่พบเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจดทะเบียนของผู้ใช้แรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบกิจการ และการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว

๒ ควรจัดอบรมให้ความรู้ผู้ใช้แรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบกิจการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ในด้านกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทลงโทษที่จะได้รับเมื่อมีการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ

๓ ส่งเสริมการรณรงค์ให้ประชาชนให้มีความรัก ความสามัคคี ความหวงแหนถิ่นกำเนิด ตระหนักถึงผลเสียหายที่แท้จริงของชาติเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ช่วยสอดส่องดูแลการกระทำผิดกฎหมาย การกระทำผิดพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง การกระทำผิดพระราชบัญญัติแรงงานต่างด้าว ตลอดจนข้อบังคับต่างๆ เป็นต้น

๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มมาตรการป้องกันหรือการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าว ลักลอบเข้าประเทศ เช่น ส่งเสริมโครงการนิคมอุตสาหกรรมตามแนวชายแดน ลดต้นทุนการผลิต และลดการจ้างแรงงานต่างด้าวหรือจ้างเท่าที่จำเป็น เป็นต้น

๕ ส่งเสริมการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย และรัฐบาลพม่า ด้วยการสร้างความเจริญตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศไทย เพื่อลดการลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว

๖ สนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพเสริม มีหน่วยงานรับซื้อผลผลิตจากการประกอบอาชีพเสริมของราษฎรตามแนวชายแดน เพื่อลดปริมาณการลักลอบการเข้ามาทำงานในเขตเมืองของแรงงานต่างด้าว

รวบรวมน คึกขาวววจัย และเรียบเรียงเขียน โดย กลุ่มไก่ฟ้า
หลักสูตร “การบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๕”

๑. พ.ต.อ.ดิเรก ปลั่งดี
๒. นางนงลักษณ์ ขวัญแก้ว
๓. น.ส.รวีวรรณ ศรีวนาภิรมย์
๔. น.ส.มาลี ศรีรัตนธรรม
๕. นายสมชาย อุดมศรีสำราญ
๖. นายนรินทร์ เยี่ยมสมบัติ
๗. นายรัฐวิทย์ อรรถยุติ
๘. นายนิสิต อนันตรักษ์
๙. นายเจริญ จุนพึงพระเกียรติ
๑๐. พ.ต.อ.รุ่งเกียรติ สนั่นแจ้ง